

supernova

F. POL
DŽ. VILIJEMSON
PODMORSKO
TRAGANJE



Frederik Pol i Džek Viljemson
Podmorsko traganje

Frederik Pohl & Jack Williamson
UNDERSEA QUEST

1954

PRVA GLAVA PISMO SA GRBOM

Svog strica Stjuarta Edena prvi put sam video kada sam imao već deset godina.

Došao je u naš dom u Novom Londonu gde je porodica oduvek živela. Stara kućepaziteljka, gospođica Flaerti, koja je bila moj jedini preostali član »porodice«, pripremila me je za njegov dolazak. Ali me nije pripremila na njegov izgled.

Stajao sam na tremu kada se moj stric neočekivano pojavio na puteljku. Bio je to jedan ogroman bleđi div od čoveka, bronzane kose, koji je malo hramao usled neke stare povrede. Imao je neobično mekan glas.

»Ti si Džim«, reče on i počea se po glavi. I to je bilo sve. Ne verujem da je baš mnogo znao o desetogodišnjacima, te je možda mislio da ću se nasmejati, zaplakati ili sakriti iza vrata kada dođe u posetu. Mislim da se bojao da ću briznuti u plač ako me pomiluje po glavi, ili ako se samo rukuje sa mnom - kao da bih ja to uradio! Dokle god mi sećanja sežu, oduvek sam bio sam, ako se izuzme kućepaziteljka.

Ali moj stric nije mogao da rizikuje, jer nije imao vremena za suze.

Spustio je svoju pohabanu torbu od kože morskog psa i pogledao na sat. Kako je samo osobena bila ta njegova kretnja! To je ponovio još hiljadu puta tog prvog jutra. I svaki put se namrštio kao da su sati suviše brzo promicali za njega, a minute nestajale pre no što je uspevao da ih iskoristi.

»Hajdemo«, prošaputao je svojim mekim glasom. Uhvatio me je za ruku i poveo niz stepenice... nije se ponašao kao odrastao muškarac prema detetu, već kao drugar koji pomaže drugaru.

Ustukno sam i rekao nesigurno: »A gospođica Flaerti?« Kućepaziteljka me nigde nije puštala samog od dana kada me je pronašla zarobljenog u zvonu za ronjenje kućne izrade na dnu našeg jezera, te je morala da pozove vatrogasce da me oslobode.

»Zaboravi na gospođicu Flaerti«, rekao je svojim kivotavim, toplim glasom. »Sada si muškarac, Džime. Mi muškarci imamo pravo da ponekad sami iziđemo«.

Krenuo sam za njim, mada me je još malo morila sumnja, ali nje je nestalo kada sam ugledao, krajičkom oka, gospođicu Flaerti kako viri za nama iza zavese. Usne su joj se smešile, mada je prstima ovlaš dodirivala oči. Jadna gospođica Flaerti! Suviše je poštovala sećanje na moju majku da bi zauzela njeno mesto u mom srcu... ali nije mogla o meni da misli drugačije do kao o svom sinu.

Kakvo je to bilo poslepodne!

Stric me je povezao dole do obale. Čežnjivo sam posmatrao zabavni park dok smo pored njega prolazili, ali moj je stric odmahnuo glavom. »Ne, Džime«, rekao je blago. »Ringišpili i tobogani nisu za muškarce. Danas se moraš ponašati kao muškarac. Ti i ja ćemo videti nešto što nikada ranije nisi video...«

I bio je u pravu. Jer tog mi je popodneva stric pokazao... more.

Nešto što nikad ranije nisam video?

Da. Uprkos činjenici da sam svakog jutra sa svog prozora viđao bele ostatke velikih talasa koji su se razbili o Obalu ili poput škriļjca sive linije oluja naspram obzorja. Uprkos časovima, beskrajnim časovima koje smo otac i ja proveli u jedrilici.

Tog mi je poslepodneva moj stic, Stjuart Idn, pokazao šta je to, u stvari, more. Sedeli smo na molu, posmatrajući galebove, niske i tanke teretne podmornice kako promiču kroz vodu i odlaze daleko, kao i talase koji su se lomili ispod nas. A on je pričao. Ispričao mi je čudne i divne stvari; pokazao mi je zašto je more bilo njegov život... i kako bi moglo postati moj.

Stric mi je pokazao samo veliko more... neizmeran, čvrst splet podvodnih dubina, vrhova, gradova i nepoznatih džungli morske trave od kojih smo mi kopneni klipani u stanju da vidimo jedino sloj tanak poput kože. Jer moj stric je bio predan čovek. Ceo svoj život posvetio je podmorskim prostranstvima; i tog poslepodneva, na stenovitim plažama Konektikata počeo sam da shvatam zašto.

Sunce je gotovo već bilo zašlo. Stric je konačno prestao da govori... ne zato što je završio (i nipošto ne zbog toga što sam se ja umorio od slušanja!) već stoga što jednostavno nije bilo moguće ispričati priču o moru. To je bilo nešto što je svaki čovek morao sam da odgonetne. Nešto što se moralo doživeti i što se nikada nije moglo rečima opisati.

Ponovo je pogledao na sat, na onaj svoj tišteći, gotovo zabrinut način, i uzdahnuo. Zatim mi je položio šaku na rame.

»To je ceo jedan svet, Džime«, rekao je. »I ja mu se moram vratiti. Voleo bih da mogu više vremena da provedem s tobom, da te bolje upoznam. Ali večeras odlazim.«

Isprasio sam se i uspravio što sam više mogao, pokušavši da izgledam stariji no što sam u stvari bio. »Striče Stjuarte«, rekoh, trudeći se da mi glas bude dubok, kao kod odraslih, »povedi me sa sobom!«

Nije se osmehnuo niti me je pomilovao po glavi. Strpljivo je kazao: »Ne, Džime. Veruj mi da bih to učinio kada bi se stvar mogla izvesti. Ali to ne bi bilo dobro po tebe. Teško je živeti u gradovima pod morem, Džime. Tamo za tebe nema mesta - bar ne za sada. Čeka te još šest godina školovanja pre no što budeš mogao samo i da pomisliš na tako nešto.

Ohrabrujuće me je stegnuo za rame i nastavio: »Ali vreme će proći, Džime. Oh, ne baš brzo... neću da te varam. Proticaće sporo, sporo. Teško je učiti, posmatrati učitelja i čitati knjige kada tamo dole svetlucaju podmorski gradovi, spremni, i čekaju da dođeš. No, neke je stvari teško obaviti u životu, ali ih ipak moramo obaviti. Tvoj otac...

Zastao je na trenutak i okrenuo glavu od mene. Zatim je tiho nastavio. »Tvoj otac je bio divan čovek, Džime. Da nije bilo jedne upropašćene prilike i jednog lošeg čoveka, možda bi danas on bio ovde umesto mene.« Potom je zatresao glavom. »Nikoga ne treba mrzeti, Džime«, rekao je blago i u glasu mu se gotovo nije više naziralo kikotaње. »Ali neki ljudi te naprosto izazivaju da ih mrziš, tako da se tome ne možeš odupreti.«

»Misliš na gospodina Halama Speriija?« progovorih piskutavim glasom.

»Da, mislim na gospodina Halama Speriija. Sve što je tvoj otac bio i sve što je tvoj otac učinio bilo je dobro, Džime. On je, kao i svi ostali, učinio Mariniju moćnom silom u svetu. Divovski gradovi pod vodom! A tvoj otac je pomogao da budu tamo smešteni. Ali onda je umro i nasledio ga je Halam Speri.« Zamišljeno se zagledao preko vode. Ubrzo se stresao i ponovo nasmešio. »Za to ima vremena, Džime!« rekao je. »Ali tvoj otac nikada nije zabušavao na poslu, a neće ni sin tvoga oca, zar ne, sinko? Stoga ćeš se vratiti u školu, vredno učiti i

pripremiti se da postaneš muškarac. Šest godina. Ali, Džime, čak ni posle tih šest godina školovanje neće biti završeno. Ne sasvim. Ali tada...« U njegovom glasu ponovo živnu ono duboko kikotanje... »tada će školovanje biti malo drugačije.«

»Kako drugačije?« upitao sam, jedva shvatajući šta je to govorio ovaj stranac koji mi je bio stric, ali ipak sam bio nekako čudno uzbuđen i sretan.

»Potpuno drugačije!« Smešio mi se takd da sam zaboravio na svoje razočarenje. »Vidiš, Džime, ljudi se sećaju tvog oca... a i ja imam nekolicinu prijatelja. Neću te dalje držati u neizvesnosti. Ako more za tebe znači život, onda je ovo tvoje.« On zavuče ruku u džep. Poput kralja koji pruža smaragde na poklon svom omiljenom plemiću, tako je on meni predao marinsko plavi koverat sa svetlucavim platinskim grbom. »Otvori ga, Džime. Tvoj je«, reče.

Papir u koverti bio je krut i naboran u mojim uzbuđenim šakama. Na grbu je pisalo: Podmorska akademija Sjedinjenih Država. Ispod toga bila je otkucana kratka poruka za mene svetio grimiznom bojom mora:

Dragi gospodine:

Stjuart Iden, zapovednik, U. S. S. (u penziji), vaš ovlašteni staratelj, podneo je molbu u vaše ime. Razmotrilo ju je Veće za prijem u ovu Akademiju.

Molba je povoljno rešena.

Prvog dana septembra koji će uslediti posle vašeg šesnaestog rođendana, treba da se javite prvom oficiru prijemnog odeljenja ove Akademije radi upisa u vod za obuku.

Odano vaš,
Bodžer Si Larabi
vice-admiral, U. S. S.
Zapovednik

Stajao sam zureći u to divno, neverovatno divno pismo.

Posle izvesnog vremena, stric me upita svojim zlatnim glasom: »Pa, Džime, Želiš li to?«

Odvratih: »Striče Stjuarte, to želim više od svega na svetu.«

I tada, uprkos tome što sam imao deset godina i što sam tog dana već bio odrastao muškarac, mislim da sam zaplakao.

Šest godina je odista prošlo, upravo onako kako je moj stric obećao.

Ni brzo ni lako, ali sa onim pismom zaključanim u kovčegu za sve vreme mog školovanja, godine su prolazile. Mnogo toga sam morao da naučim da bih bio spreman za Akademiju... matematiku i engleski i sve moguće nauke, te jezike i istoriju i još mnogo, mnogo toga. Šest godina uopšte nije bilo mnogo da bi se sve to postiglo.

Ali sve sam izučio. A uz to još ponešto.

Između ostalog i to kakav je odista bio moj tihi stric Stjuart, čovek blagog glasa.

DRUGA GLAVA KADET IDN SE JAVLJA NA DUŽNOST

Sunce na Bermudima bilo je zaslepljujuće sjajno. Kola kojim sam se dovezao sa aerodroma ostaviše me ispred koralnih vrata, a jedan podmornički kadet u propisanoj morskocrvenoj uniformi krenu ka meni žustrim korakom.

Ostao sam da stojim sa torbom u ruci, nesigurno se pitajući da li bi trebalo da salutiram. Nasmešeni vozač taksija odjuri, a kadet me oslobodi tereta odlučivanja.

»Priđi i predstavi se«, odreza on.

Pokušah da zauzmem stav mirno. »Prijavljuje se Džejms Idn«, rekoh. »Evo mojih naređenja.«

Predadoh mu putne dokumente koje sam primio prošle nedelje poštom. Kadet ih žustro pregleda.

»Nastavite, kadetu Idn«, naredi on, krajnje disciplinovano. Potom mu načas sa lica nestade formalni besprekorni izraz i on se osmehnu. »I srećno«, dodade dok se vraćao na svoje mesto.

Tada sam prvi put ugledao podmorsku Akademiju.

Kada sam prošao kroz tu kapiju, Džimi Idn je nestao. Rodio se kadet Idn, DŽ, U. S. S.

Prvi časovi protekli su poput sekundi. Bila je to mešavina ispitivanja fizičkog stanja, upitnika, razgovora, uputstava, teglenja odeće i opreme i pronalaženja odaja u kojima ću boraviti. U hangaru za snabdevanje, nalik na kakvu šupu, paukovski prsti mernog servoredaja preleteše preko mog tela, škljocajući i pišteći; onda se u otvoru servoa za isporuku pomolila moja prva uniforma.

Bila je to zagasita, morskozelena, radna uniforma podmorničara. Sada, kada je postojao zapis o mojim merama, mogao sam podići ostale svoje uniforme po potrebi. Dok su ruke trodimenzionalne mašine za kopiranje skicirale bluzu, a plastični strojevi za predenje tkali tamo-amo kako bi to preveli u tkaninu, intendant iz skladišta zaurla: »Požuri, gospodine! Obuci to. Plima ne čeka!«

Ali mogao je sebi da uštedi truda. Čim se otvor ukazao i uniforma izletela napolje, još svetlucajući od kapljica hemijskog ispiranja, već sam se uvlačio u nju. Kada se stakleni otvor nanovo zatvorio, načas

sam ugledao sebe. Teško je bilo obuzdati zadovoljan osmeh: Sada su svi jasno mogli da vide; bio sam podmorničar!

Ali sledeći intendant je već rešao na mene; nisam imao vremena da se divim svom odrazu u staklu.

Posrćući, izišao sam iz hangara skladišta, povijajući se pod gotovo sto funti opreme, alatki i znački mog novog života. Kada sam stigao do vrata, karipsko sunce mi se učinilo poput otvora kakve užarene peći koji je zjapio na samo jednu jardu od moje glave. Toplotu sam posle hladovine u velikom hangaru doživeo poput fizičkog udarca.

Trebalo je da pređem stotinu jardi preko četvorougaoanog dvorišta do spavaonice koja mi je dodeljena. Kada sam stigao tamo, samo što nisam išao četvoronoške.

Možda je znoj u očima bio razlog zbog koga nisam video grimiznu tuniku kadeta višeg ranga koji je vešto zavio udesno i krenuo stepenicama neposredno ispred mene.

Naleteh na njega.

Moja se oprema prosu po stepenicama. Zarežao sam, ali ipak dodao: »Izvinite«, mada malo zlovoljno, priznajem. Potom sam se sagnuo da dohvatim kapu.

- Mirno.

Kao da me je ošinuo bičem, zamagljeni um mi se razbistrio istoga časa.

Poskočih i ukrutih se u stavu mirno. »Izvinite, gospodine!« rekoh skrušeno.

Kadet na stepenicama iznad mene odmeri me s prezirom. Bio je moje visine, ali krupniji. Pogled ispod ravne grimizne kape bio mu je hladan; čak na neki način opasan.

»Držite jezik za zubima, gospodine Novajlijo!« »Kada oficir višeg ranga želi da sazna da li vam je žao, upitaće vas. Nemojte dobrovoljno pružati obaveštenja. I zauzmite stav mirno, gospodine! Mirno... ruke uz telo.«

»Ali ispustiću kapu«, usprotivih se.

»Gospodine Novajlijo!«

»Da, ser!« Spustih ruke. Kapa ponovo skliznu na tle. Prvi put sam imao sreće, ali ovog puta kristalni vizir se rasprsnu. Kadet višeg ranga ne obrati pažnju na to.

Trenutak je hladno zurio u mene, a zatim se spustio niz onih nekoliko stepenika koliko nas je delilo i lagano obišao oko mene. Kada je napravio pun krug, zatresao je glavom.

Tonom koji odražavao želju za razgovorom, on počeo:

»Video sam mnogo nepoželjnih primeraka u mom životu, gospodine Novajlijo, ali nijednom za dve godine, tri dana i trinaest časova provedenih u podmorskoj Akademiji nisam video ni osobu, ni zver ni stvar... a slobodno mogu reći da uopšte nisam siguran gde da vas svrstam... koja bi manje obećavala da će ikada postati makar trećerazredni drugi zamenik pomagača na pumpi kao što ste vi.«
Stade zatim da vrti glavom. »Kada bih, rekao da sramotite zemlju, Službu i akademiju, gospodine Novajlijo«, nastavi on, »mogli bi me optužiti za preveliko laskanje. Na licu vam se vidi da nećete u Akademiji izdržati duže od dve nedelje. Ne bi uopšte trebalo da obratim pažnju na vas. Samo traćim dragoceno vojno vreme. Ali, gospodine Novajlijo, podmorničari su milosrdni. Moje dobro srce primorava me da učinim sve što je u mojoj moći da produžim vaš beskoristan i neprijatan boravak sa nama što je moguće duže. Stoga ću voditi računa o vašoj obuci.« Podbočio se i zagledao u mene. »Za početak, gospodine, Novajlijo, pozivam vas da naučite pravilo broj jedan. Želite li da čujete kako glasi? Možete odgovoriti u dve reči, od kojih prva sme da ima samo jedan samoglasnik, a druga mora da bude 'ser'.«

Mišići vilice su mi podrhtavali... možda od besa, a možda i usled želje da se nervozno nasmejem, nisam bio siguran šta je bilo posredi. Poslušno odvratih: »Da, ser.«

On odsećno klimnu. »Odlično... hoću da kažem, odlično po vas. Odgovorili ste manje-više pravilno, a to je bio vaš prvi pokušaj. Čestitam vam, gospodine Novajlijo. Ipak za vas možda ima nade. Možda će proći i tri nedelje, možda i tri nedelje i nekoliko dana, pre no što Veće za primerenost bude primorano da zaključi kako ste krajnje nepodobni da navučete gumene čizme pravog podmorničara i izbaci vas. Međutim, nastavimo sa pravilom broj jedan. Obratite pažnju na naređenja, gospodine Novajlijo. Pravilo broj jedan glasi: »U prisustvu oficira višeg ranga stajaćete uvek u stavu mirno dok vam on ne dopusti da činite nešto drugo ili vam stavi do znanja,

udaljivši se najmanje pet jardi, da ga više ne zanima šta činite. »Razumete li?«

Spremao sam se da odgovorim: »Da, ser«, ali sam žurno ponovo zatvorio usta. Nije mi dozvolio da govorim. Počeo sam da učim pravila.

Ali nisam bio dovoljno brz. Zurio je u moju vilicu kao opčinjen.

»Facijalni tik«, promrmlja on za sebe. »Ova osoba nije ni fizički normalna, čini se... kao što nije ni mentalno, moralno, emocionalno i u drugim pogledima.« On uzdahnu. »E pa, prekinimo s ovim. Gospodine Novajlijo, dobro je poznato da pamćenje teških pravila, naročito onih koja sadrže do četrdeset pet reči, zahteva potpunu koncentraciju. Kako biste to postigli, dozvoljavam vam da petnaest puta obidete oko dvorišta. Nemojte mi zahvaljivati; drago mi je što to mogu da učinim za vas. To je za vaše vlastito dobro. To nema nikakve veze sa kažnjavanjem, već ima za cilj da vam pomogne u koncentraciji.« Klimnuo je sa izrazom hladnog zadovoljstva. »Međutim«, nastavi on, »takode treba razmotriti i pitanje kažnjavanja. Zbog neprikladnog ponašanja prema jednom podmorskom kadetu. .. tačnije, zbog naletanja na oficira višeg ranga... možete napraviti pet dodatnih obilazaka. A zbog obesnog uništavanja vladinog vlasništva... »još deset obilaženja, protraćili ste dosta mog vremena, gospodine, Novajlijo; ljubazno vas molim da odmah počnete sa ovim. Plima ne čeka!«

Ne rekavši više nijednu reč, on se okrenu i pope se uz stepenice.

Tako je izgledao moj prvi susret sa podmorskom akademijom. Nisam mu čak saznao ni ime.

Trideset puta obići četvrtasto dvorište koje ima stotinu jardi po strani, iznosi sedam milja.

Uspeo sam. Bilo mi je potrebno nešto više od tri sata i poslednjih nekoliko krugova prešao sam u stanju koje se graničilo sa komom.

Kod dvadeset petog kruga palo mi je na pamet da niko nije brojao koliko sam puta obišao dvorište sem mene. Kod dvadeset sedmog morao sam da se borim sam sa sobom da me noge i dalje nose oko kvadrata koji se ljuljao.

Ali održala me je čista tvrdoglavost. Akademija je bila za časne ljude te sam... iako je bar jedan oficir višeg ranga očigledno bio

sadistički grubijan... nameravao da izvršim svako naređenje doslovce onako kako mi bude izdato sve dok budem nosio uniformu.

Ali na kraju se i to završilo.

Pokupio sam svoju razbacanu opremu. Na desetine kadeta popelo se stepenicama dok sam obilazio oko dvorišta, ali nijedan me nije ni pogledao. Pronašao sam svoju sobu.

Kada sam otvorio vrata, jedan nizak i zapanjujuće mladolik novajlija poput mene zauze stav mirno. Opustio se kada me je bolje osmotrio.

»Oh, ti mora da si ldn«, reče on, pruživši mi ruku. »Zovem se Eskou. Bio si loše sreće; video sam te tamo napolju.«

Osmehivao se; dopao mi se njegov prijateljski osmeh. »Pretpostavljam da si ti otvorio sezonu za sve nas«, nastavi on. »E pa, nećeš biti poslednji. Svi ćemo se naći tamo napolju pre ili kasnije. Koliko poznajem sebe, ja ću biti među prvima... i to često.«

Promrmljao sam nešto i zbacio opremu na svoj poljski krevet. To je upotpunilo njegovu neurednost. Nenamešten krevet sa odećom, knjigama i opremom razbacanim svuda po njemu... neuredno i nepropisno, upravo onako kako su sada izgledala i moja osećanja.

Bacih pogled na Eskouov krevet. Bio je uredno pospremljen, sa dodatnim ćebetom zategnutim preko jastuka; poklopac na njegovom niskom ormaniću bio je podignut, te sam video celu njegovu opremu, vešto složenu i odloženu. I sam Eskou bio je rumen od nedavnog kupanja i brijanja... mada bi brijanje mogao slobodno za izvesno vreme da zaboravi, pošto je bilo očigledno da mu nije još bilo potrebno.

Mora da su se na meni jasno održavala moja osećanja.

»Glavu gore«, reče Eskou. »Pomoći ću ti. Nemamo nikakva posla do večere, a neće biti nikakve inspekcije sve do posle obroka. Predahni prvo.«

Svalih se na stolicu, a Eskou poče veselo da razvrstava i slaže moje stvari. Posle nekoliko minuta već sam se osećao bolje, pa sam ustao da mu pomognem. Proći će dosta vremena pre no što me napusti razdražljivo raspoloženje; ali izgleda da me tog dana nije baš stalno pratila loša sreća. Ako mi Eskou bude cimer u narednih četiri godine, sudeći na osnovu prvog utiska mogao sam se nazvati srećkovićem.

Te večeri sam za vreme obroka ponovo video onog višeg oficira samog za jednim malim stolom u dnu trpezarije. Gurnuh laktom Eskoua i pokazan prema njemu.

Eskou prošaputa uglom usta... kadetima na prvoj godini nije bilo dopušteno da razgovaraju za vreme obroka... »Zove se Speri. Žao mi je što ti to moram reći, Džime, ali on je naš pretpostavljeni. Često ćeš ga viđati dok ne diplomira.« Eskou zastade. »Speri«, ponovi on gledajući pravo ispred sebe. »Pitam se da li bi on mogao biti...«

Jedan od onih sa višim rangom gledao je u našem pravcu, tako da Eskou nije završio misao.

Ali meni je bilo jasno šta se on to pitao. I odgovor je bio potvrđan: pretpostavljeni kadet, oficir Brend Speri, zadužen za Flečer Hol, bio je sin Halama Speriija, prebogat gradonačelnik Tetisa u Mariniji.

Nešto u vezi sa licem mladog Speriija učinilo mi se poznatim u prvi mah... poznatim i čudnim, a i gotovo opasnim. No, tada još nisam umeo to bliže da odredim.

Ali sada znam. Mnogo puta sam video sliku Halama Speriija: kadet za malim stolom izgledao je poput Halama Speriija iz vremena kada je ta slika napravljena... slika Speriija starijeg, mog oca i ujaka Stjuarta, kada se Marinija sastojala od svega nekoliko sićušnih podmorskih postaja i kada su sva trojica bili mladi, mnogo pre no što je gorka borba podelila Speriija i Idnove...

Znatno pre no što je moj otac umro, slavnog i sjajnog imena, ali bez novca i imanja.

Podigao sam viljušku do usana, dozvoljenim krutim pokretima uobičajenim u akademiji... gde je kombinovano nasleđe starog Anapolisa, Vest Pointa i Vazdušne akademije u Koloradu stvorilo bogatstvo tradicije i hiljadu pravila da se zbune novajlije sa prve godine kakav sam i sam bio. Ali jedva da sam okusio hranu.

Ako je sin čoveka koji je prevario mog oca i pokušao to isto da učini mom stricu trebalo da bude moj zapovednik, mene je u podmorskoj akademiji čekao težak zadatak. A i naš prvi susret bez sumnje je predstavljao loš početak. Može li se desiti da me je prepoznao... da je namerno izazvao svađu kako bi se uverio da li ću se pokoriti?

U to nisam mogao da poverujem. Bez obzira na to kakav je bio otac Brenda Speriija, sin je bio kadet-oficir podmorske službe, i dogod

budemo zajedno u službi, ja neću izazivati nikakve nevolje. To sam sebi obećao na licu mesta.

Svejedno, ipak nije mi se dopao moj prvi večernji obrok u podmorskoj akademiji.

TREĆA GLAVA SINOVI PODMORSKE FLOTE

Buđenje je bilo u 4:45 ujutro. Još su se videle zvezde!

Stajali smo tako na svetlosti koja je nagoveštavala svitanje, nas tri stotine, drhteći i pokušavajući da ostanemo u stavu mirno. Mora da smo neobično nespretno delovali na posvećenom zemljištu podmorske akademije. Teško da mogu kriviti kadeta kapetana Speriya zbog njegovog gnušanja.

Posle prozivke vratili smo se u svoje odaje i pripremili za inspekciju. Posle krajnje obilatog obroka... ustajanje pre svitanja neverovatno dobro utiče na apetit!... izjurili smo napolje, kako bismo započeli s prvim danom obuke.

Svi smo se pripremali za taj prvi dan još od svoje desete ili dvanaeste godine. Bili smo spremni onoliko koliko to bilo koji omladinac sa prve godine može da bude. Svi smo mi iz osnovnih predmeta naučili onoliko koliko je moglo da stane u naše mlade glave... i to ne samo iz oblasti matematike, nauke i pomorske slave, već smo se upuštali i u veoma različita proučavanja, od umetnosti do inženjerstva, od balistike do baleta. Već godinama je cilj školovanja bio da se stvaraju sve specijalizovaniji stručnjaci... ali na nas, buduće oficire podmorske flote, čekao je ceo svet znanja i učenja, trebalo je samo da ga se dočepamo.

Bili smo spremni. I odmah smo se bacili na posao: na atletskim poljima znojili smo se u prijatnom umoru, u klupama smo bili ukočeni i pažljivi u belim odorama, dok smo preko terena za obuku paradirali u svojim najupadljivijim grimiznim tunikama.

Bio je to težak posao.

I smišljen je da bude težak. Mekušcima nije bilo namenjeno mesto zapovednika podmorske lađe. Takva jedna služba nije mogla to sebi da dopusti. Jedan jedini trenutak slabosti ili oklevanja mogao je da prouzrokuje razaranje, tamo dole u moćnim dubinama mora, gde je ogromna težina milja vode u stanju da zdrobi bilo koji čelični ili gvozdeni predmet poput kartona. Samo je jedna stvar omogućavala našim podmorničarima da krstare dvadeset hiljada stopa pa i više ispod površine; samo je jedna stvar obezbeđivala kupolaste gradove Marinije i održavala ih u životu.

Zvala se: Idinit.

Bob Eskou je bio prvi koji je povezao reč »Idinit« sa prezimenom svog cimera, kadeta Džejmisa Idna. Otvoreno me je upitao da li sam u kakvoj rodbinskoj vezi sa Stjuartom Idnom, pronalazačem.

Tokom godina, od vremena kada sam prvi put video strica, otkrio sam šta je značilo ime Stjuarta Idna. Pokušao sam da mi glas ne zvuči ponosno kada sam odgovorio: »On je moj stric.«

»Stric!« Bob je bio zadivljen. Trenutak je razmišljao a onda je obazrivo primetio. »Priča se da radi na nečem novom, nečem...«

»Ne mogu o tome da govorim«, rekoh otresito... i to je bilo tačno. Nisam mogao pošto ništa o tome nisam znao. Povremeno su se pojavljivale priče u novinama o tome čime se Stjuart Idn bavi u Mariniji. Ali to je ujedno bilo sve što sam i ja znao; ono malo o čemu je stric govorio odnosilo se na mene i moje školovanje, a ne na njega i njegov posao.

Eskou nije navaljivao. Tačno sam primetio na njegovom iskrenom licu onaj trenutak kada se prisetio da je između porodica Idn i Speri nekada bilo nesuglasica...

Vest se brzo proširila i pre isteka nedelju dana pola klase se već kladilo na to koliko će vremena proteći dok ne dođe do otvorenog sukoba između pretpostavljenog i mene. Svi su znali za borbu između Harlama Sperijsa, s jedne strane, i mog oca i strica, s druge. Ali stric mi je u svojim ne baš redovitim pismima uvek pominjao da mudar čovek ne mrzi; i ja sam pokušao da se držim njegovog saveta u svom odnosu prema Brendu Sperijsu.

Jednom sam o tome razgovarao sa Bobom Eskouom za vreme polučasovne pauze između časova i večere. Sedeli smo na peskovitoj čistini izvan zajedničke dvorane i posmatrali divovske kumulusne oblake kako se preganjaju iznad vode. Eskou oklevajući reče: »Možda bi trebalo da porazgovaraš sa Sperijsom, Džime. To bi moglo da raščisti situaciju.«

Setih se našeg prvog susreta na stepeništu koje je vodilo u dvoranu. »On ne voli novajlije«, odvratih.

»Taj rizik moraš preuzeti. To jest, ako želiš. To je tvoj problem, Džime. Ja ti ne mogu savetovati šta da učiniš. Samo znam da je to povod mnogim pričama.«

Odbacio sam to. Za nedelju dana nešto sam dobro naučio: pametnjakovići ne dosađuju višima po rangu ako nisu pozvani. A ionako sam smatrao da će govorkanja prestati. Borba između Halama Sperijsa i Idnovih bila je stara priča... okončana je mnogo pre no što sam se ja rodio. Čemu dirati lava koji spava?

Tada još nisam znao kako lak san ima taj lav!

Imao sam malo vremena za lične probleme, a i govorkanja su prestala kako je vreme prolazilo. Počeli smo da se pretvaramo u kadete i prestajali da budemo zbunjeni civili; radili smo, učili i vežbali i malo-pomalo izlazilo je na videlo od čega smo bili sazdani.

Spomenuo sam da nas je tri stotine pošlo na ovaj kurs. Tokom prvog meseca otpala su dvadeset petorica. Neki nisu mogli da podnesu fizičke napore; neki, izgleda, nisu mogli da ovladaju osnovnim naučnim gradivom sa početka naše prve godine; neki nisu mogli da se naviknu na disciplinu. Dvadeset i pet nije naročito mnogo... bilo je gotovo izvesno da će nas svega nešto više od stotinu stići do mature i ceremonije promovisanja, što znači tek jedna trećina.

Ova služba, naime, nikako nije mogla sebi da dopusti da primi u svoje redove slabiće.

One koji su otpali prigrabile su uglavnom trgovačke podmorske linije. I sama činjenica da su položili prijemni ispit za akademiju predstavljala je dokaz o sposobnosti za zapovedanje pod morem. Od dve stotine onih koji otpadnu iz prosečne klase, bar polovina postaju civilni pomorski oficiri.

Često sam se pitao da li ću uspeti da diplomiram. Čak je i sam popis onoga što smo morali da naučimo u prvoj godini bio zastrašujući: podmorsko rudarstvo; motor podmornice i projekat trupa; rad i popravak Vau'lejnove ćelije; trojonska cevna svetla; generatori sintetičkog vazduha; podmorska arhitektura; održavanje Idnovih generatora i njihov generalni remont.

- Razume se da sam bio u prednosti. Na prvom času o Idnovim generatorima, Eskou mi je iskreno zavideo; konačno, moj ih je stric izmislio! Ali znanje o tome kako treba postaviti kola u ravnotežu, proveriti predajnike i izmeriti kapacitete neobično složenih Idnovih generatora, razume se, nije se moglo naslediti. Znao sam šta je to idinit, svakako... ali to su znali i svi iz klase.

Mnogo mi je pomoglo vreme koje sam tokom svih pređašnjih godina proveo strpljivo učeći sve ono što mi je stric zadavao pre no što sam stupio u akademiju. Kursevi iz nauke bili su za mene mnogo lakši nego za većinu ostalih iz klase... imao sam osnovno predznanje, koje sam stekao u civilnoj školi, gde je tempo bio spor i pritisak mnogo manji nego u akademiji. Na prednjem zidu u svakoj učionici bio je ispisan moto: »Plima ne čeka«. Cela akademija počivala je na tom principu; u samo jednom semestru trebalo je da upijemo kurseve koji se na civilnim univerzitetima predaju četiri godine.

Ali pojedini kursevi su za mene predstavljali pravu novost. Imali smo časove iz pomorskog ratovanja i taktike; iz primene pomorske avijacije; iz vojne i pomorske logistike i snabdevanja. Imali smo časove na kojima smo morali da naučimo sve o dometu, svrsi i karakteristikama svakog oružja koje je mogao upotrebiti jedan podmorski ratni brod ili koje se moglo protiv njega upotrebiti, od torpeda do atomske prašine. Imali smo beskrajne časove iz strategije pomorskih operacija; o beskrajno različitim taktičkim problemima podmorskih operacija, koje su bile daleko složenije od bilo kojih drugih vojnih operacija poznatih čoveku od vremena kada je stupio u tri dimenzije.

A pored svega toga nijednog minuta tokom svih sati dnevno nije se smelo zaboraviti na razdražujuću disciplinu Akademije. Na tlu Akademije (a tokom prve godine mogli smo ga napustiti najviše na tri sata nedeljno... ako nismo bili zatvoreni u svoje odaje zbog nekog prekršaja) uvek smo bili izloženi pogledima oficira ili pripadnika višeg ranga koji su večitro tragali za neizglancanim cipelama, ili za kakvom počinjenom greškom, kako bi mogli da nam nareda da obilazimo oko dvorišta. Nikada nismo hodali... marširali smo; nikada nismo dangubili niti se odmarali, čak ni u svojim sobama... sedeli smo uspravno.

Sve smo to naučili kroz vlastite kazne... tokom dugih časova obilaženja oko četvrtastog dvorišta, ponekad u društvu još stotinak ili više drugova. Ali naučili smo. I nikada nismo zaboravili.

Tako je to izgledalo dvadeset tri časa i trideset minuta svakog dana; ali ostajalo je pola sata neposredno pre večere kada smo, ako se ne bismo zatekli na izvršavanju kazne ili užurbano bubali za ispitivanje,

mogli da tumaramo naokolo kako smo želeli. Tih pola časa, tri slobodna sata subotom i kratko vreme između kapele i ručka nedeljom bilo je sve naše slobodno vreme. I obavezno se dešavalo da nam prođe u nekim ekstra-dužnostima.

Ali zato je ono što bi nam preostalo bilo dobro iskorišćeno.

Podmorska akademija je veoma mlada institucija u poređenju sa Anapolisom iz koga je proistekla ili sa drevnim Vest Pointom. Ali i ona ima svoju istoriju i ponos; tako da je tle Akademije popunjeno trofejima podmorske flote.

Eskou je, na primer, bio opsednut trupom stare SSN-571 ...Nautilusa, prve podmorske krstarice na atomski pogon. Odvlačio me je do njega kada god bi mogao i provodili smo sate svojih kratkih pauzi lutajući po prepunim hodnicima i odajama podmornice usidrene na blagom karipskom priobalju. Teško je bilo poverovati da je ova lomna konzerva nekada predstavljala ponos mornarice; u poređenju sa našim najslabijim modernim podmorskim korvetama izgledala je bedno mala i slabašna. Razume se, graditelji Nautilusa su posao obavili najbolje što su mogli imajući u vidu da su na raspolaganju za trup i oplatu imali samo čelik; kada je Nautilus bio porinut u more niko nije ni slutio da će moj stric proizvesti tanak sloj idinita koji će, odvrćući nazad pritisak vode, a ne samo pokušavajući da ga zadrži grubom silom, pri čemu je iz samog pritiska crpeo neophodnu energiju za to odbijanje, omogućio zaranjanje do dubine od četiri milje.

Moj je ljubimac, međutim, bio Dikson Hol. Cela istorija podmorske bojne službe bila je koncentrisana u ovom tihom, malom trupu, počev od dijagrama potapanja Nju Ajronsajda iz dalekog krvavog oktobra građanskog rata, prve uspešne podmorničke akcije u istoriji, pa sve do impozantnog počasnog spiska diplomiranih akademaca koji su izgubili živote u vojnoj službi. Jedan ceo zid zauzimala je karta sveta, iz Merkatorijeve projekcije... bila je to čudna karta, pošto su kontinenti predstavljali crna prostranstva, sa samo naznačenim tragovima reka, belom bojom, i nekoliko velikih gradova. Ali svaka pojedinost okeanskog dna bila je tanano zabeležena. Različite nijanse boja označavale su dubine; podmorske planine i grebeni reljefno su se izdizali. Proveo sam mnoge časove prateći linije koje su označavale rute podmorskih trgovačkih brodova, tanku mrežu

koja je predstavljala cevovode i vakuumske cevi kojima su putovala morska bogatstva. Bili su prikazani svi kupolasti gradovi Marinije...Kupola Idn i Crni kamp. Hiljadu hvati i Zlatni greben, te Radspat i na stotine drugih. Sa žudnjom sam gledao u tačkicu koja je označavala Tetis, daleko u Južnom Pacifiku, gde je živeo moj stric i obavljao svoje tajanstvene dužnosti... tajanstvene - jer on sa mnom nikada nije razgovarao o svom poslu, već samo o mom.

Na dnu mora počivalo je neprocenjivo blago... ta je oblast bila tri puta veća od površine svih kontinenata i tri puta bogatija! Osenčene zone i obojene mrlje označavale su područja bogata mineralima... naftonosna polja, zlatni pesak, ležišta uglja, bakra, cinka i platine. Upozoravajućom crvenom bojom bili su označeni rudnici urana, životni sok zemaljskih energetske sistema, a naročito podmorske vojske, jer bez atomske energije dobijene iz sirovog urana, naše lađe bile bi vezane za površinu kao u drevna vremena. Predstavljalo je gorko iskustvo uveriti se u to kako su malobrojne i retke te mrlje; svaka od njih se punom parom eksploatisala, a zalihe su se, tvrde glasine, sve više smanjivale.

Ali najuzbudljivije i najizazovnije bile su mrlje čistog, bezobličnog belila u središtu mora. Jer one su predstavljale neistražene dubine... Filipinska raselina, Naresov bezdan, Mariane... šest, sedam milja u dubinu, van domašaja čak i naših najmoćnijih istraživačkih krstarica, nedirnute i gotovo nepoznate. Na divovskoj mapi izgledalo je da su raznobojne mrlje koje su označavale naslage minerala bile tanje i veće s porastom dubine... sve do samih ivica neistražene beline. Govorili su da je to i normalno: teški minerali su se najdublje nataložili. Kakva samo bogatstva mora da se kriju u tim bezdanima!

Dosta blaga bilo je i u samom Dikson Holu... kovčezi puni bisera, morskog ametista i koralu, veliki komadi slonove kosti, iz najdubljih izmerenih provalija, za koje su naučnici tvrdili da su kljove drevnih morskih čudovišta. Mislim da je u mom vidokrugu, kada sam stajao u središtu HOLA, sigurno bilo sjajnih dragulja vrednih milione dolara. .. a nigde nije bilo ni brave ni stražara! Sistem časti je u Akademiji odista bio veoma jak!

Bilo je to izvanredno, opijajuće, uzbudljivo mesto. Mene su od svega najviše privlačili nizovi vitrina i kovčega u kojima se nalazio prikaz istorije podmorske navigacije. Bili su tu izloženi Bibijeva

sićušna batisfera, kupolasti Skvalus, stari nemački Dojčland i još mnogi u vidu pažljivo izrađenih modela. Nalazilo se tu još nešto: sićušan model pravog, nedoteranog cilindričnog gnjurca od idinita mog strica.

Mislim da sam u Dikson Holu natovarao sebi na vrat više kazni nego bilo gde drugde u akademiji... stajao bih kao u transu ispred nekog modela ili karte dok ne bi zazvonilo brodsko zvono koje je najavljivalo zbor za večeru, tako da bi stizao do redova postrojenih ispred naših odaja trčeći bez daha, upravo na vreme da me prekori neki oficir ili viši po rangu zato što sam zakasnio. To me je stajalo slobodnog vremena, jer sam morao po kazni da obilazim dvorište; ali vredelo je.

Eskou je obično zajedno sa mnom obilazio dvorište.

Teško mi je bilo da shvatim kakva je to sila primoravala Boba Eskoua da istrpi tegobne godine u Akademiji. Podmorska služba nije bila ukorenjena u tradiciju njegove porodice kao što je to bio slučaj sa mnom; otac mu je bio vlasnik kioska za novine u Njujorku, a baba i deda su emigrirali iz neke poljoprivredne zajednice na Balkanu.

Kada sam jednom potegao to pitanje, on se postideo. Odvratio je gotovo porumenivši: »Pretpostavljam da sam jednostavno želeo da nešto učinim za svoju zemlju«. Nismo više govorili o tome. Ali Eskou je uvek bio sa mnom, dok smo se šunjali kroz Nautilus ili ponirali u neoznačene dubine, iza granice od četiri milje posle koje ni idinit nije više bio u stanju da odbija silu vode od sebe. Nisam shvatao u kojoj meri sam počeo da zavisim od Eskouove vesele odlučnosti i nenametljivog prijateljstva.

Nisam to shvatio... dok nije bilo kasno.

ČETVRTA GLAVA NEDOSTAJE ČOVEK

Još u toku prvog meseca spustili smo se ispod površine mora.

Ali nismo odlazili daleko. Vod za vodom vukao je opremu za ronjenje... vodena pluća, maske za lice, pneumatske puške i peraja... i pripremao se za prvu podmorsku ekspediciju.

Bio sam u posadi broj pet, sa još dvadesetoricom, pod komandom kadeta poručnika Haketa. Kada smo dovukli opremu, ukrcali smo se na brodić za lov na kitove i uputili se na otvoreno more. Još nam je kopno bilo na vidiku... Bermudi predstavljaju nisku liniju na obzorju... kada je poručnik Haket naredio da se motori isključe. Struje su nas nosile, ljuljali smo se nežno na karipskim talasima dok se na zapovednikovo naređenje nismo, jedan po jedan, prevrnuli preko ivice.

Voda je na tom mestu bila plitka... dubina nije prelazila dvadeset stopa... i bila je kristalno bistra. Nosili smo cipele za regulisanje težine, pažljivo izbalansirane prema težini i zapremeni tela svakog ponaosob. Sa njima smo mogli da balansiramo u vodi. Izgledalo je kao da visimo obešeni poput Mohamedove grobnice. Pri najmanjem pokretanju pačjih stopala peli smo se naviše; pri najmanjem lepetu ruku, tonuli smo.

Okupili smo se u nizu na namreškanom, peskovitom tlu i čekali naređenja.

Razgovor, razume se, uopšte nije dolazio u obzir. Stojeći i lagano se zanoseći napred-nazad poput kakvog stuba dima za mirnog dana, postao sam svestan apsolutne tišine. Jedini šaputavi zvuk koji je dopirao do mene bilo je žuborenje mehurića iz moje opreme za disanje. Kasnije sam otkrio da to nije bilo uobičajeno... dno mora može biti veoma bučno mesto! Ribe nisu tako neme kako izgleda; mnogo puta sam se uverio da je isto nadeš li se u dometu kraljevske bitke između čekićave ajkule i nekog kalamara ili u blizini dve divlje mačke koje su se uhvatile u koštac.

Ali tog jutra kod Bermuda osećao sam se tako daleko kao da se nalazim negde u svemiru.

Poručnik Haket je pogledao odozgo da vidi da li je sve u redu; dao nam je znak da proverimo da li nam je oprema u redu, da možda

negde ne propušta ili da nešto nije u kvaru; potom nam je naredio da krenemo. U koloni po dvojica odmarširamo po morskom dnu. Čudno je bilo to marširanje... kao da gledate usporeni film! Išli smo krupnim korakom, tako da je i najmanje posrtanje pretilo da naruši poredak. Mora da smo malim, znatiželjnim ribama koje su u jatima plivale iznad naših glava smešno izgledali dok smo se saplitali o gomilice peska, slomljene grančice korala, izmicali pred opasnim, malim, morskim vlasuljama koje su ličile na hrizanteme, a bole poput stršljenova! Naše kretanje pre je ličilo na balet nego na marširanje; pola vremena proveo sam sa desnim stopalom iznad tla dok se levo tek spuštalo ispred mene, u laganom veličanstvenom grand jeteu na kome bi mi Nizinski zavideo.

Sumnjao sam da smo prevaljivali više od milje na sat. Taj prvi put imali smo vazduha za svega pola sata; odmarširali smo oko hiljadu jardi sve u svemu, stotinu jardi u jednom pravcu, zatim smo oštro zavili nadesno i prešli narednih stotinu jardi u drugom. Po isteku trideset minuta našli smo se tamo odakle smo i krenuli; poručnik Haket nam je dao znak i mi smo, dvojica po dvojica, stali da klizimo naviše prema čamcu koji nas je čekao.

To vam verovatno zvuči veoma dosadno.

Ali nije bilo! Svaka sekunda tih prvih pola sata predstavljala je pravu pustolovinu i sadržala je usebi neverovatno uzbuđenje. Nije to bilo opasno uzbuđenje... konačno, nalazili smo se na svega dvadeset stopa dubine! Iako u vodama oko Bermuda vrvi od ajkula, one retko kad prilaze ljudima, a još manje kada ih u skupini ima dvadeset. Oblast kroz koju smo putovali bila je očaravajuća, nastanjivale su je dugokrake morske zvezde i spori morski krastavci kao i pulsirajući sunđer, te na hiljade riba dugačkih oko jednog inča blistavih boja.

Još smo dva puta tog dana zaranjali, a potom smo čamcem krenuli nazad. Ponovo ćemo doći na red tek za dve nedelje; ali već sam kovao planove za naredni put. Jer ja sam već bio na morskom dnu... činilo mi se da sam se posle dugo, dugo vremena vratio kući.

Kadet-kapetan Speri iz vodećeg čamca zaurla: »Pažnja svim čamcima! Pripremite se za zaranjanje!«

Cela klasa izišla je na pučinu u čamcima; bio je to naš prvi noćni manevar pod vodom i bio je to masovan zadatak. Četrnaest čamaca

sledilo je Sperijev brod-predvodnik; u svakom od njih nalazio se veliki broj kadeta.

Sunce je već odavno zašlo, ali je nebo na zapadu još bilo neznatno osvetljeno, a vazduh je postojao sve hladniji. U tišini smo pričvrstili opremu, a zatim smo posedali dok su kapetan Speri i predvodnici njegovog osoblja obavljali poslednje dogovore.

Zvezde nad nama bile su velike i sjajne, Mlečni put je izgledao poput mrlje neke svetle boje; Orionov pojas nalazio se gotovo na obzorju, a Mars je crvenkasto treperio iznad nas. Činilo se da je voda zarobila svetlost zvezda; no, nije to bila reflektovana svetlost od koje su talasi svetlucali i blistali, već je to bilo njihova vlastita luminiscencija. Eskou prošaputa: »Misliš li da će i tamo dole biti ovako svetio?« Zavrteh glavom. Nisam bio siguran, ali činilo mi se da sam negde čuo da se ta svetlost javlja samo na površini. Nisam znao... tako mnogo stvari o moru jednostavno nisam znao!

Ali učio sam.

Preko vode začuo se poziv: »Pažnja svim čamcima! Proverite opremu! Redom... odvrćite vazdušne ventile!« Iz svih čamacu začulo se umnoženo dahtanje kada smo svi ispustili pomalo vazduha iz vodenih pluća. »Svetla!« Nekoliko stotina svitaca zatreperi nad vodom dok smo proveravali lampe na glavi. »Maske za lice!« Navukoh svoju masku zajedno sa ostalima; pređoh prstima duž linije po kojoj je guma dolazila u dodir sa mojim licem.

Sve je bilo u redu. Na trenutak je nastala pauza, a onda se ponovo začuo Sperijev glas: »Zapovednici brodova, naredite svojim posadama da se spuste!«

Prebacismo se preko ivice.

Ispod nas vladala je apsolutna tama.

Čim se voda sklopila nad mojom glavom, zvezda je nestalo; iako su bile tako sjajne, njihova svetlost nije prodirala ispod površine mora. Jasno sam razabirao svetiljke na glavama četrnaest članova posada; podsećali smo na skupštinu svitaca. Ali nisam mogao da vidim pojedinačne siluete ljudi, kao ni predmeta, već samo svetla; zatim su mi se oči bolje privikle, te sam počeo da razaznajem senkovita obličja koja su se kretala pored mene kroz vodu ispod sjajnih svetala.

Okupili smo se na dnu kao i obično; ovog puta naš zadatak nije bio da marširamo unaokolo. Od nas se očekivalo da manevrišemo, kako bismo se upoznali sa problemima podmorske bitke prsa u prsa, ako nam ikada to bude ustrebalo. Šest posada bilo je određeno da izigrava napadače; ostalih osam — braniocce. Posao napadača bio je da se probijemo kroz odbrambenu liniju. Ako nas presretnu, bili smo »mrtvi«; uspeh ili neuspeh svake ekipe merio bi se brojem napadača koji su se neometano probili kroz liniju odbrane.

Braniooci su se okupili na stotinak jardi udaljenosti. Na dati znak, ugasili su svetiljke... i potpuno nestali, koliko smo mi mogli da vidimo. Oficir naše posade dao je znak svetiljkom, te se naša posada podigla sa dna i zaplivala u napad. Plivali smo nekoliko jardi pre no što smo, držeći se plana, svi istovremeno ugasili svetiljke. To je bila ideja poručnika Haketa... dopustićemo braniocima da u prvi mah vide putanju kojom smo se kretali; a zatim ćemo, kada pogasimo svetla, krenuti u napad iz drugog pravca.

Naša posada bila je poslednja koja je trebalo da isključi svetla. Kada smo to uradili, svaki od nas našao se potpuno sam.

Tada mi se vežba učinila mnogo ozbiljnijom. Dok nam je poručnik objašnjavao šta treba da činimo, u učionici na površini sve nam je to ličilo na neku jednostavnu dečju igru. Neka vrsta podvodnog igranja šuge... nešto što ne priliči odraslim muškarcima! Ali kada sam se našao u tami i sam, te zaplivaio kroz mastilo prema ničemu, počeo sam da shvatam koliko je to, u stvari, bilo teško. Kao prvo, postojala je izvesna doza opasnosti; velike grabljivice poput ajkula, manti, barakuda i sličnih retko su napadale ljude... ali kako su mogle u ovoj tami da znaju ko smo? Tačno, brod - predvodnik bio je snabdeven mikrosonarskom opremom za pretraživanje; ako bi se išta veličine ajkule pojavilo na udaljenosti od četvrt milje oko nas i kretalo se većom brzinom, zazvonio bi podvodni alarm i mi bismo prekinuli vežbu. Ali... pretpostavimo da čovek za sonarom ne primeti pridošlicu?

Ipak, bilo nas je preko dve stotine; čak i kada bi nešto krenulo naopako, bili smo dosta bezbedni jer nas je bilo mnogo. Mnogo gora od mršave šanse da ćemo imati neprilika sa kakvom ajkulom bila je sama bespomoćna bitka naslepo. Visili smo u ništavilu gde nije postojalo ni gore ni dole, gde nisam mogao da odredim plivam li u

dobrom pravcu ili sam krenuo pod nekim ludim uglom. Setio sam se iskustava koje sam doživio pri dnevnim zaranjanjima kao i svih onih drugih predavanja koje sam odslušao; pokušao sam da se opustim, da »osećam« telom i krvlju, te kanalima u ušima kada sam plivao uporedo sa dnom. Nije bilo lako; kasnije sam otkrio da se desetak kadeta zarilo pravo u dno te noći, dok ih se dvaput više, na svoje zaprepašćenje, našlo na površini već posle prvih petšest zaveslaja rukama.

Pokušao sam da čujem lagano šaputanje mehurića vodenih pluća nekog drugog kadeta; mislio sam da sam ih čuo, ali oni bi brzo nestajali. Ponovo bi mi se učinilo da sam ih čuo, ali uopšte nisam bio u stanju da odredim dopiru li iznad mene, iza mene, sa vrha ili sa dna. Naćuljio sam uši...

U bubnim opnama stade da mi odzvanja prodorna zvonjava. Na trenutak sam bio zaprepašćen, gotovo izgubljen; a onda sam shvatio šta je posredi.

Zvonjava na uzbunu! Primetili su ajkule na mikrosonaru.... vežba je automatski završena i trebalo je smesta da se vratimo na čamce!

Svuda oko mene počеше da se pale svetla sevajući uvis poput mehurića u čaši iskričavog vina. I sam upalih svetio i krenuh prema površini. Na površini više nije bilo tiho i činilo se kao da nikada i nije bilo. Čuli su se povici, dovikivanje, režanje, urlanje; bila je to prava ludnica. Tu promuklu viku nadjačao je glas kapetana Sperijski sličan rikanju bika: »Polako! Penjite se u desni čamac! Imate dovoljno vremena! Neka svako uđe u svoj čamac... svako ko pogreši čamac dobija deset obilazaka oko dvorišta. Samo polako! Svi ćete se za dva minuta naći u čamcima, a to je dosta vremena!«

Strgnuo sam masku sa glave i stadoh da krčim put kroz vodu, zureći unaokolo. Imao sam sreće... trostruka zelena svetla koja su označavala čamac posade broj pet nalazila su se na svega nekoliko jardi od mene. Zamahnuvši pet-šest puta, stigoh do krme; popeh se u čamac i pomogoh narednom roniocu.

Vika i pljuskanje počeli su da se smiruju. »Samo lagano!« povika Speri iz čamca - predvodnika. »Neka se zapovednici posade jave kad budu spremni!«

Počeli su da se odazivaju glasovi zapovednika pojedinih čamaca. »Posada broj jedan, svi na broju!«, »Posada broj dva, svi na broju!«,

»Posada broj osam, svi na broju!«.

Poručnik Haket stao je na brzinu da nas prebrojava pri svetlosti svoje svetiljke. »Devetnaest«, reče on zabrinuto. »Ko nedostaje? Javite se! Prozivka!«

Glasovi počеше da mu se odazivaju. »Degert!« »Dod!« »Domovski!« »Dauling!« »Danfi!« »Daksli!« »Dajanoski!« »Dui!« »Ekstrom!« »Idn!« To sam bio ja; čekao sam da čujem glas Boba Eskoua koji je trebalo da se javi posle mene.

Nisam ga dočeka. Osvrnuo sam se unaokolo, ne verujući, mada sumnje nije moglo biti.

Bob Eskou nije bio u čamcu.

Poručnik Haket je već završio sa proverom ostalih. A onda se megafonom obrati predvodnom čamcu. »U petoj posadi nedostaje jedan kadet! Kadet Robert Eskou nije u čamcu!«

Iz četrnaest čamaca oglasi se žamor. Kapetan Speri doviknu iz predvodnog čamca: »Kadet Eskou! Na raport!«

Nije bilo nikakvog odgovora.

Ogromni reflektorski snopovi stadoše da šaraju površinom vode oko nas, tragajući za glavom, zamahom ruke... Ali nije bilo ničega. Otisnulo se dve stotine šezdeset osam kadeta, ali se sada u čamcima nalazilo dve stotine šezdeset sedam.

Bob Eskou i dalje je bio ispod površine vode.

PETA GLAVA POTRAGA POD MOREM

Kadet-kapetan Speri nije čak ni morao da pita ima li dobrovoljaca.

Na ajkule... ako je mikrosonar uopšte njih otkrio, a ne obalne pliskavice ili klade koje je nosila struja... uopšte nismo mislili kada smo, posada za posadom, stali da ponovo punimo vodena pluća i da se prebacujemo preko ivice. Na vežbu smo zaboravili; okupili smo se po posadama na dnu, sa upaljenim svetlima i organizovali potragu.

Situacija nije izgledala ružičasta za Boba Eskoua... mislio sam u sebi... ali nije nužno morala da bude pogibeljna. Vazduha je imao za trideset minuta; ako je jednostavno odlutao, te nije čuo pozivni signal (mada se to graničilo sa nemogućim), sam će se vratiti; ako je možda upao u neku zamku, trebalo bi da ga na vreme pronađemo. ..

Ali ako su mu vodena pluća otkazala, onda je verovatno već bilo kasno.

Čamci su iznad naših glava počeli da spuštaju na vodu plutajuće baklje koje su se koristile u izvanrednim situacijama; Njihovi plamenovi podsećali su na mala sunca, prodirući otprilike jedan fatom ispod površine i osvetljavajući celo morsko dno. Podeljeni u vodove, patrolirali smo po dnu sledeći ručne signale predvodnika posada. Vođe su međusobno izmenjivali treptave šifrirane signale lampama i postepeno se cela klasa lepezasto udaljila od središnje tačke, pretražujući morsko dno svako ispod sebe, i po nekoliko jardi oko sebe.

Bob teško da je mogao preći više od pola milje od mesta zaranjanja, a i bilo nas je gotovo tri stotine. Dok sam valovito plivao kroz jezivo osvetljenu vodu, spuštajući se u dubinu da bih pretražio udoline morske trave i pećine korala, pokušavajući da održim vezu sa onima koji su bili oko mene i hitajući prema svakom sumnjivom brežuljku ili humki peska, na brzinu sam računao: ako se krug tragača proširi po pola milje u svim pravcima, nas dve stotine osamdeset obrazovaćemo perimetar od blizu sedamnaest hiljada stopa... recimo, da ćemo jedan od drugoga biti udaljeni šezdeset stopa po obimu kruga. Da li je jedan čovek mogao da pretraži potez širok šezdeset stopa? Sumnjao sam i bio zabrinut; a što je bilo još gore, bio sam ubeđen da čak ni divovsko osvetljenje sa čamaca nije

bilo u stanju da osvetli jednu tako prostranu oblast. Mnogo pre no što pređemo tih pola milje, moraćemo da se oslonimo samo na prilično slabu svetlost svojih lampi.

Nastavili smo ka granici od pola milje... pa i preko nje.

Pretraživanje smo nastavili dok nismo potrošili pola naših zaliha vazduha i dok nismo začuli slabi pozivni znak, prigušen usled udaljenosti. Snuždeno smo se popeli na površinu, skinuli maske sa lica i otplivali nazad do čamaca. U čamcima je vladala gotovo potpuna tišina kada su motori zabrektali i poneli nas nazad prema obali.

Iz gledali smo pokislo dok smo se postrojavali na obali, obavili prozivku i dobili voljno. Šuplji eho koji nam se vratio pošto je bilo prozvano Eskouovo ime zvučao je optužujuće.

Nekoliko drugova iz klase pridružilo mi se dok smo se vraćali prema svojim odajama, izražavajući svoje simpatije. Ali ono što su govorili gotovo da i nije dopiralo do mene; ja jednostavno nisam mogao da poverujem da Boba Eskoua nema.

Prošla je bila ponoć. Odmah smo pošli na počinak... uvek posle noćnih vežbi buđenje je bilo pomerenom, ali ipak smo morali da ustanemo pre sedam kako bismo stigli na časove. Ležao sam u svojoj neverovatno praznoj sobi, zureći u tamnu tavanicu i pokušavajući da shvatim šta se dogodilo. To je bilo nemoguće. Nalazio se tamo sa mnim; a onda je odjednom nestao.

Mora da sam sate proveo budan zureći u tavanicu.

Ali biće da sam povremeno ipak zapadao u san, jer sledeće čega se sećam bilo je da me neko tresu za rame. »Idne!« začuo sam uzbuđeni glas poručnika Haketa. »Idne! Pronašli su ga... živ je!«

Smesta sam poskočio. »Šta?« upitao sam, jedva verujući ušima.

»Istina je!« reče Haket. »Pokupio ga je neki ribarski brodić, tri milje od mesta zaranjanja. Ko zna kako je tamo stigao... ali živ je!«

Bio je živ, ali to je bilo sve što smo znali. Ujutro smo dobili zvaničnu potvrdu: »Kadeta Eskoua spasla je jedna mala bermudska lađa i prevezla u civilnu bolnicu. Stanje mu je zadovoljavajuće, ali moraće izvesno vreme da ostane u bolnici«. Nekoliko dana kasnije dobio sam iz bolnice pismo od Boba; ali ni iz njega nisam bogzna šta

doznao. Svako čudo za tri dana. Tako je bilo i u akademiji. Kako je tamo dospeo? Šta se dogodilo?

Postavljali smo sebi mnogobrojna pitanja na koja nismo dobijali odgovore, tako da se Bobovo ime sve ređe pominjalo kako su dani i nedelje prolazili.

Za mene je to na neki način bilo teško razdoblje. U Akademiji je princip drugarstva bio veoma razvijen; trebalo je da cimeri zajedno rade, paze jedan na drugoga, svakog trenutka znaju gde se onaj drugi nalazi. Ako su Boba Eskoua skinuli sa Akademijine liste pitomaca, meni će dodeliti novog cimera... možda nekoga čiji je prvi cimer odustao; ali on se još vodio kao da je na bolovanju i čuvano mu je mesto u sobi.

Bio sam više nego usamljen. Da vreme koliko-toliko podnošljivo provodim, pa čak i da mi brzo protiče, pomogli su mi prvo težak program rada... bili smo suviše zaposleni da bismo imali vremena za mračne misli. I drugo, pisma od strica.

U njima nije pisalo kada će da dođe; u poslednje vreme mesecima nisam dobijao vesti od njega, a onda bi pisma počela da stižu svakodnevno, ispisana grimiznim mastilom na krutom, žutom papiru, ponekad kratka, a ponekad predivno dugačka. Kada sam čitao pisma strica Stjuarta, osećao sam se kao da sam krenuo na dug i dubok put do Marinije; preko njih upoznao sam predele i čuda vodenog sveta u kome je živeo i za koji sam se nadao da će postati i moj. Gotovo da sam ga video preda mnom, dok sam čitao, onako visokog, pocrnelog od ljubičaste svetlosti u trojanskim cevima, lica obrubljenog bronzanom bradom. Gotovo da sam mogao čuti njegov mekan, šaputavi glas kako mi priča o novom svetu koji me čeka.

Za mene su gotovo isto tako stvarni bili i veliki podmorski gradovi o kojima mi je pisao - Tetis, Nereus, Sedam kupola, Crni kamp i ostali - sigurni pod svojim kupolama od idinita koji je on izumeo, kao i suncem sprženo tle Akademije koje se videlo kroz moj prozor. Jer stric Stjuart je bio veoma preduzetan čovek. Od vremena kada sam se sreo s njim po prvi put sam saznao ponešto o stvarima na kojima je radio... i to ne iz pisama, jer uvek je govorio samo o onome šta ću ja raditi u Mariniji, a retko kad je sebe pominjao... već iz knjiga i novina koje sam prosto gutao. Čuo sam da radi na novim naftnim bušotinama na dubini od dve milje; u potrazi za platinom spustio se u

oblast nazvanu Planine Tame i posebno označio nalazišta, pošto su njene neravne padine lišene fosforescentnog života koji predstavlja odliku većine podmorskih planina; čitao sam o hiljadama pustolovina mog strica, koji je tumarao po dnu Pacifika od Kermadočkih dubina do Tuskarore.

Da sam se ikada zamislio nad svim tim, sigurno bih sebi postavio mnoga pitanja. Nafta, platina i druge rude; retka stvorenja iz velikih dubina čija su se mrtva tela koristila kao sirovine za zapanjujuće nove lekove; tantijeme (nisam znao da nikada nije uspeo da ih naplati) od idinita. .. moj stric je trebalo da bude višestruki multimilioner. Ali on nikada nije pominjao novac i nije mi baš izgledao kao neki bogat čovek.

Isto tako, nikada nije pominjao ni Halama Speriya, oca mog pretpostavljenog oficira.

Bile su to rečite praznine! Teško da sam mogao pretpostaviti koliko su bile povezane!

Uopšte nisam shvatao koliko mi Bob Eskou znači dok je bio pored mene. Bio sam u vezi sa bolnicom, ali jedan od momaka iz klase me je svejedno silno iznenadio kada me je zaustavio posle večere da mi kaže kako se Bob vratio.

Potrčao sam do Flečer Hola, pa u lift, sa osmehom koji mi nije silazio sa lica, zaboravivši na sve drugo dok sam pritiskao dugme mog sprata.

Možda sam se malo previše zaboravio. »Gospodine Novajlijo!« zatutnjao je poznati glas, i ja poskočih. Ispred lifta je podbočen stajao kadet-kapetan Brend Speri. Vrata su počela da se zatvaraju i ja žurno pritisnuh Stop. Sperijev oštar glas poput biča odseče: »Mirno, gospodine Novajlijo!«

»Da, ser«, rekoh.

»Dnevne zapovesti, gospodine Novajlijo«, počeo on oštro, »da li ste bili u prilici da ih pročitate?«

»Da, ser«. Znao sam šta će uslediti.

»Oh?« Napravio se da je iznenađen. Zavrteo je glavom. »Ne mogu to da razumem, gospodine Ildn. Na biltenskoj tabli jasno i glasno stoji... čak odavde se vidi... da danas od 0600 pa do daljnijeg ne treba koristiti liftove. To je opšte naređenje, gospodine Ildn, koje su izdale više vlasti u težnji da se uštedi nešto energije. Ili možda niste

znali da nema dovoljno energije? Snabdevanje uranom se smanjilo, gospodine Ildn; a kad nema urana energija se mora štedeti. Razumete li vi to?»

»Da, ser«. Ali stvar se nije na tome završila; nastavila se naređenjem da narednog dana polusatnu pauzu pred večeru provedem u stavu mirno ispred biltenske table, učeći napamet dnevne zapovesti. To i nije bilo tako strašno; zbolelo me je to što se kadet-kapetan nalazio u blizini kada mi je drug iz klase doviknuo da se Eskou vratio u našu sobu i lako je to mogao čuti. Znao je zašto sam žurio i zašto sam bio odsutan.

Znao je, pa ipak me je napao zbog krajnje bezazlenog prekršaja. Bilo mi je veoma teško da se ravnam prema propisima kadeta-kapetana Brenda Speriija.

Ali pet minuta kasnije, u našoj sobi, Bob Eskou mi je to nadoknadio.

Snažno sam mu stegao i protresao šaku. »Bobe!« neartikulisano sam izgovorio. »Nisam očekivao da te ponovo vidim!«

Nesigurno se osmehnuo, a zatim ozbiljno dodao: »Možda me i nećeš još dugo gledati, kad smo već kod toga. Na probi sam.«

»Probi! Ali...«

On slegnu ramenima. »Na neki način su i u pravu«, reče on. »Samo tren, ispričaću ti šta se dogodilo. One noći za vreme manevra spustio sam se odmah posle tebe i svi smo zajedno krenuli prema odbrambenoj liniji. Sećam se da sam isključio svoju lampu. Takođe se sećam da sam se pitao kako ću uopšte znati da li plivam prema gore, dole, u stranu ili gde. A zatim...« napravio je pauzu i zavrteo glavom. ..« a onda se, Džime, nešto dogodilo. Poštenja mi, ne znam šta. Lekar je spomenuo neku abnormalnu osetljivost na pritisak i pomračenje svesti... mada je sve od samog početka bilo tako crno da je teško reći. Onda...« on raširi ruke... »onda sam se našao na palubi malog ribarskog broda; izvukli su me u mreži.«

Primetih: »Ali, Bobe...«

»Znam«, prekinu me on. »Dugo sam bio u vodi... kiseonik mi je bio na izmaku, rekli su mi. Ali bio sam živ. U brodiću nisu imali radio i nisu smatrali za potrebno da se gnjave i da me prebace na obalu Akademije, pa su me tako odvezli u svoju matičnu luku. Zatim su pozvali Akademiju, te je po mene došao službeni vojni lekar iz podmorske baze... i tako sam se našao u bolnici.«

»Ali šta te je oborilo?«

Mrko me je posmatrao. »Vojni lekar mi je postavio mnoštvo glupih pitanja u vezi s tim. Prvo je mislio da je došlo do kvara na aparatu za disanje, ali onda je dobio izveštaj inženjera, pa je ta ideja pala u vodu. Pomilovao me je po glavi i rekao da su neki ljudi osetljiviji na takve stvari od drugih i da konačno mogu život savršeno srećno provesti kao nespretni civil...«

Zablenuo sam se u njega. »Bobe, nisu te valjda izbrisali?«

Osmehnuo se i potapšao me po ramenu... ali iz tog osmeha nije izbijala sreća kao što bi trebalo da bude. »Ne doslovce«, reče on. »Nisam izbrisan, ali bilo je za dlaku. Saslušali su me još tamo u bolnici čim sam bio u stanju da se uspravim u krevetu i obratim pažnju na ono što mi se govori. Uspeo sam nekako da ih ubedim da je ipak možda došlo do kvara na uređaju, pa su ipak pristali da mi pruže još jednu priliku. Ali... to mi sad stoji u ispravama, Džime. Nije sramota biti izbrisan iz Akademije usled zdravstvenih razloga, sve ja to znam... ali ja ne želim uopšte da budem izbrisan. Od sada mogu zbog neke sitnice. .. zbog koje bih inače imao samo neprijatnosti sa zapovednikom, na primer... da izletim napolje.«

Ozlojeđeno primetih: »Bobe, mora da je posredi neka greška. To nije fer! Možda je oprema bila pohabana... ne mogu ti to uneti u karakteristiku ako nisu sigurni. Da li su imali u vidu ono što si prethodno ovde postizao? Sve one kalistenikse, ostale vežbe pod vodom, i...«

Više se uopšte nije osmehivao. Mračno je rekao: »Sigurno jesu, Džime. Može se reći da je to i prevagnulo. Imali su nepobitne dokaze da sam od samog prvog dana u Akademiji pokazivao da nisam u stanju da držim korak sa ostalima iz klase... u smislu da se previše zadišem, da ne mogu da dođem do daha, da nikada ne napravim propisan broj sklekova i tako dalje.«

Bio sam zaprepašten. »Ali...«

»Ali ništa! To je cela priča, Džime. Ne poričem da možda nemam tako jake mišiće kao ti... a ko ih, pak, i ima? Ali smatram da sam se pristojno držao u svemu što sam činio. Samo... svedoci kažu drugačije.«

»Kakvi svedoci?« upitah. »Ko im je ispričao te laži?«

»Zvučao je krajnje uverljivo, Džime«, reče blago Bob. »U pitanju je tvoj dobar prijatelj. Pojavio se u bolnici i izigravao savršenog podmorskog kadeta dok je odgovarao na pitanja. Znaš već na kog mislim .. kadeta — kapetana Brenda Sperija, lično.«

ŠESTA GLAVA KRSTARENJE POKATELA

Drugog leta u Akademiji zamalo da nisam video strica Stjuarta.

Dug put sam prešao od nespretnog mladog civila, koji je prošao kroz koralnu kapiju Akademije pre dve godine. Svi smo ga prešli. Dve godine žestoke obuke, rada i učenja pretvorile su nas u... pa, ne baš u prave podmorske oficire; ne još. Ali svakako u nešto što se veoma razlikovalo od naše bezazlene civilne svakodnevice. Bez ičega sam mogao da zaronim do dubine od četrdeset stopa, sa plućima do sedam stotina, a u odelu do granice koju je postizao kapacitet oklopa od idinita. Mogao sam da navedem dužnosti bilo kog člana posade na bilo kojoj borbenoj podmorskoj vojnoj lađi; u tren oka bio sam kadar da preuzmem svaku od tih dužnosti... od prženja jaja za osam stotina ljudi u brodskoj kuhinji do sprovođenja broda kroz opasan prilaz luci.

Tačno je da sam to sve manje-više znao iz knjiga. Još mi je predstojalo da mnoštvo svojih novih veština isprobam i u praksi; još su me čekale dve godine viših studija pre no što izidem pred komisiju. No, ipak sam se, kao pravi žitelj mora, sa potvrdom da sam mornarički kadet podmorske vojske, a ne više puki novajlija, sa ostalima iz klase... sada nas je bilo manje od dve stotine jakih... ukrcao na staru SSS Pokatelo i krenuo na put oko sveta, na krstarenje radi obuke.

Trebalo je to da bude devedesetodnevno krstarenje, preko Atlantika, kroz Mediteran i Suecki kanal, pa kroz Crveno more do Adenskog zaliva, gde bismo učestvovali u vežbama flote; zatim bismo nastavili preko Indijskog okeana i podmuklih voda oko Istočne Indije do Marinije. Nadao sam se da će mi se tamo ukazati prilika i da ću dobiti odobrenje da vidim svog strica, pre no što krenemo na dugu vožnju preko Pacifika do Panamskog kanala i potom nazad do naše baze na Karibima. Trebalo je da pređemo nešto više od trideset hiljada milja, i to većinom ispod površine; Pokatelo je trebalo samo Suecki i Panamski kanal da prede po površini.

Prelazak preko Atlantika predstavljao je dečju igru. Pretpostavljam da nam je upravo tako nešto bilo potrebno da se naviknemo na život

na brodu koji plovi ispod površine; ali gotovo da nismo imali nikakvog posla sem da stražarimo, održavamo postrojenja i čekamo da se završi sporo osmodnevno prelaženje. Mi smo upravljali brodom; sa nama je bio i rezervni kadar regularnih vojnika, ali njihova je dužnost bila samo da nam se nađu pri ruci ako dođe do neke nesreće, da nas nadziru i da podnose izveštaje o nama.

Drugi oficir na Pokatelu bio je kadet-kapetan Speri. Tehnički, on nije bio zapovednik, ali je bio na dužnosti pretpostavljenog; to njegovo mesto pružalo mu je velike mogućnosti za zapovedanje, tako da smo Bob Eskou i ja imali dosta neprijatnih trenutaka. Ipak, nije došlo ni do kakve nevolje dok smo prelazili Atlantik.

Provukli smo se kroz Herkulova vrata... tesnac između Gibraltara i afričke obale... sa ugašenim motorima; taj trik su koristile drevne dizelske podmornice u ratu kada su želele neprimećene da prođu kroz taj uski prolaz. Plitki Mediteran predstavlja divovski tiganj iz koga voda isparava; nova se neprestano usisava iz Atlantika. Pod toplim mediteranskim suncem voda se pretvara u paru i odlazi u visine, a ostaju guste slane otopine; one se spuštaju na dno i ponovo otiču kroz gibraltarski tesnac... u vidu guste, teške odlazeće struje koja se kreće ispod svežije, lakše dolazeće struje, bez kraja i ne mešajući se. Nas je nosila gornja struja, ali ipak smo se nalazili dosta ispod površine. Bio sam na mostu, skenirajući vodu oko nas preko mikrosonara, dok smo prolazili kroz tesnac; odista je bilo jezivo ploviti u tom velikom starom ratnom brodu, sa isključenim motorima, kormilom koje ne reaguje i videti na ekranu sonara kako promiču kontrolne oznake.

»Dobro izvedeno«, reče dežurni oficir koji je stajao u blizini, oštro sklopivši svoju beležnicu. »Možete uspostaviti vezu i izići na površinu, kadetu-kapetane Speri«.

Uputili smo se pravo ka bazi na Steni da se snabdemo gorivom... ne zato što nam je bilo potrebno, već stoga što smo dobili nova naređenja koja su to od nas zahtevala. Naređenja nisu bila propraćena nikakvim objašnjenjima... već samo velikom dozom govorkanja. Bob i ja smo saslušali sva ta nagađanja i složili smo se da na njih ne obraćamo pažnju... što je na neki način predstavljalo grešku. Jer nalik na princip polomljenog sata, koji dvaput dnevno pokazuje tačno vreme, ispalo je da su neka od kontradiktornih

objašnjenja, koja su se pronela unaokolo u vidu glasina vezanih za naša nova naređenja bila tačna.

Stigli smo u veliku U. N. bazu za snabdevanje gorivom po danu i po površini. Moja se smena završila pre no što smo pristali, ali nisam baš nešto bio raspoložen da predam dužnost; u isto vreme završavala se i smena Boba Eskoua kao mlađeg inženjerijskog oficira; našli smo se u zajedničkoj trpezariji i tiho smo šmugnuli na meteorološku palubu, trudeći se da ostanemo neprimećeni. Nije bilo nikakvog razloga da se tamo ne nalazimo... brod je bio osiguran protiv zaranjanja... ali nijedan od nas nije želeo da u tom trenutku začuje kakvu zajedljivu primedbu kadeta-kapetana Speriya.

Zadivljeno smo posmatrali ogromnu krečnjačku stenu. »Sigurno ćemo dobiti izlaz«, reče srećno Bob. »Trebalo bi da ispadne dobro, Džime! Popečemo se da vidimo berberske majmune i preko tesnaca planinu Abilu. Postoji i jedna pećina... Sv. Mihajla, tako se zove... koja se po pričanju ljudi proteže celim putem ispod vode sve do Afrike i...

»Pažnja na palubi«, začu se iz zvučnika iza nas. »Dvojici kadeta na meteorološkoj palubi. Javite se dežurnom oficiru... obojica na raport.

Odmah smo zauzeli stav mirno čim smo začuli zapovednikov oštar glas. Na raport! Salutirali smo mostu i sišli dole nešto manje razdragane nego što smo se malopre peli.

»Eto ti tvoje penjanje da vidiš majmune«, prigovorih Bobu u hodniku. »Baš smo neke sreće...«

Lice mu je bilo smrknuto. Gurnuo me je laktom i klimnuo prema mostu. »Nije u pitanju nikakva sreća, Džime«, reče on. »Sumnjam da bi zapovednik uopšte obratio pažnju na nas čak i da nije trebalo temo da se nalazimo. Ali... pogledaj«.

Podigoh pogled. Na meteorološkom mostu stajao je zapovednik, uopšte ne gledajući prema nama, već pažljivo nadgledajući operaciju pristajanja. Ali pored njega je stajao naš drugi oficir, kadet-kapetan Speri, i gledao u našem pravcu sa izrazito zadovoljnim izrazom lica.

Umesto da dobijemo izlaz na Gibraltaru, mi smo svoje slobodno vreme proveli radeći sklekovne vežbalištu baze za snabdevanje gorivom. Nije bilo tako strašno... deset minuta kalisteniksa, pa

petominutni odmor; tokom dva sata. Ali za vreme jednog od odmora Bob je primetio nešto što nijednom od nas nije bilo jasno.

Oko Prokatela je vrvelo od mašina za ukrcavanje... što je bilo i razumljivo; nije predstavljalo neobičan prizor videti brod koji se snabdeva gorivom u stanici čija je to namena; isto tako, zalihe urana, koji je korišćen za rad podmorničkih mašina i koji je bio smešten u kontejnerima što nisu propuštali zračenje, u početku nisu privlačile našu pažnju.

Sve dok Bob nije primetio da se ti kontejneri spuštaju sa broda, a ne toware na njega.

»Iskrcavaju gorivo!« Rekoh s nevericom. »Ali to je ludo... moramo još da pređemo trideset hiljada milja«.

Bob protrija obrvu, razmišljajući... njemu su vežbe teže pale nego meni. On odmahnu glavom. »Nije nam potrebno«, reče on lagano. »S jednim punjenjem mogli bismo u ovoj cevi da obidemo svet dva do tri puta, bez problema. To su naše rezerve za slučaj nužde. Ali ipak, sve je to nekako čudno«.

Složili smo se da je neobično, a onda se začula zviždaljka, pa smo, nas desetak ponovo otpočeli da radimo sklebove po kazni. Na neobični događaj smo za izvesno vreme zaboravili.

Pokatelo je isplovio pre mraka ka pomorskoj bazi u Napulju. Bilo je to putovanje bez ikakvih događaja. Izronili smo neposredno ispred napuljske luke i uplovili unutra između ostrva - blizanaca Iskije i Kaprija tačno u zoru. Bio sam u jutarnjoj smeni, tako da sam video izlazak sunca iznad kupe Vezuva koja se blago dimila.

Tamo smo saznali loše vesti:

Krstarenje je otkazano.

Zvanično, nikakav razlog nije bio naveden; samo kratko i jasno naređenje poslato poštom da se Pokatelo vrati u bazu. Ali glasine su ponudile objašnjenje, i setivši se šta smo Bob i ja videli na Gibraltaru morao sam im poverovati:

Nestašica urana.

Mislim da je svima na brodu bilo teško kada se vest pročula... svi smo već dugo i s nestrpljenjem očekivali tu vežbu — krstarenje. Ali za mene je to bilo i nešto više od prijatnog putovanja. Ja sam se još više radovao prilici da se nađem u Mariniji i da vidim strica, Stjuarta Idna — i to više no što sam bio svestan.

E pa, to je za sada propalo.

Bilo je rano jutro kada je stiglo naređenje da se vratimo na Bermude. Pokatelo je trebalo da popuni zalihe tako da nije mogao biti spreman za polazak pre mraka. Bob Eskou i ja dobili smo izlaz za popodne, ali raspoloženje nam je u čamcu bilo dosta turobno.

Ipak, znatno se popravilo čim smo stupili na obalu. Nijedan od nas nije još bio tako daleko od kuće: Napulj nam je ličio na neki drugi svet, tako dalek od Novog Londona i Bobijevog Njujorka kao sam Mesec.

Krstarili smo drevnim uskim uličicama, koračali duž širokih bulevara pored vode, zastali da popijemo jaku kafu u jednoj galeriji sa staklenim krovom u središtu grada.

Dok smo sedeli i pili kafu, jedan vitak, tamnopusat čovek sa toplim osmehom nam priđe. »Scusi, signori«, reče on. Nosio je marinskoplavu uniformu sa ukrštenim sidrima italijanske podmorske uprave. Bob i ja oklevajući ustadosmo. Rekoh:

»Zdravo. Mi... mi ne govorimo italijanski, ser.«

Čovek slegnu ramenima. »Možda je znam nešto engleski«, reče on lagano, ali sa tek приметnim naglaskom. »Molim vas da mi oprostite na smetnji, ali da li ste vi sa američke podmornice?«

»Ovaj, jesmo«, odvrati Bob smešeći se. »Ja sam podmorski kadet Eskou, a ovo je kadet Idn.« On mu pruži šaku. Italijan je rado prihvati.

»Znao sam!« reče on. »Dozvolite mi da vam poželim dobrodošlicu u *Napulj*, gospodo. Ja sam potporučnik Vitorio di Laterani, vama na usluzi«.

Bob i ja smo u istom trenutku shvatili da razgovaramo sa oficirom; poskočismo, zbunismo se i na brzinu salutiramo. On nam krajnje učtivo uzvрати pozdrav; izrazio je zadovoljstvo zbog prisustva našeg broda u luci i ponudio nam se za vodiča tokom preostalog dela poslepodneva.

Bob i ja se zgledasmo. Nismo morali ništa da kažemo; obojica smo bili oduševljeni ponudom.

Poručnik di Laterani bio je tek nešto stariji od Boba i mene; tek mu je bilo dvadeset i pre samo godinu dana bio je pred komisijom. Za sada je bio dodeljen napuljskoj bazi, a njegova podmorska krstarica... *Pontevekio*... bila je izvučena na suvo, radi ozbiljnijeg

remonta. Do završetka remonta uglavnom je mogao da raspolaže vremenom kako je hteo; kada je predložio da uzme kola i povede nas u obilazak baze, mi smo to brže-bolje prihvatili.

Divno smo se proveli tog popodneva. Ali izlet se ipak nesrećno završio.

Celo poslepodne oko Vezuva su se gomilali oblaci. Čak i sada mi je teško kada se toga prisetim: Nalazili smo se u jednom malom hotelu na obronku Vezuva gde smo svratili na poslednji *cafe-espresso* i posmatrali napuljsku luku kada je započela oluja.

Poručnik di Laterani skoči na noge čim se začuo udar prvog groma. »*Madre mia!*« povika on. »Hajdemo, gospodo... požurimo. Put niz planinu postaje neprohodan za vreme jačih kiša. A ako morate da otplovite...«

Nismo otplovili.

Stigli smo na dok gde je bio privezan *Pokatelo* nešto manje od sata po zalasku sunca; ali mogli smo stići i godinu dana kasnije. Pokatela više nije bilo.

Sve smo pokušali. Poručnik, sav posramljen što smo zbog njega izgubili brod, tutnjao je s nama u svom malom automobilu do štaba baze i rastrčao se da nam pronađe prevoz... kakav torpedni čamac, avion, bilo šta što bi nas moglo prebaciti do *Pokatela* pre no što se dovoljno udalji od kopna i zaroni, krenuvši na dugo krstarenje nazad. Ali oluja je avione prikovala za zemlju; a radar u bazi je na ekranu oglasio da je: »Američka podmorska krstarica zaronila i nije više u dometu poziva«, pre no što je di Laterani nagovorio zapovednika torpednog čamca da nas prebaci na brod.

Izgubili smo brod.

Jedino nam je preostalo da se prijavimo američkom oficiru za tu oblast i progutamo lek koji će nam prepisati.

Lek je bio veoma gorak.

Smatram da s obzirom na okolnosti ne bi predstavljalo nikakav problem da smo se vratili na *Pokatela* tek na Gibraltaru. Ali nije tako bilo suđeno. Oblasni oficir se sažalio na nas i putem radija preneo *Pokatelu* našu priču, sa molbom da izrone kod Gibraltara kako bismo mi mogli odleteti tamo i pridružiti se posadi. Činilo mi se da časovi promiču pre no što smo dobili odgovor:

Zahtev odbijen. Pomenuti kadeti će se vratiti u akademiju vazdušnim putem.

BREND SPERI, drugi oficir
u svojstvu zapovednika

Sledećeg jutra ukrcali smo se u civilni mlažnjak krenuvši na dugačak, turoban put nazad.

Kada smo stigli u Akademiju, dočekala su nas sama smrknuta lica. Pozvao nas je lično zapovednik. Rekao je da smo osramotili samu vojnu službu; nesrećan slučaj koji se dogodio Eskou na prvoj godini izgledao je, u svetlosti ovog novog događaja, nameran; za mene je rekao da sam računao na veliki ugled strica i oca. Pružena nam je mogućnost da biramo: hoćemo li podneti ostavke ili izići pred vojni sud.

Mislim da bi moj otac izabrao da iziđe pred vojni sud. Ali Eskou ne bi išlo u prilog da odbije da podnese ostavku; imajući u vidu onu prvu nezgodu, bilo je izvesno da će sud biti protiv njega. A ja nisam mogao da prihvatim mogućnost da sam ostanem u službi dok bi Eskou za istovetnu grešku bio nečasno otpušten.

Podneli smo ostavke.

Čak ni tada mi nije palo na pamet da naše nevolje nisu bile prouzrokovane samo pukim kršenjem discipline.

Teška srca poslao sam stricu dugačak radiogram i ispričao mu šta se dogodilo, a potom stao da se pakujem.

SEDMA GLAVA PISMO IZ DUBINA

Odgovorio mi je kratkim radiogramom:
PRIMIO K ZNANJU. GLAVU GORE. PISMO SLEDI. STJUART
IDN.

Prošlo je nedelju dana pre no što je pismo stiglo.

Žalim što ta nedelja nije zauvek potrajala.

Primio sam jedan neobično dugačak plavi koverat sa imenom i adresom opunomoćenog advokata mog strica u gornjem levom uglu. Kada sam ga otvorio iz njega su ispale tri stvari. Ček, na sumu od koje su mi se oči iskolačile. Neka uska, žuta posetnica na kojoj je bilo ispisano stričevim nečitkim rukopisom grimizne boje: »Ne brini, Džime. Trebalo je tako nešto i da očekujem; nisi ti kriv. Dođi u Tetis. Saćekaću te i objasniti.«

Bila je to zagonetna beleška; dvaput sam je pročitao pokušavši da razaberem na šta je to moj stric mislio. Zar je očekivao da neću uspeti da izdržim taj teški kurs? Ali to se nije slagalo sa »nisi ti kriv«. Zabrinut, obratih pažnju na poslednju priloženu stvar.

Istog časa zaboravio sam na ostale dve. Bilo je to pismo uredno otkucano masnim, plavim celutanom, ispod zaglavlja u kome je stajalo »Valas Fokner, pravni zastupnik«:

GOSPODINU DŽEJMSU IDNU
DOBROTOM PODMORSKE AKADEMIJE SJEDINJENIH DRŽAVA
Klasa tri, posada pet

Dragi gospodine,

Žao mi je što moram da vas obavestim da je vaš stric. Stjuart Idn, mrtav. Neposredno pošto vam je napisao priloženu poruku ukrcao se na krstaricu za Sedam kupola.

Put od Tetisa do Sedam kupola vodi preko Idnovog ponora; dok je prelazio taj ponor, pri brzini od četiri stotine fatoma i po planu, primećeno je da brod vašeg strica odašilja nešto nalik na početak signala za nevolju. Emitovanje je bilo prekinuto upola; kontakt više nije bio uspostavljen.

Lokalne pomorske vlasti su, razume se, učinile sve što je bilo u njihovoj moći da ponovo stupe u kontakt sa vašim stricem, ali bez uspeha. Rečeno mi je da nema nade da je preživeo.

Pretpostavljam da vam je jasno da ste vi jedini naslednik. Međutim, moram vas upozoriti da vaš stric nije bio baš naročito bogat čovek.

Pretežan deo njegovog imetka sastojao se od osamdeset berzanskih deonica u korporaciji poznatoj kao Marinski rudnici, Ltd. To predstavlja pretežnu većinu, budući da je korporacija izdala svega stotinu deonica. Vrednost ovih deonica je problematična. Njihova nominalna vrednost po komadu iznosi hiljadu dolara, ali za njih ne postoji tržište pod normalnim uslovima.

Pre nekoliko godina ova korporacija uručila je vladi Marinije zahtev za eksploataciju Ildnovog ponora, zatraživši puna i isključiva prava na površine i minerale. To je glavni posed firme. Može se desiti da dno ispod Ildnovog ponora sadrži naslage minerala velike vrednosti, ali očigledne su teškoće koje bi pratile njihovo vađenje, pošto postojeći oblici morskih kola i podmorskih oklopa nikada nisu s uspehom korišćeni na takvim dubinama. Možda je vaš stric izgubio život pokušavajući da poveća domet spuštanja u dubinu svoje opreme kako bi mogao da počne sa eksploatacijom dna Ildnovog ponora. Ako je to bio slučaj, pokušaj je, razume se, završio neuspehom.

Da budem jasniji, projekat za vađenje rude na tom mestu je vizionarski i nepraktičan. Pored teškoća koje stvara veliki pritisak hiljada fatoma vode, Ponor naseljavaju mnoga opasna morska stvorenja, uključujući tu bentoktopusa i gotovo nepoznatu životinju po imenu K'Vapti. Bije ga čak glas da predstavlja gnezdo famozne morske zmije, mada su to, razume se, samo nagađanja.

Međutim, srećom po vas, među svojim klijentima imam jednog koji je voljan da investira novac u ovo radi čiste špekulacije i radi neznatne mogućnosti da će neke nove tehnike omogućiti da se iskorišćavaju pretpostavljena nalazišta. A kao što vam je možda poznato, nijedna nova tehnika nije na vidiku. Štaviše, pretpostavljam da ste upoznati s tim da prema marinijskom pomorskom zakonu, zahtevi za eksploatacijom moraju biti ispunjeni u toku osam godina ili se vraćaju u javno vlasništvo. Što će reći, mora se pristupiti vađenju rude u okviru tog razdoblja.

Osmogodišnje razdoblje ističe prvog februara sledeće godine. Biće vam jasno da, čak i kada bi bile razvijene neke nove tehnike, ne bi bilo dovoljno vremena da se iskoriste pre no što istekne važnost zahteva.

Stoga, iskreno vam savetujem da prihvatite bilo kakvu ponudu koju dobijete za ovakvo vlasništvo. Ovlašćen sam da vam ponudim četiri stotine dolara po deonici za ovaj blok od osamdeset deonica Marinskih rudnika, što ukupno iznosi trideset dve hiljade dolara.

Nema izgleda da postignete bolju cenu.

Molim vas da me smesta obavestite preko radija da li prihvatate. Već sam skicirao potreban ugovor o prodaji i pristupicu izvršenju čim me vi za to ovlastite. Moj klijent može svakog časa povući svoju ponudu, tako da je veoma važno da se brzo odlučite. Uveravam vas da deonice neće postići ni približno ovako dobru cenu na otvorenom tržištu.

U preostalo vlasništvo vašeg strica spada i morski auto, u kome se izgubio i za koji je krajnje neverovatno da će biti spašen, kao i nekoliko ličnih sitnica, koje su vam poslate podmorskom poštom.

Možete mi poveriti da se staram o vašim interesima isto onako zdušno kao što sam brinuo o interesima vašeg strica.

Čekam da mi pošaljete radiogram sa ovlašćenjem da mogu pristupiti prodaji deonica.

*Primate moje najdublje saučešće,
Vaš odani sluga,*

VALAS FOKNER

OSMA GLAVA ČOVEK U BELOM ODELU

Smrt strica Stjuarta predstavljala je za mene bolan šok... koji je bio još veći pošto je usledio tako brzo po mom prisilnom istupanju iz Akademije. Ali gotovo da sam zaboravio na moje lične nevolje kada sam pročitao Foknerovo pismo koje je odisalo bolom usled gubitka. Da sam samo uspeo da završim krstarenje, pomislih; da smo se samo držali plana i da sam ga video u Mariniji...

Ali nije imalo svrhe prolivati suze nad onim što se više nije moglo popraviti. Razgovarao sam o tome sa Bobom Eskouom u Njujorku gde sam odleteo iz Akademije. Složio se sa mnom da Foknerovo pismo nameće isto onoliko pitanja koliko nudi odgovora i da možda ne bi trebalo brzopleta da prihvatim ponudu njegovog bezimenog prijatelja. Meni to nije mnogo značilo u poređenju sa ličnim gubitkom strica, poslednjeg živog rođaka.

Tolike duge godine čekao sam na trenutak kada ću poći s njim u istraživanje Marinijinih čuda! Podmorska služba bi me sigurno stacionirala negde u blizini; mogli bismo često da se viđamo, mogli bismo toliko toga da uradimo zajedno.

Izgledalo mi je neverovatno da on može biti mrtav.

Odlučio sam da smesta krenem u Mariniju i proverim da li se išta može učiniti da se pronađe telo mog strica, a zatim da preuzmem na sebe vađenje rude iz Idnovog ponora. »Nemoguće?« - ta reč mi uopšte nije bila bliska. Konačno, bilo mi je tek sedamnaest godina!

Poslao sam Fokneru radiogram u kome sam mu saopštio da deonice marinskih rudnika nisu na prodaju i da smesta stižem u Tetis po svoje nasleđe.

Odmah mi je odgovorio:

Nije potrebno da dolazite u Tetis. Ja ću zastupati vaše interese. Savetujem da odmah prodate deonice, imam ovlašćenje da ponudim u ime svog klijenta normalnu vrednost. Ukupna cena bi iznosila osamdeset hiljada dolara. Smesta mi radiografišite da li pristajete. Imajte poverenja u mene.

VALAS FOKNER

Bila je to uzbudljiva poruka. Pokazao sam je Bobu i on se složio sa mnom. Čudno da je ta nepoznata osoba, koja je najpre »nevoljno« ponudila jedva trideset dve hiljade dolara, sad odjednom tako brzo i lako više nego udvostručila prvobitnu ponuđenu svotu!

Ako su te akcije imale za njega takvu vrednost, onda bi trebalo da vrede i za mene. Osetio sam neko neodređeno nepoverenje prema Fokneru. Sigurno je bio pošten kada je radio za mog strica. Pa ipak...

Teško je bilo poverovati u njegova obećanja. Suviše je pričao o »poverenju« i »revnosti«; a nije pružao nikakva objašnjenja. Zašto je toliko žurio da izvrši prodaju u moje ime za trideset dve hiljade dolara, kada je za nekoliko dana mogao dobiti ponudu na osamdeset?

Bob Eskou je to glasno formulisao: »Ne znam da li je varalica ili loš biznismen. U svakom slučaju, ne bih ga ispuštao iz vida!«

Moj odgovor je glasio:

Deonice nisu na prodaju stižem Španskim ostrvom.

Uhvatio sam mlažnjak za San Francisko, gde je trebalo da se ukrcam na ogromni podmornički turistički brod.

Spustio sam se na polju za mlažnjake u luci San Francisko po magli.

Imao sam tek toliko vremena da potvrdim svoju rezervaciju na podmorskom turističkom brodu *Špansko ostrvo*, podignem pasoš i provedem nekoliko časova u razgledanju grada. Brod je išao pravo za Mariniju; bila je to jedna od najboljih lađa koje je posedovala pacifička podmorska služba i ja sam se odista radovao tom putovanju i osećao se krajnje uzbuđeno. Kako čovek brzo zaboravlja! Još ni nedelju dana nije prošlo od kada sam saznao za smrt strica Stjuarta, a tek nešto više od dve nedelje od kada sam pretrpeo najgore moguće poniženje kada sam zamoljen da istupim iz Akademije... a već sam očekivao da doživim neku pustolovinu. Mogao bih takođe da priznam da sam želeo da me Valas Fokner i ostali u Tetisu ozbiljno shvate. Konačno, biću jedini vlasnik najvećeg dela korporacije! Istina, ta korporacija je mogla biti bezvredna, kao što je Fokner nagovestio.

Ali odbio sam da u to poverujem. Kao što već rekoh, bilo mi je tek sedamnaest.

Pitao sam se povremeno ko bi mogao biti moj nepoznati partner... vlasnik preostalih dvadeset procenata deonica. Stric Stjuart nikada ništa o tome nije rekao; a Fokner je bio zbunjujuće tajanstven.

Ali ubrzo ću dobiti odgovore na sva ta pitanja...

Pasoš sam dobio bez problema; od kada je Marinija postala nezavisna nacija pod starateljstvom Ujedinjenih Nacija, mnogi Amerikanci su je posećivali, odlazeći tamo na odmor, radi posla ili radi proputovanja. Na *Španskom ostrvu* sigurno je postojala poduža lista putnika koji su krenuli na odmor; stoga će brod zacelo svratiti nakratko do Crnog kampa i Idenske kupole pre no što se uputi ka Tetisu. Sa pasošem sam podigao i moju I.D. kartu... To je, u stvari, bila knjižica sa mojim životopisom... iz Akademije, i mojom krštenicom; nisam znao kakva dokumenta će mi biti potrebna da bih dokazao svoj identitet kao naslednik Stjuarta Idna, te nisam želeo da mi nešto usfali. Spakovao sam sve u jednu omanju torbicu; ostale stvari ostavio sam u hotelskoj garderobi.

Šalterski službenik imao je za mene novi radiogram, upućen iz Njujorka:

Nepotrebno je i nepromišljeno da dolazite u Mariniju. Niste u stanju da iskoristite dozvolu za vađenje rude. Upozoravam vas da je to ludo i pogibeljno. Moj klijent vam nudi dvostruko nego što iznosi prava vrednost deonica. Morate prihvatiti u povratnom radiogramu. Bolju ponudu nećete sigurno dobiti.

VALAS FOKNER

Sto šezdeset hiljada dolara!

Počeo sam da se osećam kao bogataš.

Ako je išta moglo da me nagna da smesta krenem za Tetis... i da me natera da odlučno odbijem svaku moguću ponudu... onda je to bilo ovo. Zašto je Fokner toliko žudeo da ostanem po strani? Zašto je neprestano ponavljao kako je Idnov ponor »opasan«?

Poslao sam mu istovetan radiogram kao i prošlog puta.

A onda sam, što je samo doprinelo mojoj još većoj zbunjenosti, otkrio da me prate.

Uputio sam se u grad na ograđenom putničkom ekspresnom pojasu, koji je trebalo da me dovede do trajektne stanice.

Bio je prohladan, tmuran dan i grad je obavila gusta magla sa mora. Iako je tek bilo posle podne, svetla su već bila upaljena, isijavajući crvene krugove u žutoj magli. Reflektori iz pristaništa za mlažnjake jedva su se nazirali kroz hladno sivilo; grimizna svetla za maglu na helikopterima za prevoz do predgrađa, koji su leteli nisko, primećivala su se poput crvenih mrlja u tami.

U kaputu zakopčanom do grla, kako bih se zaštitio od maglenog vetra, stajao sam na vibrirajućem pojasu naslonjen o držač i razmišljajući o putu koji me očekuje. Sasvim slučajno, primetio sam jednog krupnog čoveka koji je nehajno koračao po pojasu nekih pedeset jardi iza mene. Iako sam mogao i da ga ne primetim, ali bilo je nečeg neodređeno nezdravog na njemu; bio je mekan, težak, van forme. Bio je nemarno i neukusno odeven, pomislih: bela tunika i tesne i pomalo prljave pantalone. Dugačak, plavi ogrtač; crni štap sa srebrnom glavom; a na glavi visoki crveni sombrero širokog oboda.

Izgledao mi je nekako poznat, onako kako to stranac ponekad može izgledati. Pomislih kako sam ga ranije dosta često viđao: ali nisam mogao da se setim gde.

A onda sam stigao do svoje stanice na ekspresnom pojasu i sišao, zaboravivši na njega...

Ali ne zadugo.

U trajektnoj stanici stao sam u red ispred šaltera za podbrodske rezervacije i zatražio potvrdu svoje rezervacije za luksuznu kabinu na *Španskom ostrvu*. Kada sam se okrenuo sa potvrdom u ruci, ugledao sam čoveka u belom tik iza sebe.

To nije bila slučajnost!

Bio sam ubeđen u to; a mogao sam to da dokažem kako ne bi bilo nikakve sumnje. Potrudio sam se da to uradim.

Čovek se pravio da uopšte ne obraća pažnju na mene. Upitao je nešto službenika na šalteru koji mu je kratko odgovorio; na to je ovaj klimnuo i povukao se do prozora prostorije kroz koji se zamišljeno zagledao. Oči su mu bile skrivene iza širokog crvenog oboda šešira; prsti u belim rukavicama dobovali su po prozorskom ispustu.

Ali bio sam ubeđen da je pratio svaki moj pokret.

Kupio sam novinsku traku na štandu u trajektnoj stanici i izišao napolje. Nisam mogao da se osvrnem da vidim da li me čovek još prati ili ne.

Uputio sam se prema vodi, žustrim korakom. Sada je već vladala potpuna tama; imao sam pred sobom još nekoliko časova pre no što *Špansko ostrvo* isplovi u ponoć, ali malo vremena za gubljenje. Nebo se bilo pretvorilo u kupolu prigušene žućkaste svetlosti, jer je pokrov magle odbijao gradsko osvetljenje. Svetli, nejasni kolutovi svetlosti oko uličnih lampi i znakova za brodove. Baš zgodno!

Zavih za jedan mračan ugao i nađoh se u gotovo praznoj ulici u blizini dokova, u kojoj je nekada vrvelo i danju i noću, a sad je bila gotovo napuštena, i sakrih se u jedan ulaz.

Čovek u belom odelu glatko je upao u zamku. Tiho je zaobišao za ugao; nisam ga čuo kako dolazi dok nije gotovo stigao do mog ulaza. Iznenada se pojavih držeći šaku u džepu kako bi izgledalo da imam pištolj i rekoh:

»Stani!«

Nije pokazao da je iznenađen. Zurio je u mene nekoliko trenutaka ispod crvenog oboda. Konačno progovori: »Ne pucaj.«

Disanje mu je bilo sporo; uopšte nije bio uzbuđen. Na trenutak sam pomislio: A šta ako grešim? Šta ako je on bezopasni pešak... šta ako zaviče i privuče policiju? Bilo bi prirodno da zaključe kako sam ja pljačkaš; nema sumnje da bih na kraju uspeo sve da razjasnim, ali bih sigurno propustio brod... a dosta mi je bilo što sam jednom propustio brod!

Ali ovaj čovek nije bio bezopasni pešak. Pre bi se moglo reći da je očekivao nevolju. Nijedan mišić se na njemu nije pomerio kada je rekao: »Polako, momče. Pažljivo s tim pištoljem.«

»Pažljivo!« rekoh ljutito. »Zašto me pratiš? Hajde brže... govori!«

On prozbori, izigravajući naivnost: »O čemu ti to, u ime sveta, govoriš?«

Uzrujano mu odvratih: »Znaš ti! Ne traći moje drago-ceno vreme... govori ili pucam!«

Razume se da uopšte nisam imao nameru da pucam... čak i da sam imao čime! Da li je on to znao, nikada neću otkriti; okrenuo se

da me otvorenije pogleda i pokrenu usne kao da se sprema da progovori. Usta mu se malo otvoriše...

Prekasno sam ugledao sićušnu stvarčicu od sjajnog metala koju je držao među zubima.

Tanak mlaz već je pokuljao iz nje kada ju je zdrobio zubima, izazvavši rasprskavanje onoga što je bilo unutra. Osetio sam kako mi hladne, male kapi pogađaju obraz. Istog časa svežina se pretvorila u probadajući osećaj toplote, jednu stranu lica zapahnu mi žarki plamen; u mozak mi se zariše vrele igle.

Trebalo je da pogodim, rekoh sebi ošamućeno u deliću sekunde u kome sam shvatio šta se događa... trebalo je da znam da će se zaštititi. Kapsula sa anestetikom predstavljala je stari trik; trebalo je da mislim na to...

Pred očima su mi svetlucale pruge zaslepljujuće svetlosti. Zatim su izbledele.

Ostala je samo tama. osećao sam da padam pošto me je anestetik oborio.

Mora da je prošlo više od sata dok nisam došao k sebi.

Ukočio sam se od glave do pete, a mišići su me boleli od vlažnog tla.

Još sam se nalazio u onom ulazu; nikog nije bilo u okolini. Oslonivši se o zid, brzo sam pretražio džepove.

Već su bili pregledani; to je bilo očigledno. Novčanik mi se nalazio na zemlji i iz njega je napola virio pasoš.

Ali izgleda da ništa nije nedostajalo. Ni pasoš, ni I. D. karta; čak ni novac, ni sat. Nije to bila obična pljačka, u to nije bilo sumnje; imao sam kod sebe dosta novca i ni peni nije nedostajao.

Pokušao sam da očistim namočenu odeću, te sam se oteturao do ugla. Nisam imao pojma koliko je sati; jedino na šta sam mogao da mislim bilo je isplovljavanje *Španskog ostrva* u ponoć.

Imao sam sreće. Jedan prazan taksi kružio je iznad te oblasti; mahnuh mu rukom i on se spusti na krivini pored mene uz blago brujanje svojih rotorskih elisa.

Načas sam pomislio da odem u policiju; svakako je trebalo ovo da prijavim...

Ali prema satu u kabini helitaksija imao sam tek dovoljno vremena da stignem na brod.

Naložih pilotu taksija da me odveze do sidrišta između dva mola gde je čekalo *Špansko ostrvo*. Srećom, moj je prtljag već bio ukrcan; na svu sreću ništa nisam izgubio zbog svog nesrećnog susreta sa belim odelom.

Bar sam ja onda tako mislio...

DEVETA GLAVA NA ŠPANSKOM OSTRVU

Ali kada sam se ukrcao na *Špansko ostrvo* zaboravio sam na sve brige.

Divovski podmorski putnički brod, dugačak preko hiljadu stopa, visok poput kakve sedmospratnice, zanjihala se lagano ka pacifičkoj udubini. Stupio sam na brod preko natkrivene rampe, ali ipak sam kroz okrugle otvore na bokovima rampe uspeo da vidim sjajni idinitni oklop koji ga je opasivao celom dužinom, moćnu liniju trupa u obliku torpeda, od pramca do krme.

Tada sam postao svestan svoje najveće ambicije u životu! Ispod ovog talasavog, sivog prostranstva ležalo je dno Pacifika, zadirući miljama u plitku kontinentalnu ploču, a zatim zaranjajući ka moćnim ponorima gde je ležala Marinija, udaljena nekih tri hiljade milja i više od hiljadu i petsto fatoma ispod površine.

Za nekoliko trenutaka počecu da klizim kroz vodu, na putu ka morskim gradovima!

Gotovo da sam zaboravio na Akademiju... stričevu smrt... čoveka sa crvenim šeširom.

Gotovo... ali ne sasvim. Ispod oka sam osmotrio sve putnike u blizini. Neki su očigledno pošli na odmor, koristeći dugo pomorsko putovanje kao ugodno krstarenje. Očvrslu podmorski rudari tamne puti od trojanskog osvetljenja. Snažni brodski oficiri i posada koji su se svrsishodno probijali kroz gomilu, spremajući se za polazak. Bila je tu i skupina potporučnika i poručnika... osetio sam ubod ljubomore... u grimiznim odorama podmorske službe.

Ali niko mi se nije učinio ni najmanje opasnim; ovde sigurno nije bilo nikog onako upadljivog kao što je to bio čovek sa crvenim šeširom.

Potpisah se na listi putnika i ostadoh da čekam na stjuarda koji će mi pokazati kabinu. Seo sam i nastavio da promatram putnike.

A onda mi je sinulo. Čovek sa crvenim šeširom bio je upadljiv; toliko sumnjiv da je gotovo mogao ostati neprimećen koliko se isticao, da se maglovito nisam setio kako mi je odnekud poznat.

Možda... možda će onaj, ma ko to bio, kome je toliko bilo stalo da prati sve što činim pokušati ovaj put nešto sasvim suprotno. Možda

će sledeći biti neko ko izgleda sasvim prirodno i bezlično tako da je još neupadljiviji.

Stao sam na nov način da promatram skupinu u salonu.

Odmah sam ga pronašao; bio sam ubeden da je to on.

Sedeo je opušteno na stolici zureći u pod okružen prtljagom. Izgledao je oniži, mršav, skvrčen. Usko lice bilo mu je bezizražajno; pogled blelih očiju prazan. Nosio je sivo odelo, ni uredno ni pohabano.

Pripadao je onoj vrsti osoba koje su mogle da uđu u prostoriju, a da ih niko ne primeti, koji nije imao nijednu osobenu crtu koja bi se čoveku urezala u sećanje.

Razume se... rekoh sebi... može se desiti da mi se prividaju duhovi.

Možda je on sasvim bezazlen putnik. Možda ja ne zanimam nikog na brodu. Pa ipak... oni koji su otišli tako daleko te su me uspavali i pretražili na pustim ulicama San Franciska verovatno me još drže na oku.

U svakom slučaju, nameravao sam da motrim na njega.

U belo odeven stjuard mi priđe; predadoh mu moje torbe, dadoh mu napojnicu i poslao ga samog da ih odnese u moju kabinu. Otpratio sam ga samo do ulaza u salon; tamo sam prikriven ostao da čekam i vidim šta će preduzeti sedokosi čovek.

Posle nekoliko trenutaka pozvao je jednog stjuarda, predao mu svoj prtljag i krenuo u istom pravcu u kome je otišao i moi stjuard. Pustio sam ga da dobro odmakne, a onda sam krenuo za njim.

Stjuard je sproveo suvonjavog, malog čoveka pored lifta koji je vodio u potpalublje, pored pokretnih stepenica za luksuzne apartmane iznad. Dobro; njegova kabina se, znači, nalazi na istoj palubi gde i moja.

Stjuard se zaustavio da otključa jedna vrata; on i niski čovek uđoše.

Čim je stjuard otišao, zatvorivši za sobom vrata, žurno sam prošao pored kabine.

Bila je to kabina broj 335.

A ja sam imao kabinu 334.

Pronašao sam stjuarda kako bih proverio; odveo me je u sobu do kabine sedokosog. On će mi biti prvi komšija!

Više nisam mogao da pomišljam kako je sve to slučajno. Znao sam!

Stjuard je ušao u kabinu iza mene. Pokazao mi je kako da podešavam trojansko osvetljenje, kako da regulišem blago strujanje veštačkog vazduha, kako da koristim kontrole za podešavanje temperature, brodski radio, umivaonik i ostalu opremu. Zatim je stao da dodatno sređuje besprekorno sređene peškire na držačima po starom dobrom običaju svoje sojte, čekajući napojnicu.

Možda je to bila slučajnost... ali znao sam da nije. Čovek sa crvenim šeširom je konačno vrlo lako mogao da sazna broj moje kabine, stojeći u redu iza mene dok sam potvrđivao svoju rezervaciju; ili, pak, ako je propustio da to onda sazna, ponovo mu se ukazala prilika kada mi je kasnije preturao po džepovima. Sedokosi je lako mogao srediti... pod pretpostavkom da su radili zajedno... da dobije kabinu do moje.

Ali zašto?

Zavukao sam šaku duboko u džep da izvadim napojnicu za stjuarda.

Ležerno mi je salutirao i krenuo. Zaustavio sam ga.

»Hej«, rekoh nemarno, »znate li ko je u kabini do moje? Učinilo mi se da ga poznajem dok sam ulazio!«

On me pogleda. »Ako ga poznajete, ser, zašto jednostavno ne...«

Povećah mu napojnicu i on mi uputi sasvim drugačiji pogled. »Možete li pronaći kako se zove, umesto mene?«

Stjuard napući usne. »Svakako, ser. Naći ću ga u listi putnika«.

»Molim vas, učinite tako«. On klimnu, jedva primetno namignuvši, i ode. Pet minuta ponovo se pojavio.

»Zove se E.A. Smit, ser. Bez adrese«. Oklevao je trenutak. »Administrator kaže da je rezervaciju izvršio u poslednjem trenutku«, dodade on.

»Hvala«, rekoh, pokušavši da ne izgledam suviše zainteresovano. »Izgleda da sam pogrešio. Ima mnogo Smitova na svetu«.

»I mnogo onih čije pravo ime nije Smit«. Zatvorio je vrata s osmehom na licu.

Kada sam narednog jutra izišao iz kabine, brod je uveliko plovio. Osetio sam neznatno valjanje broda, ne onako izlomljeno kao kod površinskih brodova, već nežno i nalik na kliženje, dok je brod prolazio kroz jake podmorske struje; to i gotovo neprimetna vibracija

propelera predstavljali su jedini znak da grabimo napred sa šezdeset čvorova ili možda i više.

Sve mi je to bilo bolno poznato...

Sprijetelji sam se posle doručka sa mladim oficirom, i on se ponudio da mi pokaže brod. Oduševljeno sam prihvatio predlog.

Prvo smo otišli do uskog šetališta oko palube sa kabinama, koja je bila najbliža trupu. On otvori jedan metalni poklopac s unutrašnje strane i mi pogledasmo napolje.

Bio je to prizor koji sam video toliko puta ranije: tama i povremeno promicanje kakvog nejasno osvetljenog oblika.

»Nalazimo se na dubini od stotinu fatoma«, javi se oficir. »Ovde je voda ledeno hladna. I pod pritiskom od blizu četvrt tone po kvadratnom inču«.

Klimnuh. »Znam«, rekoh. Ispružih ruku i zatvorih poklopac. Znatiželjno me je pogledao, ali ništa nije rekao.

Sišli smo dole; pokazao mi je rezervoare, koji su služili kao balast, sa njihovim snažnim pumpama, akumulatorsku palubu sa redovima vaukleinskih ćelija koje bi bile upotrebljene ako bi došlo do nezamislivog kvara na reaktoru energije. Zaobišli smo divovski reaktor koji je šaputao pesme o neutronima i fisiji svojim nežnim tonovima. Prošli smo kroz odaje sa postrojenjima, čiste i u savršenom redu, koje su pomalo mirisale na ulje za podmazivanje. Brod se kretao gotovo nečujno, čulo se jedino prigušeno vibriranje propelera i vetrovito šištanje pare koja je dopirala iz turbina na kraju lanca za razmenu toplote.

Sve smo obišli... spremišta za teret, pramčanu nadgradnju, potpalublje, gornju palubu sa bazenom i konzervatorijumom, kao i superstrukturu na vrhu trupa, u kojoj su bile smeštene pilotska kućica, odaja sa kartama, prostorija sa radio-aparatima, oficirske kabine.

Ovaj brod se razlikovao od ulubljenog, tesnog, starog Pokatela kao smaragd od blata.

Ali znao sam koji bih ipak izabrao da sam imao mogućnost da biram.

Taj dan je prošao. Jeli smo; završilo se i poslepodne; ponovo smo jeli; došlo je večer. A *Špansko ostrvo* jurilo je kroz podmorsku tamu. Bilo je već kasno kada sam se vratio u svoju kabinu.

Nešto nije bilo u redu.

Zastao sam na pragu dok je ključ još bio u bravi, osluškajući, posmatrajući i čekajući.

Znao sam da se nešto dogodilo, iako mi to nisu kazivala ona čula koja doktori priznaju. Kabina nije bila u onakvom stanju u kakvom sam je ostavio. Nešto se izmenilo.

Upalih trojonske cevi i pogledah unaokolo.

Ako je neko i pretraživao moj prtljag, izveo je to neverovatno vešto. Nisam mogao da primetim da je išta bilo pomerenom. Ali osećanje me nije napuštalo.

Odlučio sam da kabinu pretražim inč po inč.

U kupatilu, iza držača za peškire, pronašao sam ono što sam tražio.

Prvo sam na podu ispod tog mesta ugledao gipsanu prašinu. A iza samog držača, sakrivena šipkom na kojoj su visili peškiri, ako baš ne pogledate na to mesto, nalazila se mala, okrugla rupa. Nije imala više od četvrt inča u prečniku, možda i manje; bila je izbušena kroz zid.

Zbog čega?

Nova zagonetka. Nisam mogao da naslutim odgovor. Sigurno nije trebalo da posluži za uhođenje... s druge strane se od šipke za peškire ništa nije moglo videti. Za prislušivanje? Teško; postojali su elektronski uređaji koji su bili daleko suptilniji i pouzdaniji.

Ali nečemu je sigurno trebalo da posluži...

Ako nisam mogao da dokonam čemu, bar sam mogao da preduzmem izvesne mere predostrožnosti. Pozvao sam stjuarda i rekao mu kako sam odlučio da napustim ovu sobu.

Da sam znao kakve će biti posledice...

Ali nisam. Otkud sam mogao da pogodim?

Stjuard je izgledao potišteno kada sam mu saopštio svoju želju. »To je protiv propisa, ser!« odbrusi on. »Zar vam soba ne odgovara?«

To nije bio onaj isti stjuard odjutros. Rekoh što sam mogao bahatije; »Stjuarde, želim drugu sobu! I to je sve; molim vas, pronađite mi je. Jasno mi je da ću morati da platim za obe. Spreman sam da to i učinim«.

Bilo je glupo što sam se u to upustio; ali jedina preostala mogućnost bila je da mu kažem za rupu izbušenu kroz zid, a ja nisam još bio spreman nikome da se poverim.

Nije prestajao da se buni dok nisam pronašao odgovarajuću novčanicu u džepu koja je odmah prešla u njegov, te ga privolela da mi iziđe u susret. Slegnuo je ramenima. »Ovuda, ser«, reče on pomireno, kao što to obično čine oni koji u poslu dolaze u dodir sa mnogo ljudi...

Te noći spavao sam poput bebe. Čvrsto...

Ali ni izdaleka onako čvrsto kako bih spavao da se nisam premestio.

DESETA GLAVA DUGAČAK SAN

Kada sam se probudio, nisam odmah mogao da razaberem gde se nalazim. Moj pribor za brijanje, kao i sve ostale stvari, još su se nalazili u kabini 334. Trebalo je da se vratim po njih; ali šaputavi zvuk propelera nagovestio mi je da se nešto događa; razlikovao se od jučerašnjeg.

Brzo navukoh odeću koju sam imao na sebi prethodno večer i izidoh u hodnik. Jedan član posade, koji je upravo tuda prolazio, reče mi da pristajemo u Crnom kampu, prvom kupolastom gradu u Mariniji. Preostalo mi je još vremena za doručak i brzi odlazak kod brodskog brice.

Odložio sam povratak u kabinu.

Brodski brica me je brzo uredio; otišao sam od njega, osećajući se mnogo bolje, i uputio se ka trpezariji.

Na putu donde sreo sam čovečuljka u sivom.

Kao da me je prvi put uopšte primetio.

Zurio je s nevericom u mene svojim vodnjikavim očima. Ponestalo mu je vazduha; tanke usne su mu se razmakle kao da namerava da progovori. S njegovog sivog lica nestalo je i najmanjeg traga rumenila.

Počeo je da drhti, a onda se iznenada okrenuo i odjurio.

Još jedna zagonetka...

Zašto se toliko zaprepastio što me vidi? Nisam znao; prestao sam da razmišljam o tome i otišao na doručak.

Upravo sam završio s jelom, kada smo pristali u Crnom kampu... za nešto više od trideset tri časa prevalili smo više od dve hiljade milja. Požurio sam na šetalište i proverio kroz jedan otvor sa kapkom.

Moj prvi pogled na jedan morski grad! Njegova neobičnost i čudnovatost gotovo da su me nagnali da zaboravim na tajanstvenu mrežu koja je okruživala moj život.

Nepregledna, horizontalna ravan od radiolarijanskog mulja sjajila je hladnom, bledom, fosforescentnom svetlošću. Usled izvesne optičke iluzije činilo se da se proteže u beskonačnost, mada je, u stvari, zahvaljujući, »nadutosti« vode, vidljivost bila svega nekoliko stotina jardi u najboljem slučaju.

»Nebo«... hladni okean nad nama... bilo je potpuno crno. Čudan svet: osvetljena ravnice i svetlucave planine, pod potpuno crnim nebom.

Ali sve mi je to bilo poznato. Nov mi je, u stvari, bio samo Crni kamp, ogromna poluloptasta kupola od idinita, koja se sablasno uzdizala iz svetleće ravnice. Masivan mehur metalnog oklopa koji je zaklanjao grad od strašnog pritiska mora.

Pristajanje se obavljalo na isti način kao i u svim gradovima u dubini mora: iz grada su se pojavile cevi, izbivši ispod stene morskog dna, a iznad njih su se nalazili dokovi. Sami dokovi su, u stvari, predstavljali magnetske metalne platforme koje su prijanjale uz podmorska plovila na mestima gde su se u ovima nalazili hermetički zaptiveni otvori sa kojima su se spajale cevi.

Sa svog mesta na šetalištu mogao sam da vidim samo bezobličnu gradsku kupolu i uvek isto more; odšetao sam do salona da posmatram iskrcavanje putnika.

Ukrcao se jako veliki broj putnika; ali bar se otprilike isti broj iskrcao.

A među onima koji su se iskricali nalazio se i čovek u sivom. Znao je da sam ostao; uhvatio sam ga krajičkom oka kako me je ošinio pogledom i primetio sam da je i dalje zaprepašćen, pa čak i zaplašen. Ali odmah potom prestao je da me gleda. Zurio sam u njegova leđa dok se udaljavao, pitajući se...

Za nekoliko minuta otvori su zatvoreni, vrata za pritisak zabravljena i *Špansko ostrvo* se ponovo našlo u vodi.

Uputih se nazad u svoju kabinu. Pošto je čovečuljak otišao, nije više bilo razloga da je se klonim. U stvari, ako sam ovo delenje dobro odigrao... i ako bi me stjuard pustio u kabinu 335... možda bih nešto i otkrio...

Prilika za to mi se nije ukazala.

Nepromišljeno sam otključao vrata kabine. Nepromišljeno sam ih širom otvorio i koraknuo unutra.

Zapahnuo me je oblak plavičastog isparenja.

Zateturao sam se unazad, zaslepljen, boreći se za dah, dok su mi suze tekle niz lice. Samo sam delić sekunde udisao taj gas... a već sam počeo da se davim, gušim, presavijam i strašno kašljem.

Istog časa se pored mene stvorio jedan stjuard.

»Ser!« povika on. »Ser, šta vam je?«

Zatim je i sam udahnuo malo gasa.

Nas dvojica se oteturasmo odatle. On povuče neki signalni aparat na zidu; u daljini se oglasi alarmno zvono. Prošao je tek jedan trenutak, a već se pojavilo pet članova posade u odeći za gašenje požara, sa maskama i šlemovima radi zaštite. Bez reči i pitanja oni projuriše pored nas u pravcu kabine 334...

Trenutak kasnije dvojica iziđoše posrčući. Između sebe su vukli ukočeno telo sa voštanim licem: bio je to stjuard koji mi je sinoć našao novu kabinu.

Kapetan *Španskog ostrva* bio je pun obzira, taktičan i nemilosrdan.

Da sam išta sakrio pred njim, on bi to iscedio iz mene. Bio sam zahvalan što se mogu poveriti tom čoveku bronzanog lica; njega nije trebalo da pokušam da slažem.

Sve sam mu ispričao. Počeo sam od svog prinudnog istupanja iz Akademije... preko stričeve smrti, čoveka sa crvenim šeširom, čovečuljka u sivom. Ništa nisam preskočio.

Ništa nisam ni želeo da preskočim. Načas sam video nesretnog stjuarda: izgledao je groteskno, ledeno ukrućen; užasno beo... gas mu je spržio boju čak i iz kose i obrva. Brodski lekar je rekao da je posredi gas letin. Čuo sam za njega. Bio je smrtonosan.

Bez obzira na to ko stajao iza čoveka u sivom, bilo je jasno da je ovaj to uradio zbog novca.

Brodski oficiri su odmah reagovali; čim su čuli početak moje priče, poslali su preko radija poruku u Crni kamp da se čovek u sivom uhapsi. Ali sumnjao sam da će ga lako pronaći; sigurno je bio svestan šta može da očekuje čim leš bude pronađen.

Nesrećni stjuard! Kapetan je nagađao da se zainteresovao za moju priču; vratio se u kabinu 334 da vidi zbog čega sam bio spreman da platim dvostruko da bih se sklonio iz nje. Svoju znatiželju platio je glavom.

Konačno se ispitivanje završilo. Obećao sam kapetanu da ću, kada stignemo u Tetis, sačekati da me ispita i marinijska policija, ako poželi da to uradi i da ću potom moći slobodno da odem.

Nisam se vratio kabinu 334. Zamolio sam da mi stvari prebace u novu sobu. I molio sam se da je ovaj poslednji neuspeh mojih nepoznatih neprijatelja iscrpeo njihove moći...

Trebalo je da stignemo u Sedam kupola kasno te noći; razmišljao sam da sačekam dolazak na nogama, ali sam ipak odlučio da se ne mučim. Bio sam zabrinut i iscrpljen; prošao sam kroz teško razdoblje, a današnji dan je bio najteži od svih.

Prilično rano povukao sam se u svoju kabinu. Ali nije mi se dalo da rano odem na počinak.

Začulo se kucanje na vratima. Otvorio sam; stjuard mi se, izvinjavajući se osmehnuo i pružio mi grimizni koverat na srebrnom poslužavniku. »Za vas, gospodine Idn«, reče on. »Izvinite na smetnji«.

Otpustio sam ga i pocepao koverat. U poruci je stajalo:

Dragi gospodine Idn:

Žao mi je što čujem da ste imali neprilike. Kao što vam je verovatno poznato, vaš otac, vaš stric i ja smo nekada bili bliski saradnici. Možda bih vam mogao biti od pomoći.

Molim vas, dođite u moj apartman na palubi A kada ovo primite.

Zurio sam u poruku sa tako izmešanim osećanjima kakva nikada ranije nisam osetio.

Jer poruka je bila potpisana sa: »Halam Speri.«

JEDANAESTA GLAVA MOJ PARTNER, MOJ NEPRIJATELJ

U kabinu me je uveo Halam Speri lično.

Bila je to daleko prostranija odaja od one koju sam ja zakupio na palubi ispod ove. Bilo je to, zapravo, više od kabine, bio je to apartman; apartman i po, rekao bih. Konačno, *Špansko ostrvo* bio je samo jedan od desetak divovskih pomorskih putničkih brodova na Sperijevoj liniji! Na zidovima su se nalazili ogromni fotomurali, rezervoari pod pritiskom sa neobičnim cvećem i životinjama iz velikih morskih dubina nasrtljivim, sićušnim ribama, obojenim trojanskim cevima za zagrevanje prostorija koje su ih ujedno obasjavale svetlošću što je nalikovala onoj u prostorima iznad oblaka.

Halam Speri me potapša po šaci, dok ju je držao u snažnom i hladnom čeličnom stisku. Bio je gora od čoveka, visok poput mog strica Stjuarta, ali tamne kose, dok je stric bio plavokos, sa crnom bradom, dok je stričeva brada bila riđa. Oči su mu bile neobično plave i prodorne; u tim očima se nazirala hladnoća morskih ledenih ponora, dok su zurile u moj um. Ali na usnama mu je titrao osmeh i reči su mu zvučale više nego učtivo.

»Džim Idn«, zatutnja on. »Znam mnogo o tebi, mladiću. Poznavao sam dobro tvog oca i njegovog brata... šteta za Stjuarta, ali on je uduvek tražio đavola. Od svog sina čuo sam za tvoje otpuštanje iz Akademije.«

Ponudio mi je stolicu sa paukovskim nogama. Šta sam mogao da kažem tom čoveku? Da sam otpušten iz Akademije zbog njegovog sina? Da je borba između njega i Idnovih javni skandal?

Ništa nisam kazao. Mnogo toga smo naučili u Akademiji, ali jedna od prvih stvari bila je da ne otvaramo usta dok nismo sigurni šta ćemo reći. Možda Halam Speri nije bio onako crn kakvim su ga prikazivali; ne bi bilo fer napasti ga na osnovu glasina i starih sećanja.

Ponudio mi je kristalnu čašu sa nekom bledezelenom, ljutom tečnošću; probao sam i odložio čašu... bio je to neki čudni napitak iz ponora. On reče:

»Stjuart Idn, moj stari prijatelj, Oh, nismo se baš u svemu slagali. Ali oduvek sam se divio vašem stricu. Veliki čovek. Šteta što je

morao tako da završi.«

Nešto sam mu odgovorio; ali ono što sam imao da kažem njemu uopšte nije bilo važno. Nastavio je da tutnji svojim zvučnim basom. »Mnogo godina radio sam sa Stjuartom. I s tvojim ocem. Čućeš razne priče o našim sukobima... verovatno si ih već mnoge i čuo. Nije važno, momče. Njega više nema. Nestale su i naše nesuglasice. Pitanje je, šta sada?«

Primetih: »Izvinite?«

»Šta ćeš ti sada«, zatutnja on nestrpljivo. »Šta ćeš sada da radiš? Ideš u Tetis... zašto?«

Rekoh ukočeno: »Ja sam stričev naslednik, gospodine Speri. Sve svoje interese ostavio je meni.«

»Interese!« frknu Speri. »Bah! Propala korporacija potopljeni brodi... poznato mi je od čega su se sastojali njegovi 'interesi'.« Prodorno me je pogledao. »Možda ti ovo nije poznato« reče on. »Tvoj stric mi je dugovao novaca. I to dosta. Više no što vredi sva njegova imovina, dečaće.«

Osetivši nelagodnost, pomerio sam se na stolici. »Ja... ja o tome ništa ne znam«, odgovorih. »Gospodin Fokner... advokat strica Stjuarta.. nije tako nešto pomenuo.«

»Razume se da nije. Fokner to nije znao. Bio je to džentlmenski dogovor između tvog strica i mene; pozajmio sam mu novac, bez ikakve potvrde, ništa napismeno. Pitanje je da li ćeš ti to uvažiti.«

Upravo sam se spremao da nešto kažem, ali on me zaustavio. »Ostavimo se toga«, naredi on. »Zaboravimo na to začas; o poslu možemo i kasnije. Prvo ispričaj nešto o sebi.« Napravio je pauzu, ali pre no što sam uspeo da reč progovorim, železno lice se razvuklo u osmeh. »Popij svoje piće«, naredi on. »To je naređenje, momče!«

Osetio sam kako se sve više zagrevam za tog čoveka; bio je šarmantan i očvrsnuo, što je za mene bilo veoma privlačno. Možda je govorio istinu; možda se njegova gorka borba sa mojim ocem i stricem zasnivala čisto na poslovnim transakcijama, možda je posredi bilo samo hvatanje ukoštac jakih muškaraca usled međusobnog rivalstva. Bilo je izvesno da je Halam Speri imao topao osmeh i snažan stisak šake...

Pa ipak... nisam mogao da prenebregnem činjenicu da su mu se usne osmehivale, ali da su mu oči za to vreme ostajale hladne poput

mora.

Ispričao sam mu o Akademiji, svom odnosu sa njegovim sinom Brendom Speri, o nevolji u Italiji i mom iznuđenom povlačenju. Bio je pažljiv slušalac. Uhvatio sam sebe kako mu pričam i o radiogramima Valasa Foknera i mojim odgovorima na njih; čak i o čoveku sa crvenim šeširom i o čovečuljku u sivom, te o letinu koji je usmrtio stjuarda umesto mene.

Kako sam bi bio nesmotren...

Pa ipak, pitao sam se. Halam Speri je bio vlasnik *Španskog ostrva*. i svega u njemu. U svakom slučaju, sigurno je bio upoznat sa svime što se dešva na njemu.

A otkrio sam da je on, u stvari, znao mnogo, mnogo više.

Kada sam završio sa pričom, on reče pijuckajući liker iz mora; »Huda sreća, momče. Pitanje je, šta ćeš sada?«

Zavrteh glavom. »Ne znam tačno, ser. Idem u Tetis. Zatim ću se malo osvrnuti oko sebe da vidim kako stvari stoje. Ja... ja u stvari ne znam baš mnogo o Mariniji.«

On se gromoglasno nasmeja. »Nisam mislio da ću čuti jednog Idna kako to priznaje! Momče, Idenska kupola je dobila ime po tvojoj porodici!«

Ukočeno rekoh: »To mi je poznato, ser. Ali, konačno, ja nikada ranije nisam ovde bio. Čak ne znam ni čime se moj stric bavio poslednjih nekoliko godina.«

To ga je iznenadilo. »Oh, mogu ti ja ispričati«, ponudi se on. »Znam sve što se dešava u Mariniji i ne smeta mi to da priznam. A posebno znam sve o tvom stricu Stjuartu, momče.« Stade da nabraja na prste. »Prvo, Planine tame gde je bilo nagoveštaja da ima platine. Potom, nafta. Izgledi su obećavali; ali tvoj stric je sve rasprodao. Novac mu je za nešto bio potreban. Za šta? Za marijanske rudnike? Progutali su svaki novčić koji je imao ili koji je mogao prigrabiti. Na kraju su progutali i njega samog.« Počeo je da razvlači lice u osmeh, ali ga je izraz moga lica zaustavio tome. »Bez uvrede, momče«, izvini se on. »Stjuart je oduvek izazivao đavola, znaš.«

»To ste već rekli«, odvratih.

On nastavi: »Vratimo se na glavna pitanje. Poslednjih nekoliko godina pomogao sam tvom stricu. Dugovao mi je novac... više od pola miliona dolara. "Šta ćeš ti preduzeti u vezi s tim?«

»Ne znam, ser«, priznadoh bedno. »To prvi put čujem. Moraću da porazgovaram sa gospodinom Foknerom o celoj stvari.«

Izraz lica Halama Speriija neobično se izmenio. Lice mu je po prvi put izgledalo smireno, ali sada su mi se osmehivale njegove oči... blagim, pomalo zlobnim osmehom. Jedino je primetio: »Ne žuri, momče.« Pozvonio je stjuardu i naručio kafu.

»Već je vreme za počinak«, reče on. »Pustiću te za nekoliko minuta. Da li bi još nešto želeo da saznaš o meni?«

Lagano mu odvratih: »Mislim da ne bih. Sem ako možete da se setite nečeg što bi trebalo ja da znam.«

On upečatljivo slegnu svojim divovskim ramenima »Jesam li ti pričao o marijanskim rudnicima?« zapita on.

»Pa, nešto sam saznao od gospodina Foknera.«

»Sigurno ne mnogo. Doduše, i nema šta puno da se priča. Još jedna od tipičnih naduvanih shema tvog strica. Vaditi rudu iz Idenskog ponora! Nije mogao da dopre ni na hiljadu fatoma od dna... čak ni sa svojim idinitom. Pokušao sam to da mu kažem ... ali nije imalo nikakvog smisla razumno govoriti tvom stricu Stjuartu.«

Rekoh što sam mogao zajedljivije: »To su i matematičari otkrili.« Kada je stric Stjuart prvi put najavio svoj idinitski proces, matematičari su požurili da ga proglase nemogućim. Uverljivo su pokazali, služeći se činjenicama i brojkama, kako je smešno i zamisliti da se može napraviti bilo kakav oklop polja sile koji će terati vodu da se sama sebi suprotstavlja, da se njen vlastiti pritisak okreće sam protiv sebe i da drži nalete plime podalje od svega što se nalazilo unutar tog oklopa. Tek kada je stric Stjuart uspeo da na delu prikaže prvi idinitni oklop, matematičari su požurili da promene temu.

Speri se osmehnu. »Dobro vraćena lopta, momče«, priznade on. »Pa, mislim da mi se nešto slično motalo po glavi. U svakom slučaju, krenuo je dalje. Otvorio je kancelariju u Sedam kupola, podalje od uobičajene teritorije za vađenje rude, u neposrednoj blizini ponora. Imao je tamo nekog čoveka... momka po imenu Vestervelt, tako se nekako zvaše. Ne znam gde se on sada nalazi. Izgubio se posle smrti tvoga strica; poslednje što sam čuo bilo je da se krije u Kelijevom kraljevstvu zbog neke nevolje sa zakonom. Ništa više nema o tome da se kaže, momče. Ne mogu ti reći da je udruženje

marijanskih rudnika ikad išta postiglo, jer to nije bio slučaj. To je bila korporacija samo na papiru. Sa papirnim imovinskim stanjem.«

Rekoh, pokušavši da ostanem miran: »To imovinsko stanje je nekome vredelo sto šezdeset hiljada dolara, bilo da postoji samo na papiru ili ne.«

»Kome?«

»Pa... ne znam kome«, priznadoh. »Nekom klijentu gospodina Foknera.«

»Razume se da ne znaš kome«, zatutnja on. »Reći ću ti, ako želiš. Meni. Ja sam ponudio sto šezdeset; ti si odbio. Pa, možda si mi učinio uslugu. Nije ni izdaleka toliko vredelo.«

Zurio sam u njega. »Zašto... kako...«

On se gromoglasno nasmeja. »Zašto... kako?« Stade da me oponaša. »Momče, zelen si ti još za Mariniju! Nemoj, molim te, da te to uvredi. Reći ću ti zašto: imaš partnera u rudnicima, znaš«.

»Ovaj, da, ali...«

»Ali ništa. Taj partner sam ja. Uložio sam novac; uzeo sam dvadeset procenata deonica. Trebalo je ostatak da povratim od profita. Kakvog profita? Nikakvog, razume se. Ali ja sebi mogu da dopustim malo kocke, te sam uzeo učešća u tome. I izgubio. Kada bih mogao da postanem jedini vlasnik rudnika, rnožda bih mogao nešto s njima da preduzmem... imam, znaš, nekog uticaja u Mariniji. Možda bih mogao da isposlujem produžetak važenja zahteva za nekoliko godina; možda još na kraju nešto od toga ispadne. Ali sve je to ipak kocka... No, čak ni kocka dok sam tek slabiji deoničar. Shvataš?«

Nisam shvatao. Ali bio sam suviše tvrdoglav... suviše mlad!... da bih to priznao. Rekoh osećajući se nelagodno: »Biće bolje da porazgovaram sa gospodinom Foknerom, ser. Ne sumnjam ja u ono što vi kažete, razume se. Ali...«

»Ali... ali«, ponovo je počeo da me oponaša. I dalje se osmehivao onim hladnim, nekako razdražljivim osmehom.

Raspoloženje mu se iznenada izmenilo. Spustio je šoljicu sa kafom uz tresak. »Dosta«, zareza on. »Vreme je za spavanje. Idi u svoju sobu, momče; ispavaj se«.

Pozvonio je za stjuarda koji se pojavio u svom belom sakou, trljajući oči, da mi otvori vrata. Halam Speri nije ustao. Dok sam izlazio, on

reče:

»Prespavaj to, momče. I odluči se. Želiš li da ispaštaš zbog dugova svog strica... ili da platiš onoliko koliko možeš; prihvati moju ponudu za deonice i zaboraviću na ostatak. .. ili nemoj prihvatiti? Ne mogu te naterati da to učiniš; to je bio džentlmenski sporazum. Oduči se.«

Kod vrata sam se okrenuo, osećajući se kranje nelagodno, ali Speri me je već bio otpustio. Bez imalo žurbe je ustao i onako glomazan uputio se prema jednim udaljenim vratima koja su vodila u neku drugu odaju. Stjuard mi je, uljudno, ali odlučno zatvorio spoljašnja vrata pred nosom.

DVANAESTA GLAVA U KUPOLI TETISA

Konačno smo pristali u Tetis.

Špansko ostrvo je izronilo iz tame koja ju je okružavala kod ravne, neznatno svetlucave ploče od plave ilovače. Ukotvili smo se kod uobičajene ravne metalne platforme.

Prema zapadu se nalazio sam Tetis. Njegova treperava kupola štrčala je visoko u crnu vodu. Prema istoku i severu uzdizala su se krševita crna brda. Na jugu je ležao ponor, a na njegovoj ivici fosforescentna dolina prekrivena čudnim, zamršenim trakama svetlosti, koje su podsećale na čokote, i gustim rastinjem koje je bilo visoko i stajalo uspravno poput drveća na zemlji. Ličili su na čokote i drveće... ali ubrzo sam otkrio da nisu to i bili. Na tolikoj dubini nema nikakve vegetacije; svi ti nežni cvetovi i vlaknasto rastinje bile su životinje, ne biljke.

Iskrcao sam se sa *Španskog ostrva*, ostavio prtljag u garderobi i otišao pravo u Foknerovu kancelariju.

W-17, S-469, nivo 9... dobro sam upamtio adresu. Nalazila se na dugačkim, plavim kovertima u kojima su stizali čekovi od strica.

Izišao sam iz lifta i našao se u velikoj čekaonici ispod dokova, izdubljenoj u živoj steni ispod dna okeana. Bila je obasjana briljantnom, hladnom, ljubičastom trojonskom svetlošću, ispunjena putnicima sa *Španskog ostrva*, carinicima i stotinama drugih. U toj ogromnoj odaji izgledalo je prosto neverovatno da se iznad naših glava uzdiže četiri milje mora.

Ali to je bila istina! Nalazio sam se u Mariniji! Pronašao sam putnički pojas koji je vodio u pravcu u kome sam želeo da idem i na njemu sam kliznuo niz jedan dugačak tunel: pronašao sam lift koji sam tražio i za nekoliko minuta već sam bio na nivou 9.

Izbio sam na jednu prilično široku ulicu.

Kupala se u ljubičastoj trojonskoj svetlosti, ispunjena užurbanim marinijancima. Bio je to moj prvi susret sa životom u jednom gradu u Mariniji i, iskreno rečeno, uopšte nisam bio oduševljen. Ljudi su mi izgledali prljavo i neuredno odeveni; video sam priličan broj pripadnika morske policije, odevene u grimizne uniforme, kako se odlučno probijaju kroz gužvu; glasovi su mi se učinili grubi i

preglasni. A zgrade koje su se izdizale u visinu nekoliko desetina stopa kako bi pridržavale naredni nivo bile su u lošijem stanju nego što sam pretpostavljao.

Razume se, nije to bila krivica same Marinije. Čak i tada, pre no što sam video ijedan od širokih, divnih nivoa za stanovanje, ili široke poteze administrativnog područja, shvatio sam da ovaj nivo ne može biti tipičan. Nivo 9 nalazio se u ničijoj zemlji, između fabričkog i broskog nivoa ispod i kancelarijskih i nivoa za stanovanje iznad; poprimio je sve najgore karakteristike kako svojih suseda odozgo tako i onih odozdo.

Učinilo mi se da je Foknerova kancelarija smeštena u nedoličnom susedstvu.

Ipak... Fokner je bio stričev advokat. Zaustavio sam jednog policajca u crvenoj tunici koji me je uputio u pravcu W-17, S-469.

Pokazalo se da je to adresa na vratima u jednoj prljavoj poslovnoj zgradi, sa dugačkim stepeništem.

Na vrhu stepenica našao sam se u tamnoj prostoriji sa niskom tavanicom koja je mirisala na prašinu i ustajao vazduh. Ispod jedine trojanske cevi nalazile su se dve klimave stolice izdubljen sto, jedini nameštaj u sobi.

Jedan ogroman čovek sedeo je zavaljen u stolici iza stola.

Držao je noge podignute na sto, a čvornovate šake prekrštene iza čupave glave. Usta su mu bila otvorena tako da su mu se videli požuteli zubi; tamno lice bilo je puno ožiljaka i izrovašeno.

Glasno je hrkao.

Nakašljah se. »Dobar dan«, rekoh.

Čovek na stolici zafrkta, spusti nbge na pod i stade da žmirka prema meni. »A?« prozbori grlenim glasom. Zatim mu se pogled razbistri; pogledao me je mnogo jasnije.

»Šta želiš?« upita on mrzovoljno.

»Zeleo bih da razgovaram sa gospodinom Valasom Foknerom«, rekoh mu.

Krupni čovek odmahnu glavom. »Nije tu«.

»Kada ga očekujete?«

»Ne znam. Danas se neće vraćati«.

Oklevao sam. Ništa nisam mogao da preduzmem dok ne vidim tog Foknera, u to nije bilo sumnje; a ja sam hitno želeo da ga upitam o onome što mi je Halam Speri ispričao na *Španskom ostrvu*. Rekoh:
»Moram ga hitno videti. Gde mogu sada da ga nađem?

Ljudina me smrknuto pogleda. »Dođi ponovo sutra«, reče. »Ko si ti?«

»Džejms Idn«, odgovorih.

Učinilo mi se da su mu se oči raširile. Ali samo je kazao: »Reći ću mu.«

Podoh. Sve mi se manje sviđalo ovo što sam radio: ovaj čovek, prijava, bedna kancelarija, utisak koji sam stekao o Fokneru na osnovu njegovih pisama i radiograma.

Ali pre ili kasnije morao sam sa svim tim da se suočim. Pokušah još jednom: »Ser, moram se videti sa gospodinom Foknerom. Zar nema načina da ga još danas nekako pronađem?

Ljudina zafrkta: »Rekoh ti da nema. Dođi ponovo sutra. Rano izjutra... jesi li razumeo?«

Šta sam drugo mogao nego da odem... naročito pošto je ponovo podigao noge na sto, zavalio se i nameračio da opet utone u prekinuti san.

Izišao sam iz kancelarije i krenuo niz stepenište. Kada sam se našao na polovini, zastao sam. Učinilo mi se da čujem ljudinu kako me doziva.

Trenutak sam stajao osluškujući. Ponovo sam jasno čuo, ali to mi je pre ličilo na značajno ponavljanje mog imena nekom drugom, a ne na dozivanje: moje ime, dovoljno jasno izgovoreno da nije bilo sumnje, zatim pauza pa gomila nerazgovetnih reči.

Vratih se uz stepenice.

Kada sam stigao do vrata čuo sam poslednje reči: »... Idn. Vidimo se ujutro.« A zatim sam čuo kako je zalupio telefonsku slušalicu. Ostao sam da čekam, ali do mene nije dopro nikakav drugi zvuk, dok trenutak kasnije nisam ponovo začuo njegovo ravnomerno disanje.

Zaspao je... ali pre toga je nekome telefonirao. O meni.

Ne, ovo mi se uopšte nije dopadalo...

Pa ipak, rekoh sebi, stvari su mogle da budu i gore.

Ako nisam Foknera mogao da vidim do narednog jutra, to je značilo da sam na raspolaganju imao skoro čitav dan da ga provedem kako mi je volja. Mogao sam, na primer, da krenem u razgledanje Tetisa, da svojim očima vidim sva čuda glavnog grada Marinije.

Polako je počela da me napušta potištenost. Zaustavio sam jednog morskog policajca, odevenog u grimiznu uniformu, i zamolio ga da mi preporuči neki hotel. Pome-nuo mi ih je nekoliko, rekao mi kako da stignem do njih i gde da pronađem telefon kako bih izvršio rezervaciju.

Ispostavilo se da se telefon nalazi na nekom mestu gde se pilo; mušterije su uglavnom bili isti onakvi neuglašeni tipovi kao i oni koji su se laktovima probijali duž ulica. Bar nisam morao da pijem s njima: pronašao sam javni telefon, ubacio novčić i pozvao prvi hotel koji mi je policajac predložio.

Službenik je zvučao poslovno i učtivo. Imali su sobu; rezervisaće je za mene; očekuju da stignem za jedan sat čim podignem svoje torbe.

Stvari su počele da se popravljaju od kada sam spustio slušalicu i krenuo nazad na ulicu. Torbe sam mogao da podignem bez problema... carinici su imali dovoljno vremena da ih pregledaju ako su želeli... tako da sam s ostatkom dana mogao da činim šta želim.

Kada sam se uputio prema vratima, jedan visok, mršav čovek se okrenu od bara neposredno ispred mene. Zaustavio sam se, ali ne dovoljno brzo; ovlaš sam ga zakačio tako da je prosuo nekoliko kapi svog pića.

On se obrnu prema meni. »Pazi, trapavko!« zagrme on.

»Izvinite«, rekoh i ostadoh da čekam da se skloni. Ali on se nije sklanjao. Pažljivo je spustio piće na bar i još mi se više približio.

»Misliš da je ovo tvoje?« upita on. »Došao si ovamo da tražiš kavgu, zar ne?«

To uopšte nije imalo smisla... ali on je po svemu sudeći želeo da izazove tuču. Ne bojim se tučnjave ako ne mogu da je izbegnem; u Akademiji smo se često boksovali i ponekad to nismo činili radi vežbe, već da bismo rešili ko je u pravu. Posle jedne takve borbe cele nedelje vukao sam masnicu na oku. Te iako je čovek bio nekoliko inča viši od mene i nešto teži, nisam se uplašio.

Pa ipak... nisam smatrao da je najbolje da prvi dan u Tetisu provedem u kafanskoj tuči. Rekoh: »Izvinite. Nisam želeo da naletim na vas. Hoćete li me pustiti da prođem?«

Izgleda da je to shvatio kao ličnu uvredu. »Da te pustim da prodeš?« upita on. »Svakako da ću te pustiti da prodeš. Vi novajlije mislite da možete da gazite po nama, zar ne? E pa, niste u pravu!« Stajao je tako blizu da me je dodirivao; osećao sam njegov topao dah dok je govorio.

U redu, na pomolu je bila tučnjava. Napravio sam korak unazad kako bih sebi napravio mesta...

A onda se začu jedan duboki glas: »Šta je, Keli? Dečko ti ugrožava život?«

Bio je to morski policajac. Visok i plećat u grimiznoj tunici, stajao je na ulazu. Ton mu je bio šaljiv, ali pogled koji je uputio mršavku nije bio nimalo šaljiv.

Mršavko je na brzinu procenio situaciju. »Ah«, zafrkta on, »vi mi pajkani nanosite bol. Zašto ne gledate svoja posla?«

Policajčeve oči opasno zasvetlucaše, ali on samo reče:

»U redu, sinko. Ako nameravaš da izideš odavde, kreni.«

Prošao sam pored Kelija, ni ne pogledavši ga. Policajac zatvori za nama vrata.

»Pomislio sam da bi ovde mogao da upadneš u nevolju«, progunda on. »Čim sam te poslao na telefon, rekoh sebi, 'Šonesi, tom momku nije mesto u Majci morske krave.' Pa sam navratio da vidim šta se dešava.«

Odvratih mu: »Hvala vam, pozorniče. Mada mislim da ne bi došlo do nevolje.«

On mi uputi jedan upitni pogled. »Novajlija, zar ne? reče on. »Ma, nema veze. Hajde, pođi sada.« Gledao je za mnom dok sam se udaljavao prema liftovima.

Bilo mi je potrebno svega pet minuta da podignem prtljag. Tako natovaren, stao sam da proučavam oznake ulica i nivoa, pokušavajući da pronađem najlakši način da stignem do hotela.

Verovatno je trebalo nekog da upitam; ali oduvek sam mrzeo da me smatraju neznaicom. Uzalud sam utrošio mnoge časove lutajući po čudnom gradu i tvrdoglavo pokušavajući da pronađem sam ulični

broj, a svaki prolaznik je za nekoliko trenutaka mogao da me uputi kuda da pođem.

Pošto sam dobro napregnuo mozak, zaključio sam da ću najbrže stići do hotela ako prođem kroz jedan uzak prolaz koji je vodio do druge platforme sa liftovima. Oni bi me bez zadržavanja odvezli do osamnaestog nivoa na kome je bio smešten hotel.

Krenuh posrćući pod težinom torbi. Put me je vodio kroz aleju skladišta. Bila je sredina prepodneva, ali svega se nekoliko osoba muvalo unaokolo; pretpostavljam da je, kao što je to slučaj u gradovima na površini zemlje, u skladištima na pijacama najživlje pred zoru, kada se vrše pripreme za dnevnu trgovinu. Razume se, ispod četiri milje mora zora se nije mnogo razlikovala od večeri; i ovde su trojonske cevi svetlele istom plavo-ljubičastom svetlošću, mada mi se činilo da su ove svetlucale slabije od većine ostalih. Pročelja skladišta bacala su neobične senke; neke od njih su gotovo podsećale na ljudske prilike.

A neke od njih su upravo to i bile.

To otkriće sam skupo platio. Spustio sam torbe na mestu gde je prolaz kojim sam išao presecao jedan drugi, jer nisam baš tačno znao kuda bi trebalo da krenem. Začuo sam korake iza sebe; nisam na njih obratio pažnju dok iznenada nisu bili već blizu mene i ubrzali se kao da se napadač približavao plenu. Okrenuh se više iz znatiželje nego straha.

Okrenuo sam se suviše kasno. Nešto teško i veliko za-letelo se na mene kroz ljubičasto osvetljene senke. Pogodilo me je po slepoočnici; to je poslednja stvar koju sam video.

Probudio sam se.

Ležao sam na hladnom, glatkom, metalnom podu u potpuno mračnoj sobi.

Zglavci na nogama bili su mi zavezani jedan uz drugi. Bio sam opasan konopcem koji mi je pritiskao ruke uz telo. Čvorovi su bili tako čvrsti da mi je cirkulacija bila zaustavljena, te su mi šake i stopala utrnuli.

Ništa nisam video, ništa osećao, ništa čuo. Sve što sam saznao o toj prostoriji saznao sam pomoću nosa... i to me je zbunjivalo. Prostorija je mirisala na plesan i ustajao vazduh. Gde bi se u Tetisu mogla nalaziti jedna takva prostorija?

Pošto nisam mogao da pogodim, odustao sam od nagađanja. Izvesno vreme sam se uzalud koprcio; zatim sam se umirio i pokušao da procenim situaciju onako hladno i bez strasti kako su to od nas zahtevali instruktori u Akademiji. Setio sam se predavanja: »Panika je vaš najgori neprijatelj. Bez obzira na to koliko situacija bila loša, ako joj podlegnete samo ćete je još više pogoršati.«

Sve je izgledalo tako logično i lucidno, tamo na toplom karipskom suncu!

Ali nikada nam određeno nisu rekli šta da učinimo kada nas neko ili neki vežu i ostave u podzemnom podrumu nekog podmorskog grada. Čela ta stvar mi se učinila smešna. U prvom redu, zašto bi neko mene napao? Nikome ništa nisam učinio...

Međutim, najvažnije pitanje u tom trenutku nije bilo »zašto«, već »kako«... kako da se izvučem iz ovoga. Činilo se da s tim u vezi ne mogu bogzna šta preduzeti. Jedva da sam mogao da pokrenem neki mišić. Ko god da me je vezao, uzimao je časove kod pravog profesionalca.

Pa ipak... otkrio sam da mogu malo da izvijem jednu ruku. Kada bih pronašao nešto o šta bih mogao da stružem konopce, uvek je postojala mogućnost da ih se oslobodim. Kotrljati se po podu tražiti neku oštru izbočinu bilo je nalik na pogađanje nominalne vrednosti novčića kroz debelu rukavicu; moji utrnuti prsti jedva da su išta osećali. Ali nisam odustajao.

Bezuspešno. Pod je bio ravan i go.

A nisam mogao dosegnuti nijedan od čvorova koliko god da sam se istežao.

Mislim da sam se na trenutak prepustio očajanju. Možda mi je to pomoglo; ne znam. Ali ljutito sam se bacio nazad na pod.

I osetio sam da mi se konac oko pasa pomerio. Sasvim malo.

Razume se nije spadao... tome nisam ni smeo da se ponadam. Ali se pomerio za nekoliko stepeni; desna ruka mi se sada nalazila na početku leđa, a leva bliže trbuhu. Ponovo sam trgnuo konopac i on se još malo pomerio.

Mora da mi je bilo potrebno pola sata da to postignem, ali moja leva šaka se konačno našla u blizini šnale na kaišu. Neka je hvala morskim vilama, vodenim duhovima koji štite podmorničare! Još sam nosio opasač iz Akademije sa oštrim isprepletenim sidrima na kopči.

Teško da je u to trebalo polagati neku veću nadu, ali to je bilo sve što sam imao. Zategao sam čvorove na zglobu preko kopče i počeo da povlačim gore-dole. Nastavio sam tako dok već nisam mislio da će mi se mišići na ruci zavezati u čvor i zamrznuti... ali sam ustrajao još malo.

Počeo sam da osećam da bih, kada bih samo imao dovoljno vremena, možda mogao da se oslobodim.

Ali moje vreme je upravo u tom trenutku isteklo.

Iza sebe sam začuo iznenadni, blago pucketavi zvuk. U sobu je prodrila prigušena svetlost. Mogao sam da vidim samo ono što mi se nalazilo neposredno ispred očiju... glatke, metalne zidove, koji su svetlucali od tankog sloja vlage; ništa više. Ali neko iza mene je otvorio vrata.

Ležao sam potpuno miran.

Zvuk laganih koraka. Pauza; a zatim su koraci počeli da se udaljavaju.

Čulo se još jedno jedva čujno škljocanje kada su se vrata ponovo zatvorila... i ponovo je nastupila tama.

Neko je ušao u prostoriju, pogledao me i ponovo otišao.

Šta je to značilo? Nisam znao. Sve što mi je padalo na pamet bilo je da je neko želeo da zna da li sam pri svesti ili ne; nadao sam se da sam ga prevario.

Vratio sam se svom struganju, ali tek na nekoliko trenutaka. Onda su se vrata ponovo otvorila; koraci više nisu bili tihi.

Iza mene se nalazilo nekoliko ljudi. Međusobno su razgovarali dok su ulazili; nisu ni pokušavali da se prikriju, da izmene glasove, kao da nisu bili svesni da sam živ. To je moglo da znači samo jedno:

Što se njih ticalo, još ću veoma kratko biti živ.

»Svakako da je budan«, reče jedan od njih ratoborno. »Hajde, Džek... udari ga pa ćeš se uveriti.«

Džek ga je poslušao. Njegovo stopalo me je pogodilo u desno rame postrance. Nekim slučajem nijedna kost nije bila slomljena; ali nikada me u životu niko nije jače udario. Od udarca sam se otkotrljao, napravivši pun krug, i ostao da ležim na podu; sada sam bio oslonjen o drugu stranu, licem okrenut prema ljudima:

Čovek koji me je sutnuo bio je pravi grmalj; nikada ga ranije nisam video. Još jedan među njima bio je isto tako čudan. Ali trećeg sam

prepoznao.

Zvao se Keli. Pokušao je da zapodene kavgu sa mnom, tamo na devetom nivou.

Progovorih kroz izmaglicu bola: »Čemu sve ovo? Šta...«

»Zaveži!« reče prezrivo Keli. »Ako ponovo otvori usta, Džek, razbij mu zube. Hajde, pomozite mi.«

Keli se povuče unazad i bezizražajno se zagleda u Džeka i onog drugog koji me podigoše, uhvativši me jedan za ruke, a drugi za noge. Iznesoše me iz prostorije i krenuše niz neki hodnik sa prigušenim osvetljenjem.

Čovek koji me je držao za noge zagunda: »Keli, ovo mi se ne dopada. Šta ako naiđe neki morski policajac?«

»Šta ako mesec padne na nas?« ironično primeti Keli. »Nisi plaćen da razmišljaš. Džek je izvideo ima li pajkana; rekao je da na celom nivou nema patrola. Je li tako?«

Džek zareža: »Tako je.« Malo govori taj Džek, pomislih. Zaustih da nešto kažem, ali me zaustavi iznenadni sjaj zainteresovanosti u njegovim očima. Prešli smo tako nekoliko jardi, a zatim me moji nosači ispustiše.

»Okej«, zareza Keli. »Kupite se, momci. Više mi niste potrebni.« Ova dvojica se žurno udaljiše. Keli mi priđe bliže i nagnu se pored mene. Petljao je oko nečega na podu, što nisam mogao da vidim: začuo sam glasno škljocanje.

»Do viđenja«, reče on iscerivši mi se. Iznenadni prodor hladnog, vlažnog vazduha dopre odozdo i pročišta pored mene; kada je Keli podigao nogu da me udari, shvatih šta je učinio. Podigao je poklopac... ispod su se nalazili odvodni kanali Tetisa!

Kada se njegovo stopalo spustilo, očajnički sam se izvio i osetio sam kako se konopac kojim mi je bio vezan levi zglavak raskida. Ali bilo je prekasno, suviše kasno; dohvatio me je stopalom postrance i gurnuo me preko metalne ivice. Počeo sam da se otimam i umalo da se zadržim; ali jedna ukočena šaka nije bila dovoljna.

Potonuo sam u ledenu vodu koja je brzo proticala. Šok od udara u nju me je na trenutak paralizovao; potonuo sam duboko pre no što sam nekako, uz pomoć jedne šake, počeo da se izvlačim ponovo ka površini.

Ni sam ne znam kako, ali uspeo sam da se dokopam površine. Nekako sam uspeo da ostanem na površini, kašljući i daveći se, boreći se da udahnem hladni, neugodno vlažan vazduh, jureći kroz ogromni metalni kanal brzinom koja se mogla meriti čvorovima, bespomoćan poput meduze za vreme plime.

Gotovo sam se predao; ali nešto mi nije dalo da se predam. Možda su to bili glasovi instruktora iz Akademije: Panika je neprijatelj. Možda je to bio neki autoritativniji glas... ali nešto me je nagonilo da nastavim sa batrganjem i borbom, mada najbolje čemu sam se nadao bilo je da ću preživeti dok ne stignem do izlivnih pumpi...

Borba će se sigurno okončati pod silovitim potiskom pumpi koje vrše pritisak od nekoliko atmosfera.

Ali nisam prestajao da se borim.

I... ugledao sam svetlost.

Jedva primetan sjaj, ali i to je bila neka svetlost. Ugledao sam je u daljini, kroz maglu slane vode. Zatreptao sam i pogledao ponovo, bila mi je bliže; bilo je to nejasno svetlucanje na nekoj vrsti ispuščenja pored bujice koja je promicala.

Bila je to ručna trojonska svetiljka. A pored nje je stajao čovek i zurio u vodu.

Pokušao sam da ga dozovem, ali sam samo zapištao. Možda me je čuo; možda je samo pukim providenjem pogledao prema mestu gde sam se ja batrgao. Ali začuo sam njegov nemušti povik i smogao sam dovoljno vazduha da mu kašljući odgovorim.

Reagovao je poput munje. Gotovo u istom trenutku kada me je ugledao struja me je povukla do ivice na kojoj je stajao; trenutak kasnije već bih nepovratno nestao. Ali upravo i trenutku kada sam promicao ispod njega, on zamahnu prema meni nečim što je ličilo na dugačku motku.

Nešto oštro i bolno zakači mi rame. Osetio sam kako mi se koža cepa dok mi je čakija klizila niz plećku i leđa. Tkanina tunike se cepala, zakačinjala, ponovo cepala...

I konačno prestala.

Povukao me je, tiho kašljucajući, do ivice i pomogao mi da se popnem.

Sklijokah se bez daha pored zida. On mi se isceri.

»Hej, čoveče«, reče on, »mora da si se strašno uželeo plivanja!«

TRINAESTA GLAVA PUSTINJAK IZ KELIJEVOG KRALJEVSTVA

»Hvala«, reko, što mi je spasao život, rizikujući sopstveni... da se okliznuo i pao u tu bujicu vode, obojica bismo bili mrtvi... ali uspeo sam samo da kažem »hvala«.

»Svakako«, reče moj spasilac kao uzgred. Pažljivo me je promatrao dok sam se borio da dođem do vazduha, i ja mu uzvratih pogled. Bio je to visok, grub crnac, taman kao i svaki Gula, sa bistrim, prijateljskim očima. Zavrte glavom kada primeti konopce kojima sam bio vezan. »Hm«, počeo on. »Možda se ipak nisi kupao iz zadovoljstva. Zavukao je šaku duboko u džep pantalona i izvukao nož na sklapanje.

Bol koji sam osetio u prstima na rukama i nogama kada je presekao konopce i krv počela da se vraća u njih bio je gori od svega što sam do tada preživeo. Nikada mi nije palo na pamet da ću se obradovati bolu! Ali konačno sam počeo da verujem u svoju srećnu zvezdu... bio sam živ!

»Hvala«, ponovih neprimereno. »Spasli ste mi život; nadam se da ću imati prilike da vam se odužim«.

On se zakikota. »Auh, nadam se da ti se neće ukazati takva prilika prijatelju«, reče on. »Baš ne bih voleo da mi ustrebaju takve usluge. Hajde, daj da ti pomognem«. Oslonivši se o njega, prehramao sam nekoliko jardi po ivici ispusta do mesta gde je ležala trojonska svetiljka. Bila je to mala cev koja je treperila i isijavala dosta slabu svetlost kao da je njen sjajni gas bio na izmaku. Ali ja sam joj se obradovao. Koristeći njenu svetlost, osvrnuo sam se unaokolo.

U ispustu se nalazila niša. A u niši, u kojoj je čovek jedva mogao da se ispravi i dovoljno širokoj da u nju legne samo jedna osoba, nalazilo se nekoliko dronjavih ćebadi, gruba platforma od dasaka koja je služila kao krevet, nekoliko punih sanduka. »Dobro došao u moj dom«, reče čovek. »Zovem se Park, Gideon Park. Nije to neki luksuzni apartman, ali dobro si došao da ga koristiš«.

Primetih iskreno: »Gospodine Park, nikada, nisam video nijedno mesto koje mi se više dopalo.«

On se osmehnu. »Pretpostavljam da je tako«, reče on. »Zovi me Gideon, ako ti ne smeta; na to sam ime svikao. Zato sam ga i

prisvojio. Moji su me krstili Volter; pretpostavljam da nisu mogli da se sete nekog lepšeg imena posle jedanaestog deteta... Baš bi mogao da udovoljiš radoznalosti jednog starca, ako već ne želiš na sve što pre da zaboraviš. Ko te je vezao?«

Odmahnuh glavom. »I ja bih to voleo da znam, gospodine Gideone. Neko po imenu Keli i neko koga je zvao Džek. To je sve što znam o njima. Očistili su mi džepove, pa pretpostavljam da su to jedino i želeli. Mada ne znam zašto su baš mene izabrali i nikada to verovatno neću saznati.«

Gideon se namršti. »Unaokolo se vrzma mnogo Ke-lija«, reče on smrknuto. »Da taj nije visok, mršav momak rđave naravi, a?«

»Upravo taj. Poznajete li ga?«

Gideon klimnu. »Žao mi je što moram to da priznam. Duga je to priča; ali možeš smatrati da si neobično srećan čovek. Još si živ.«

Zamišljeno sam to primio. Počeo sam da osećam prste na rukama i nogama, tako da je bilo nade da mi jednog dana opet budu od koristi. Pokušao sam da ustanem; kolena su mi klecala i ličio sam na meduzu na plimskom talasu, ali uspeo sam. Počeo sam da masiram mišiće na nogama i prste. Znao sam da će me boleti još izvesno vreme, ali izgleda da ništa nije bilo slomljeno.

Bio sam, razumljivo, moker do gole kože. Gideon i ja smo to shvatili u istom trenutku. On reče: »Svuci to, prijatelju, a ja ću založiti vatricu. Pošto još izvesno vreme nemaš nameru da se utopiš, bilo bi dobro da te sačuvamo od upale pluća«. Preko kolena je polomio nekoliko suvišnih dasaka, naređao ih preko zgužvanih novina i na drevni način potpalio vatru. Počela je da gori, pušeci se na vlažnom vazduhu; ali vatra je za tili čas izvukla vlagu iz svog goriva i plamenovi su liznuli visoko. Gideon je obesio moju odeću blizu vatre, a i ja priđoh bliže njenoj toploti. On stade da pretura po svakojakoj opremi. »E pa, sad kad imamo vatru, mogli bismo popiti i po solju čaja. To će nam obojici prijati.« Stavio je vodu da se prokuva i zavalio se udobno na bok. Mora da je primetio znatiželju u mojim očima, jer se zakikotao.

»Pitaš se u šta si se to uvalio, zar ne?« upita on. »Pretpostavljam da ovaj stari dom izgleda čudno nekom kao što si ti.«

Odvratih: »Pa, priznajem da sam malko radoznao.«

Gideon klimnu. »To ti je život«, reče on blago. »Svakojake stvari naiđu odvodnim cevima. Pritisak je strahovit; voda prolazi i kroz samu stenu. Stoga moraju stalno da je ispumpavaju; i sve dok na bilo koji način budu ispumpavali vodu, koristiće odvodne kanale za izbacivanje svakojakih predmeta. Neki su potpuno bezvredni. Neki su zanimljivi. .. kao na primer, ti.« On mi se osmehnu. »Ali tu i tamo naiđe ponešto što mogu prodati. Ja to upecam i odložim, a kada sakupim dovoljno stvari da mi se isplati putovanje, odem do nivoa na kojima se živi i okušam se u torbarenju. Obično sakupim dovoljno za hranu i čaj i druge takve potrepštine...i onda se vraćam u Kelijevo kraljevstvo.«

»Kelijevo kraljevstvo?« ponovih. »Ima li to kakve veze sa Kelijem o kome smo pričali?«

Gideon slegnu ramenima. »Podnivoae su nazvali Kelijevim kraljevstvom pre trideset godina«, reče on. »Keli koga si upoznao verovatno tada još nije ni bio rođen. Mislim da je on nadenuo sebi ime prema imenu mesta, a ne obrnuto.« Oštro me je pogledao. »Konačno, imena predstavljaju ličnu stvar svakog čoveka. Na primer, ja sam sam sebi izabrao ime. A i ti verovatno imaš neko ime, ali pošto ga nisi pomenuo, nijedan pravi džentlmen te neće dovesti u nezgodnu situaciju...«

»Oh, izvini, Gideone.« Prekinuh ga izvinjavajući se. »Zovem se Džejms Idn.«

Sa lica mu je nestao osmeh kao da ga nikada ranije nije ni krasio.

»Šta?“ upita on.

Zatreptah. »Džejms Idn«. ponovih. »Ja... ja sam nećak Stjuarta Idna... možda si čuo za njega«.

On ustade i odozgo se zagleda u mene, licem nepomičnim kao maska. »Džejms Idn«, i to je bilo sve što je za iz-vesno vreme izgovorio.

Ispružio je ruku i ščepao me za šaku, a zatim podigao na noge. Podigao sam se gotovo ratoborno, gotovo da sam očekivao borbu; izraz lica bio mu je nedokučiv.

Ali njegova šaka me je stezala snažno i toplo. »Džime«, reče on, »radio sam za Stjuarta devet godina. I danas bih radio za njega da je živ... i ako bi me hteo. Tvoj stric Stjuart mi je dvaput spasao život, te

stoga računam da smo sredili račune za drugo spašavanje, i još ti jedno dugujem...«

To su bile prve prijateljske reči koje sam čuo od kada sam se rastao sa Bobom Eskouom u Njujorku, pre toliko vremena. Gotovo da sam počeo da prezirem, sebe, Akademiju koja me je izbacila, mog strica Stjuarta i ceo podmorski život. Umalo da sam zacmizdrio.

Ali u tom je trenutku voda počela da kipi i Gideon nam je spremio čaj. Dok smo pijuckali prve vrele gutljaje tečnosti koja se pušila, ispričao mi je ono što je znao o stricu Stjuairtu. Gideon je bio radnik na dnu... jedan od onih požrtvovanih pojedinaca koji su navlačili oklop za velike dubine i gacali kroz mulj i glib pod pritiskom mnogo milja vode. Kopao je rudu za strica Stjuarta u Planinama tame, vršio za njega probna bušenja na mestima gde se pretpostavljalo da ima nafte, rame uz rame s njim tragao za bisernom školjkom i dragocenim biserima u Kadanskim ležištima. Kada je stric Stjuart rasprodao sve svoje ostale deonice da bi svu pažnju usredsredio na Marinske rudnike, Gideon je odbio svaki drugi posao; sišao je u Kelijevo kraljevstvo, da pretražuje kanale kako bi bio spreman da se vrati stricu Stjuartu onog trenutka kad mu ustreba.

Ali Gideon nije gotovo ništa znao o Marijanskim rudnicima; željno očekujući šta će da mi kaže, postavio sam mu to pitanje, ali on mi ništa više nije rekao od Halama Sperija.

Od smrti strica Stjuarta, Gideon je pokušavao da napravi neki plan... ali nije uspevao u tome; sve što je želeo da radi na kraju bi se svodilo na to da je želeo da ponovo stupi u službu mog strica. Istog časa sam mu ponudio posao. .. zaduženja neodređena, plata koliko smatra da treba da mu platim, sve dok budem imao novca. I on je smesta pristao... nasmejao se kada sam pomenuo platu. »Govoriš isto kao i tvoj stric«, zabruna on. »Ponudio sam se da radim za njega besplatno; nije pristao. Samo ti nas obojicu hrani i čuvaj nas nevolja sa zakonom zbog skitnje, i to je sva plata koju tražim dok ne razjasnimo stvari«.

Bio sam iscrpljen; više nisam mogao da izdržim budan. Gideon je preko platforme prebacio ćebad za mene i ja zaspah.

Ali dok sam tonuo u san, bio sam potpuno svestan da sam konačno sreo prijatelja i druga. Gotovo da sam blagoslovio Kelija što me je

gurnuo u odvodni kanal!

Kada smo se probudili, Gideon nam je pripremio ponovo čaj i nešto za jelo. Odeća mi je bila suva, ali daleko od toga da se mogla nazvati urednom; Kelijevi drugari su mi opelješili džepove, ali nisu našli novac koji sam sakrio u udubljenju šnale akademskog pojasa. Tako smo Gideon i ja krenuli u kupovinu.

Kada smo završili sa nabavkom odeće pogodne za putovanje, ponovo je bio mrak. Trojonske svetiljke nisu pravile razliku između dana i noći; ali ljudskim bićima je potreban san, tako da se gradovi pridržavaju vremenskih zona sveta iznad njih. Nazvao sam advokatovu kancelariju s malom nadom da ću u njoj zateći Foknera; niko nije podigao slušalicu. Gideon i ja smo veće proveli razgledajući Tetis. Bilo je to ugodno provedeno vreme koje mi je donelo olakšanje. Bio sam potpuno smiren kada smo se konačno skrasili... ne u Gideonovoj podmorskoj pećini kod odvodnih cevi, već u skromnom, čistom, udobnom konačištu koje je on preporučio.

To je bilo moje poslednje primirje sa svetom za izvesno vreme...

Narednog jutra krenuo sam pravo u Foknerovu kancelariju.

Krenuo sam neizbežnim liftom do devetog nivoa. Ponovo sam se uspeo dugačkim, tamnim stepeništem; ponovo sam ušao u onu prostoriju.

Ovog puta je gangster za stolom bio budan; sedeo je i čitao novine, sa nogama kao i prošlog puta podignutim na sto.

Kada me je ugledao oči su mu se u neverici raširile, a donja vilica obesila. Zurio je u mene bez reči kao da ne veruje svojim očima; posle izvesnog vremena uspeo je da se sabere. »Ti«, progunda on. Ali to je izgovorio kao da je upravo video duha.

»Da, ja«, rekoh. »Da li je gospodin Fokner sada tu?«

Namršteno me je promatrao. Njegov neandertalski mozak je očigledno pokušavao da donese neku važnu odluku. On zagunda i reče: »Oдох da vidim«.

Podigao je svoje debelo telo zapanjujuće okretno, otkotrljao se preko sobe i nestao kroz vrata na kojima je stajalo Foknerovo ime. Ostao sam da ga čekam malo poduže; zatim se pojavio i zafrktao: »Uđi«.

Prostorija u koju sam ušao bila je nešto veća od neandertalčeve, ali mračna i s niskom tavanicom. Duž zidova su se nalazili redovi

drevnih knjiga, čiji su kožni povezi pucali i ljuštili se; vazduh je bio zagušljiv, prašnjav, odisao je na trulež.

Ispod jedne prigušene trojanske cevi sedeo je Fokner, zureći hladno u mene. Nemoguće ga je opisati... srednje visine, srednje debljine, pomalo žućkast i pomalo naboran, srednjih godina. Crno odelo mu je bilo prilično iznošeno za jednog uspešnog pravnog savetnika; a nije bilo ni naročito čisto. Pogled mu je bio tvrd iza naočara sa debelim staklima.

Rekoh: »Gospodin Fokner?«

Sedeo je krajnje uspravno, dlanova pritisnutih o sto. »Da«, reče on otresito. »A ti tvrdiš da si Džejms Idn«.

Znatiželjno sam ga pogledao. »Ja jesam Džejms Idn«, ispravih ga. »Nekoliko puta ste mi slali radiograme u vezi sa imanjem mog strica, gospodine Fokner. Rekao sam vam da dolazim ovamo po to. Jeste li dobili moj radiogram?«

Pogled mu je ostao hladan. »Hmm«, izusti on. A zatim pokvareno dodade: »Zašto niste došli juče na zakazani sastanak?«

Rekoh pomalo razdražljivo: »Zato što sam bio bačen u blato i opljačkan, gospodine Fokner. Izvinite ako sam vam pričinio neku neugodnost«.

»Hmmm«, reče on. Na njegovom licu kao u jastreba nije se očitavalo ni iznenađenje ni naklonost. »Šta želite?«

»Pa... kao što sam vam pisao, želim da preuzmem ostavštinu moga strica«.

Očigledno se ne slažući s tim, on primeti: »Stvarno! A ko bi to trebalo da bude vaš stric?«

Zurio sam u njega, ne mogavši da poverujem onome što sam upravo čuo. »Moj stric Stjuart Idn«, rekoh pomalo zbunjeno. »Vi ga znate, gospodine Fokner!«

»Poznavao sam ga. Idn je mrtav mladiću«. Spremao sam se da nešto kažem, ali on me preseče, podigavši jednu šaku: »Štaviše, voleo bih da vidim vaše isprave«.

Uzrujano odvratih: »Rekao sam vam, gospodine Fokner... opljačkali su me! Nestale su mi isprave«.

Skeptično me je pogledao. Zatim reče: »Hmmm!«

»Ali to mi se odista dogodilo«, bio sam uporan. »Ja...« Ponovo je podigao šaku. »Dosta, mladiću!« reče on oštro. »Nema smisla

nastavljati ovako. Kao pravni savetnik, dozvoli da te upoznam sa zakonom. Prevara sa ciljem kriminalističke dobiti... na primer, izigravanje naslednika, predstavlja ozbiljnu stvar. Moj ti je savet do odustaneš«.

Bio sam zaprepašćen: »Šta?« upitah.

»Verujem da si me razumeo. Ti nisi Džejs Idn. Ne znam ko si, ali je izvesno da nisi on«.

Povikah: »Slušajte, gospodine Fokneru, grešite! Ja jesam Džejs Idn.

On zaurla: »A ja kažem da nisi! Sreo sam Džejsa Idna... upravo ovde u ovoj kancelariji! Ti uopšte ne ličiš na njega kao što ne ličiš ni na mene!«

Zagrcnuh se. »Šta?«

»Varalice«, razbesne se on. »Gubi se iz moje kancelarije! Smesta... i padni na kolena da bi mi zahvalio što te neću predati policiji!«

Iz mene provali bujica reći: »Ali, gospodine Fokneru, ovo je smešno. Razume se da sam ja Džejs Idn... mogu to i dokazati!«

On prasnu: »Dokaži!«

Oklevao sam. »Pa«, priznadoh, »za to će biti potrebno izvesno vreme. Moraću iz Sjedinjenih Država da zatražim isprave...«

»Lažljivče!« povika on. »Usuđuješ se to da kažeš, a ja u stolu imam identifikacionu knjižicu pravog Džejsa Idna, sa njegovom slikom, otiscima prstiju i svim ostalim!«

Zagrcnuh se. »Vi... vi šta?« upitah jedva čujno.

On zavuče ruku u ladicu. »Uveri se sam«, reče on grubo, gurnuvši pred mene poznatu mi malu crvenu knjižicu. Podigoh je počinjuci da shvatam...

Poznata?

Nosio sam je sa sobom mnoge godine. Nije to bila imitacija moje knjižice... već je to bila upravo moja knjižica do poslednjeg pregiba, mrlje od mastila i zamrljane linije.

Ali slika nije bila moja. Čovek sa slike bio mi je potpuni stranac; opis je odgovarao njemu, ne meni; potpis nije bio moj.

Fokner mi istrgnu knjižicu iz šake. »Bišope!« pozva on. Neandertalac se dokotrlja iz susedne prostorije i stade strogo da motri na mene. Meni Fokner hladno reče; »Gubi se!«

Šta sam drugo mogao da učinim?

Gideon je možda našao pravo rešenje. »Možda je tvoj prijatelj, gospodin Fokner, naredio da te napadnu i pokradu«, nagađao je on. »Pretpostavljam, Džime, da silno želi da te skloni s puta kada je otišao tako daleko da je naručio ubistvo«.

»Ali identifikaciona knjižica, Gideone!« pomenuh.

On zavrte glavom. »Džime«, reče strpljivo, u Tetisu ima ljudi koji su u stanju da falsifikuju svaki dokument što je ikada ugledao svetlost dana. To za nekog ko zna kako nije nikakav problem. Pitanje ne glasi »kako«, već »zašto«. Ne volim da na brzinu izvlačim zaključke, ali jedan se prosto nameće: Društvo marijanskih rudnika vredi više nego što se to čini«.

Zbunjeno odmahnuh glavom. »Ali to je nemoguće«, rekoh. »Nalaze se ispod dubinske granice, ceo predeo... čak i da je stric Stjuart tamo nešto pronašao, nema načina da se to izvadi«.

Gideon slegnu ramenima. »Imaš li neku bolju ideju?«

Morao sam priznati da nemam. Trenutak smo sedeli bez reči. Zatim rekoh: »Pa, šta da učinim? Da se vratim u Foknerovu kancelariju i da me on ponovo izbaci?«

Gideon odmahnu glavom, a zatim mu se oči zacakliše. »Ovog puta neće, Džime. Prvo sredi stvar oko svog identiteta... otiđi do konzula ovde u Tetisu i zatraži duplikate svojih isprava. Onda ćemo ponovo poći da posetimo Foknera. Obojica. I voleo bih da vidim da nas onda izbaci; to bi bila prava predstava Džime«.

Učinio sam kako je Gideon predložio.

Kancelarija imigracionog inspektora nalazila se gore na dvadeset prvom nivou zajedno sa ostalim vladinim zgradama.

Izložio sam svoj slučaj pomoćniku na šalteru za pasoše. On klimnu ništa ne obećavši, izvini se, a zatim se vrati i povede me u kancelariju samog inspektora.

Bio je to otvoren, ćelav, živahan čovečuljak po imenu Čempan. Srdačno mi je protresao ruku, saslušao moju priču i klimnuo s razumevanjem.

»Te se stvari događaju«, reče on. »Žalosno je, ali se ipak događaju. Možemo vam pomoći, mladiću«. On pritisnu neko zvonice; njegov sekretar me je odveo do laboratorije.

Skinuli su me, izmerili mi visinu i težinu, uzeli otiske prstiju, pregledali su mi mrežnjaču, slikali pri prirodnoj svetlosti, fluorescentnoj i X-zracima. Pregledali su me, ispipali i pretražili; zube su mi prebrojali i ispunili karton; uzeli su mi otiske stopala. Sve je to trajalo više od sata.

Kada su završili, laboratorijski pomoćnik u belom mantilu me vrati kod inspektora.

Inspektor Čampan mi pruži pasoš, u kome je grimiznim slovima stajalo ispisano PRIVREMEN. »Nosite ovo sa sobom naredne dve nedelje«, pouči me on. »Do tada ćemo već dobiti obaveštenje iz Sjedinjenih Država; ako se vaši podaci budu slagali sa onima koje im uputi naša laboratorija, izdaćemo vam novi stalni pasoš. Žao mi je što moram da vam kažem da sa ovim možete da putujete samo po Tetisu. Odavde ne možete otići bez stalnog pasoša«.

» A taj ću dobiti za dve nedelje?« upitah. »Mnogo vam hvala, gospodine.«

On me isprati do vrata. »Nema na čemu«, reče on. »Posao nam je da pomažemo onima koji izgube neki važan dokument.« On me pogleda ravnodušno. »Uvek pretpostavljajući«, dodade on, »da je taj dokument odista njihov u početku.«

Vrata se zatvoriše, pošto je izgovorio poslednju reč.

ČETRNAESTA GLAVA IZGNANICI IZ MARINIJE

I tako smo morali da čekamo... čekamo dok se zbrka oko mojih dokumenata ne razjasni, čekamo dok ne budemo u stanju da se obračunamo sa Foknerom, dok ne dobijem odgovore na mnoga pitanja.

Imali smo puno slobodnog vremena, Gideon i ja. Proveli smo ga lunjajući po Tetisu, gradu pod kupolom. Gideon ga je dobro poznao, od administrativnih nivoa na vrhu do podzemnih podruma ispod tla mora. Pokazao mi je sve što je imalo da se vidi.

Odveo me je do velikih kejeva za podmornice, ne do putničkih terminala gde sam ja pristao sa *Španskim ostrvom*, već u trgovačke luke gde se odvijala trgovina ovog podmorskog sveta. Kroz otvore za panoramsko razgledanje u samoj kupoli mogli smo da vidimo, obasjane snažnom svetlošću, užurbane, nezgrapne, trgovačke brodove i sićušna morska kola, kako zarivaju noseve u otvore predviđene za istovar, odlazeći potom naviše i dalje prema ostalim gradovima Marinije. Posmatrali smo i jedan glomazan tanker koji ni iz petog pokušaja nije uspeo da priđe otvoru... »Gadan je to posao«, zakikota se Gideon. »Lakši su od vode i teško ih je usmeriti u odgovarajućem pravcu.« Klimnuh i pažljivo se zagledah, širom otvorenih očiju. Lakši od vode! Pa ipak je bilo očigledno... da je njihovom tovaru nafte i njenih derivata bilo potrebno opterećenje veće od onog koje je poticalo od same težine spremišta za teret da bi se izjednačili sa zapreminom morske vode. Čovek gotovo da nije bio svestan vode s druge strane kupole kada je gledao kroz otvore za panoramsko razgledanje; sve je ličilo na neki neobičan prizor iz međuplanetarnog svemira u kome su podmorski brodovi igrali ulogu raketa. Priljavština koja je lebdela u vodi oko Tetisa zamagljivala je taj prizor, ali više je nalikovala na maglu iznad tla nego na nešto sa dna mora. Mogao sam čak da razaberem, nejasno, lice pilota tankera: besneo je na svog inženjerca preko interkoma, dok su bezuspešno pokušavali da se približe... kao i njegov pobednički osmeh kada su se kuke uhvatile i oni se usidrili. On nije bio sam u kućici-mostu; pored njega se nalazio čovek u uniformi pomorske službe...

Jedan od njih dvojice mi je bio poznat! »Bob!« zagrcnuli se. »Bob Eskou!«

Gideon me znatiželjno pogleda. »Neki tvoj poznanik?« upita Gideon.

»Samo najbolji prijatelj koga imam na celom svetu! Gideone, ovo je prava sreća! Kako možemo dopreti do tog tankera?

On se neodlučno počea po glavi. »Ne znam da li bi to bilo pametno«, blago se usprotivi. »Znaš, Džime, još nismo otkrili šta je Keli smerao kada te je napao i opljačkao. A ono tamo dole je Kelijevo kraljevstvo, tamo gde se istovaruje teret sa trgovačkih brodova.. «

Mora da ga je moj izraz lica ubedio. Osmehnuo se i predao. »U redu. Hajdemo«, reče on.

Krenusmo brzim liftom dole, ali meni se činilo da nam je bilo potrebno strašno puno vremena. Na nivou gde se vršio istovar iziđosmo u deo Tetisa koji je bio slabo osvetljen i bedno održavan veoma nalik na onaj na koji sam prvo nabasao, ali još goreg izgleda ako je to uopšte bilo moguće. I ovde je bilo dugih nizova skladišta, istih skupina radnika sa dokova koji su se gurali i svađali. Držao sam se Gideona koji je samopouzdan kročio napred.

Stigli smo do tankera... zvao se S. S. Voren F. Huard... i ušli u mali pneumatski lift koji je vodio do ulaza. Zaustavio sam jednog člana posade i upitao ga kako da stignemo do mosta; s Gideonom koji me je pratio potrčao sam duž uskih prolaza i popeo se kroz jedan otvor do kućice-mosta.

Bob nije bio tamo.

Pilot je vodio neobavezan razgovor sa palubnim oficirom; okrenuli su se i pogledali me pomalo razdražljivo. Upitah ih uzbuđeno: »Je li Bob Eskou ovde? Ugledao sam ga iz kupole...«

Pilot nešto prošaputa. Palubni oficir zamišljeno klimnu. Zatim reče: »Ko ga traži?«

»Zovem se«, počeh, ali ne izgovorih svoje ime.

Gideon me oštro munu laktom u rebra. Sasvim namerno mi je upao u reč: »Dvojica starih prijatelja, ser. Možete li nam reći gde bismo mogli da ga pronađemo?«

Palubni oficir nas namršteno pogleda. »Kako ste se popeli ovamo?« upita on.

»Pešice, ser«, odvrati Gideon, raširivši nevino oči. »Jesmo li učinili nešto loše?«

Palubni oficir ga podrobno odmeri. A zatim se obrati meni: »Moraćete da se vratite na obalu. Eskou je u svojim odajama i ne možemo ga uznemiravati.«

»Ali upravo sa ga video!« povikah.

»Čuli ste me. »Palubni oficir dodirnu zvonce i jedan mornar proviri kroz otvor. »Isprati ove ljude na obalu«, naredi oficir.

Nevoljno sam pošao. Kada smo se ponovo našli s druge strane ulaza upitah mornara: »Možete li odneti poruku gospodinu Eskou?«

Mornar je izgledao neodlučan dok nije primetio novčanicu u mojoj ispruženoj šaci. »Svakako«, reče on veselo. »Šta želite da mu kažem?«

Na brzinu ispisah poruku i potpisah je sa »Džim«, te je predadoh mornaru, koji nestade s njom kroz ulaz. Gideon promrmlja.

»Nisam siguran da ti je to baš bilo, mudro, Džime. Znaš li kakav je ovo brod?«

Zavrteh glavom. Gideon prošaputa: »Tanker - predvodnik Halama Sperija. A taj prvi oficir je jedan od njegovih ličnih mezimaca, Džime; zato nisam želeo da mu kažeš ko si.«

Rekoh nesigurno: »Ali sigurno mi ne bi zabranio da vidim starog prijatelja!«

»Jesi li siguran u to?« upita me tiho Gideon. Nije mi se ukazala prilika da mu odgovorim, pošto se mornar vratio. Lice mu je bilo veoma hladno. Reče:

»Gospodin Eskou kaže da nikada nije čuo za vas.« Nestao je pre no što sam uspeo da se priblerem i odgovorim mu.

Kada smo se vratili u hotel zagledao sam se kroz prozor u užarbane gomile prolaznika u Mariniji. Činilo se da se čak i Bob Eskou okrenuo protiv mene! Izgleda da na celom svetu nije bilo nikog u kog bih mogao da imam poverenja sem u Gideonu.

Nikada u životu se nisam osećao tako usamljenim kao u tom trenutku.

Sedeo sam tako, beskorisno brinući, dok Gideon nije ušao. Poslao me je samog nazad, dok je on odjurio nekim svojim tajanstvenim

poslom dole u Kelijevo kraljevstvo, kada se vratio u sobu, lice mu je bilo namršteno. Odmah je rekao:

»Džime, nešto je iskršlo, priča se po nivoima za istovar. Speri se nečeg dokopao.«

»Čega to?«

Gideon je izgledao zabrinut. »U tome i jeste stvar, ne znam. jesi li ikada čuo za čoveka po imenu Katroni?«

»Nisam.«

Gideonove crte lica postale su tvrde. »Srećom po tebe«, reče on. »Katroni. Izbačen iz Sjedinjenih Država, izbačen iz svih zemalja u Evropi, nalazi se na platnom spisku Halama Sperija ovde u Mariniji. Za šta ga plaća? Niko ne zna... službeno. Ali čovek se doima kao običan razbojnik. Izvuci sam zaključke.«

»Izgleda da je to osoba kojoj se ne može baš mnogo verovati«, rekoš.

Gideon mračno klimnu. »U tome i jeste nevolja, Džime. Neko mu je malo previše verovao. Bio je sa tvojim stricem kada su se njegova morska kola izgubila. I kažu...« Oklevao je trenutak, posmatrajući me gotovo molećivo. »Kažu... nemoj da u ovo počneš da polažeš suviše veliku nadu, Džime, ali priča se da je Katroni viđen kako juče ulazi u Sperijeve odaje.«

Poskočih. »Gideone! Pa to znači...«

On požuri da doda: »Znam šta to znači. Ako je tačno da je Katroni ovde... i ako je stvarno bio sa Stjuartom Ildnom... onda možda postoji nada. Mada samo nebo zna za šta, Džime... jer ako se Katroni potajno vratio, to onda znači da prikriva negde neku prljavu rabotu. Ali ipak...«

»Gideone«, rekoš napeto, »hajdemo do Halama Sperija!«

On se zagleda u mene. »Ti si poludeo!«

»Nisam, Gideone. Mogu da se vidim s njim. Pozvao me je, ... na *Španskom ostrvu* mi je nešto ponudio. Mogu da mu kažem da želim o tome s njim da porazgovaram; i možda bih mogao nešto da saznam.« Gideon je mračno odmahivao, ali ja požurih dalje da mu objašnjavam. »Shvataš li, Gideone, moram pokušati. Speri se neće usuditi da bilo šta učini javno... mnogo bi stavio na kocku. A pored toga... pa, moram i to otvoreno da ti kažem, Gideone: Šta ako nisi u pravu? Šta ako Speri nije onako loš kakvim si ga ti opisao?«

On me tada milosrdno zaustavi. U očima mu se očitavalo da mu je ponos veoma povređen i da pati zbog mojih reći. Reče obazrivo: »U redu. Džime. Ne mogu te kriviti što sam želiš da se uveriš.« Umorno se spustio na stolicu, ne gledajući u mene. »Samo se nadam«, reče on, »da te ono što ćeš videti neće povrediti.«

»SEDI, SEDI«, zagrme nervozno Halam.

Sedoh. Zaustih da kažem: »Gospodine Speri, ja...«

Prekinuo me je pre no što sam i počeo. »Ovde je moj sin«, reče on iznenada. »Brend. Sećaš se Brenda, a? Mnogo mi je pričao o tebi. Možda bi trebalo da kažem o Džejmsu Idnu. A?«

Učinilo mi se da me to pita napola šaljivim tonom, ali u njegovim hladnim očima nije bilo ni traga od šale. »Kako to mislite?« upitah.

On izveštačeno slegnu ramenima. »Šta želiš?« upita on.

Pomalo me je zbunio. Rekoh: »Pa, na *Španskom ostrvu* ste mi nešto predložili, gospodine Speri.«

Zastadoh. On je odmahivao svojom ogromnom glavom. »Zaboravi na to«, reče on. »Ja sam star čovek. Ne zameram ti što si pokušao da me navučeš, ali nije ti uspelo.« Zurio je u mene očima hladnim poput mora. »Ti si isto tako Džejms Idn kao i ja«, reče on. »Ti to znaš, ja to znam i zašto onda želiš jednog starca da prevedeš žedna preko vode?«

Prozborih, pokušavajući da se obuzdam: »Gospodine Speri, ja jesam Džejms Idn! Napadnut sam i opljačkan... ukradena su mi dokumenta... ali dobiću nova iz Friška.«

On se kratko nasmeja. »Samo napred, momče«, zap-ljeska on. »Samo se ti nadaj!«

»Molim vas, gospodine Speri! Rekoste da je vaš sin ovde... zamolite ga da me identifikuje.«

Halam Speri me je promatrao jedan dug, meni neshvatljiv trenutak. Zatim je teško ustao i okrenuo mi leđa, dok je sebi sipao neko piće. Ne okrenuvši se reče: »Brende?«

Istog časa kroz zvučnik iznad stola Halama Speriija dopre glas. »Da, ser?«

Halam Speri reče: »Brende, jesi li nas gledao na skeneru?«

»Jesam, oče«, snažno odjeknu metalni glas. »On je varalica, ser. Nikada ga ranije nisam video.«

»Hvala, Brende«, reče blago starac. On okrenu prekidač na svom stolu i sede, pijuckajući. Posmatrao me je svojim hladnim, ispitivačkim pogledom. »A?« upita on. »Još želiš da se raspravljaš?«

Svet mi je odjednom izgledao strašno crn. Jedino sam mogao da sedim i da zurim u njega. Da li su to svi poludeli? Kako je Brend Speri mogao da porekne da sam ja Džejms Idn?

A onda sam se setio reći koje su mi jednom ranije pomogle, reći koje su mi instruktori u školi stalno ponavljali u Akademiji, najozbiljnija lekcija koju smo za četiri teške godine u Akademiji mogli naučiti:

Panika je neprijatelj.

Da krenemo od ove činjenice: znao sam da sam pri zdravoj pameti.

Sagledajmo sada sve ostale činjenice u svetlosti ove: Ako sam ja pri zdravoj pameti, onda sam ja zaista Džejms Idn; ako sam ja Džejms Idn, onda ovi ljudi, svi odreda, Sperijski i njihovi pomagači pokušavaju da me sklone s puta.

A ako pokušavaju da me sklone... onda mora postojati nešto čega se plaše! Nešto što bih mogao da učinim. .. nešto što žele da spreče... nešto što moram otkriti i obaviti!

Potrebno je dosta vremena da se opiše sve što mi je palo na um u tom jednom zaleđenom trenutku; ali vreme mi uopšte nije bilo potrebno da odlučim šta ću sledeće preduzeti.

Rekoh: »Gde je Katroni? On je ovde negde; to mi je poznato. Želim da razgovaram s njim.« Ustadoh i počeh da se približavam Halamu Speriju. »Katroni je bio s mojim stricem Stjuartom, gospodine Speri. Ako je Katroni preživio, možda je i moj stric. Gde je Katroni?«

Boca sa morsko-zelenim pićem tresnu o pod. Halam Speri reče s ledenim mirom, ni ne obrativši pažnju na bocu koju je oborio. On izgovori bezbojnim glasom: »Da li bi, molim te, to ponovio?«

Kazah odvažno: »Gde je Katroni?«

Halam Speri poče lagano da se odleđuje, poput kakvog džinovskog ledenog brega u Južnom okeanu; on tiho reče: »Katroni je mrtav.«

»Nije, gospodine«, nastavih tvrdoglavo. »Živ je. Znam da jeste.«

»Nisi u pravu, mladiću. Katroni je mrtav.« U tim očima, hladnim kao more, primetio sam neko svetlucanje koje nisam umeo da protumačim. Možda trijumf ili prikriveni smeh. On reče: »Možda mi ne veruješ.«

»Ne verujem vam«, odvratih oštro.

»Razume se da ne«, klimnu on. »Nikada ne verujemo vestima koje nam se ne dopadaju. E pa, mladiću, dopusti da te ubedim.« On ponovo okrenu prekidač. »Brukse«, reče on ne podigavši glas, »ovaj mladić bi voleo da sazna da li je Katroni živ ili mrtav. Hoćeš li mu pokazati?«

»Da, ser«, začu se glas preko zvučnika. Nastupila je pauza; zatim se vrata otvoriše i pojavi se jedan nizak, zdepast tip, nalik na kakvog rvača, žmirkajući. Bio je odeven u nepoznatu, nepraktičnu odeću u poređenju sa njegovom krupnom gradom i antropoidnim obrvama; nosio je livreju batlera po starinskoj modi. »Ser?« upita on.

»Ovog ovde, Brukse«, zatutnja Halam Speri. »Odvedi ga i ubedi ga da je Katroni mrtav. Dopusti mu da vidi... dokaz.«

Trebalo je da posumnjam. Pa i jesam... ali nisam bio siguran. A čak i da sam bio siguran, da sam znao kao što sam znao podmorsku zakletvu, reč po reč i red po red, da je Halam kovao zaveru... šta sam mogao da učinim?

Ništa. Ništa više od onoga što sam učinio. Krenuo sam za grubijanom u batlerskoj odeći niz hodnik obložen tapiserijama, pa kroz jedna neupadljiva vrata u malu, belo okrečenu prostoriju.

U toj prostoriji nalazio se mrtvac... nizak, tamnopot muškarac koji je ležao na uskom stolu, sa nekom čudnom napravom na glavi iz koje su vodile razne žice do mašine koja je škljocala i prela i izranjala iz zidova prostorije.

Prepoznao sam tu mašinu; video sam je jednom, ili bar neku sličnu... u Akademiji. Zvali su je pumpa za mozak; električni aparat koji je mogao da iščupa misli iz čovečjeg mozga, izvuče tajne iz živog mozga. Bila je to džinovska, ružna mašina i svojim unutrašnjim okom video sam pločicu koja je stajala ispod one u muzeju Akademije:

UPOTREBA OVE MAŠINE STAVLJENA JE VAN ZAKONA MEĐUNARODNIM UGOVOROM. ČAK I KRATKO IZLAGANJE NJENOM DEJSTVU IZAZIVA OŠTEĆENJE MOZGA. DUŽE IZLAGANJE UVEK IZAZIVA SMRT.

Majmunoliki »batler« reče promuklo: »Želeli ste da vidite Katronija? To je on. Mrtav je, je li tako?«

Odvratih oštro: »Ubili ste ga! Nije se udavio sa mojim stricem... možda se moj stric uopšte i nije udavio! Prijaviću ovo ...«

Majmun ispruži nemarno ruku i ošamari me. Neverovatna snaga se krila u tim spuštenim ramenima i dugačkim rukama; okrenuh se, napola ošamucen, i preleteh pola sobe. Začuh kao kroz san njegov glas koji mi prezrivo reče: »Zaveži.« On iziđe i za sobom zatvori vrata.

Vreme je prolazilo. Pokušah da otvorim vrata, unapred svestan ishoda. Bila su zaključana. Nalazio sam se u klopci. Sedeo sam u prostoriji sa tim mrtvacem i mašinom koja je škljocala i prela, razmišljajući o katastrofi mojih planova.

Vrata se otvoriše. Bio je to batler; a s njim, vezanih šaka, sevajući očima od besa, visoki crnac, Gideon!

»Dobio si društvo«, glasno se nasmeja »batler«. »Ostaviću vas zajedno; imate o mnogo čemu da popričate.«

On uvede Gideona, koji je posrtao, u prostoriju.

Vrata se ponovo zatvoriše.

PETNAESTA GLAVA NA DNU PONORA

Vreme je prolazilo. Gideon i ja smo kraće vreme razgovarali; a onda više nismo imali o čemu. Čekao me je ispred Sperijskog štaba; neko ga je otpozadi napao i uvukao unutra. Bili smo zatvorenici.

Gideon je bio u pravu.

Gideon je tumarao nemirno po prostoriji, zavirivao je, pipkao, pretraživao; sedeo sam mirno, pokušavajući da sve postavim na svoje mesto. Zaista smo bili u nevolji. Sve sumnje koje sam gajio u pogledu Halama Sperijskog sada su bile potvrđene; on je bio razbojnik, najveći u Mariniji, bez sumnje, ali ipak razbojnik. Kao zatvorenici u njegovom domu nismo imali nikakve šanse. Nismo mogli da se nadamo ni da će nam pomoći neko izvana, jer koga smo pa tamo imali da nam pomogne? Bob Eskou je porekao da me poznaje... ako je uopšte primio moju poruku. Policija. .. pa, da bi mogla da nam pomogne trebalo bi prvo da sazna da smo u nevolji, a oni to verovatno neće saznati. Vladala je zbrka i oko mojih akreditiva; ako se ne pojavim po duplikate kod imigracionih vlasti, oni će bez sumnje zaboraviti na mene. A i sam Gideon je na neki način bio van zakona, ubogi siromah iz Kelijeveg kraljevstva, bez porodice i bliskih prijatelja koji bi se zabrinuli zbog njegovog odsustva.

Ne, nije bilo nade da će nam pomoći neko spolja.

A malo šta smo mogli da učinimo iznutra. Nastavio sam da sedim.

Zatim Gideon reče: »Džime! Dođi ovamo.« Pogledah prema njemu. Stajao je pored mašine koja je škljocala i zujala, držeći nešto u šaci... neki kolut metalne niti. »Džime«, reče on uzbuđeno, »ovo se nalazilo na ulaznom kolutu. Mora da je to ono što su izvukli iz Katronija.«

Priđoh mu, zaobišavši telo na stolu. Meni se činilo da je pomalo nedostojno i lešinarski kopati po ličnim stvarima izvučenim iz mozga jednog mrtvaca; rekoh: »Pa šta s tim?«

Gideon stavi kolut na mašinu. »Ne znam«, odvrati on. »Ne znam šta je na njemu; ali mora da je nešto važno, kad je Halam Speri ubio Katronija da bi se toga dokopao. O ovim mašinama ljudi nemaju baš najbolje mišljenje, Džime; malo je verovatno da je Speri razglasio

kako je vlasnik jedne od njih. Hajde da vidimo za šta mu je poslužila.«

Provukao je nit kroz glavu za skeniranje i okrenuo prekidač; počela je lagano da se odmotava i klizi kroz magnetski skener. On dohvati par slušalica, manjih od onih koje su bile na glavi mrtvaca, ali veoma sličnih po izgledu. Jedne stavi na svoju kratko podšišanu glavu, a drugi par doda meni.

Stavih ih... i istog časa se obreh stotinama milja odatle. Nalazio sam se u umu drugog čoveka Video sam ono što je on video, osećao ono što je on osećao; posmatrao sam prizor koji se odigrao pre nekoliko meseci, daleko odatle.

Nalazili su se u morskim kolima... Katroni, moj stric Stjuart i čovek po imenu Vestervelt... za koga je Speri rekao da se naprosto »izgubio«. Kakav ciničan humor!

Čuo sam ih kako razgovaraju kao da sam se i sam tamo nalazio; video sam ih kako hodaju unaokolo, barataju nešto oko broda, okreću sve moguće brojčanike, poluge i ostalu opremu koja je upravljala spuštanjem morskih kola u dubinu, u veliku dubinu.

Jer ovo su bila stričeva morska kola, oklopljena njegovim novim idinitnim oklopom, koji je trebalo da podnese mnogo veći pritisak nego bilo koji raniji.

Morska kola su se sada nalazila na šest milja ispod površine... šest milja, a i dalje su se spuštala Pri svakom fatomu postavljan je novi rekord; a mlečni, sjajni oklop od idinita izdržavao je ogromni pritisak dubokog ponora bez ikakvog napora.

Stric Stjuart potapša Katronija po leđima »Radi«, zakikota se on, svojim mekim šaputavim glasom. Katroni je nestrpljivo klimnuo, pogleda prikovanog za manometre dubine pred sobom. Tada se u šlemu na mojoj glavi začu šapat Katronijevih misli... Zadrhtah, slušajući i posmatrajući; osetih da znam šta će uslediti.

Kola su se spuštala sve dublje i dublje, dok je inženjer Vestervelt i dalje okretao zavrtnje, a Katroni izjednačavao nivo tečnosti u plutajućim rezervoarima. Stjuart Idn, koji je upravljao tim malim brodom, ličio je na pobedničku priliku srebrne brade, nalik na kakvog norveškog mornara koji se bori sa zlim bogovima pobesnelog Atlantika.

Prizor je s vremena na vreme bio zamagljen, kao da je Katroni usredsređivao svoju pažnju na neke unutrašnje misli, koje su selektivni elektronski filteri pumpe za mozak pretpostavljali prizoru u kome je i on učestvovao. Ali dovoljno toga sam video da znam šta se događalo. Video sam mala morska kola kako se, nagnuvši se na bok, i dalje spuštaju, do dubine od gotovo osam milja ispod talasa na površini Pacifika, i kako svetlucavi oklop dodiruje mračno dno i zaustavlja se.

Zatim je nastupila zamagljena pukotina u vremenu, kao da je Katroni i od sebe samog krio sopstvene misli. U pojedinim trenucima video sam strica, Vestervelta i samog Katronija kako na smenu navlače sjajan idinitni oklop, proveravaju veze, izlaze na morsko dno. Istinu govoreći, nije imalo bogzna šta da se vidi. Prodorna, briljantna svetlost farova morskog auta, koja je na površini bila vidljiva sa udaljenosti od pedeset milja, bila je sada prigušena i nije se videla već posle nekoliko jardi u neprozirnoj vodi koja ih je pritiskala na dnu ponora. A samo dno sastojalo se od bezobličnog blata.

Katroni i moj stric su zajedno ušli unutra, a Vestervelt se nalazio kod pumpi da ih pusti da uđu. Zatim su Vestervelt i stric nestali u stražnjem delu prostorije sa mašinama...

A Katroni je obavio posao za koji je bio plaćen.

Dok njih nije bilo, Katroni je onespособio morska kola.

Usmrtio je brod isto onako okrutno kao što je to činio uvek, u stara vremena, kada je ubijao nekog gangstera svojom ubojitom mašinkom.

Dok su se Vestervelt i moj stric nalazili pozadi Katroni je napravio kratak spoj i ispraznio cela tri niza akumulatorskih ćelija u kojima se nalazila glavna brodska energija. Potopio je sve balasne rezervoare, a potom smrskao veličanstvene pumpe koje je Stjuart Idn projektovao da ih štite od bilo kakvog pritiska. Sistematično je nastavio da uništava opremu za održavanje veze na principu soničnog zraka.

Zatim je sačekao da se stric i Vestervelt ponovo pojave. Kada su stigli, on je skliznuo ka stražnjem delu, nadajući se da oni neće odmah pogledati brojčanike ili manometre, pošto je znao da za sobom inače nije ostavio nikakvog traga... poklopce je vratio preko

polomljenih pumpi, a akumulatorske ćelije su izgledale isto kao i uvek.

Pozadi, u komori, Katroni je onesposobio odela sa oklopom od idinita koja su nosili Vestervelt i stric. Svoje nije dirao...

Prvo upozorenje o onome što je učinio stiglo je do ove dvojice u vidu zvuka otvaranja spoljašnjih vrata kroz koja je umakao.

Katroni se zadržao u blizini morskih kola u svom idinitnom oklopu otprilike pola sata. Znao je da se ni Vestervelt ni stric neće baš lako predati; sačekao je da vidi šta će preduzeti.

I video je. S teškom mukom i sporo iza njega su se zatvorila vrata na komori. Kao što smo videli na osnovu koluta iz pumpe za mozak, Katroni je osetio hladno iznenađenje i nagoveštaj gotovo prezrivo divljenja.

Već i samo zatvaranje vrata komore predstavljalo je zadivljujući poduhvat. Ova dvojica koje je ostavio da umru uspela su nekako da izvuku poslednje ostatke energije iz akumulatorskih ćelija i usmere ih u motore za zatvaranje vrata. Bilo je beznadežno pokušati da se ispumpa voda iz komore; sve čemu su se mogli nadati da će postići bilo je da otvore unutrašnja vrata i puste vodu iz komore da se prelije u mala morska kola. Život bi im postao tek nešto malo bedniji zbog toga; a energija koju bi za to upotrebili skratila bi im život za čitave dane i nedelje, jer kada jednom potpuno isuše ćelije ubiće ih hladnoća... ako ih pre toga ne ubije strašan pritisak mora usled pokvarenog naboja na idinitnom oklopu.

Ipak su pokušali.

I uspeli su da poprave jedno oklopljeno odelo.

U Katronijevom mozgu osetili smo užas i strah. Gledao je kako se vrata na komori ponovo otvaraju i jednu priliku koja se lagano kretala u svetlucavom oklopu dok je tromo izlazila napolje; mogli smo da osetimo njegovu unutrašnju borbu sa samim sobom dok je oklevao i pitao se da li bi trebalo da napadne čoveka koji se usudio da nastavi da živi, tamo na dnu ponora.

Ali... okean je to obavio umesto Katronija.

Oklop je odista bio pokvaren. Krzavih ivica, zakrpljen i pokvaren, oklop nije bio opremljen da izdrži pritisak koji je nalegao na njega.

Katroni, sakriven van dometa poslednjih zraka slabih svetlucavih farovaorskog auta, posmatrao je priliku u oklopu kako se malo

udaljava od kola preko plavog blata. Video je kako čovek pokušava da pokrene sićušni propeler koji je trebalo da ga podigne ka sigurnosti, primetio je kako se svetlucava ruka samopouzdanu podiže...

A onda je cela jedna strana oklopa pocrnela!

Idenski efekat, ta čudovišna aktivnost molekula metala koja primorava pritisak da se suprotstavlja sam sebi, potrajao je tek onoliko koliko traje mlečni sjaj energije u opni koja ga optače. Kada oslabi i nestane... oklop postaje običan metal i potpuno nesposoban da se odupre strašnom pritisku koji se obrušavao na njega.

Tamna strana čovekovog oklopa spljoštila se poput zgužvane konzerve u divovskoj hidrauličnoj presi. Jedan sitan mehurić se hitro oblikovao i vrtoglavo pojurio naviše, nestavši s vidika.

A neka lutajuća struja odvukla je telo.

Katroni je sačekao još koji trenutak, da vidi neće li se i onaj drugi koji je ostao u morskim kolima, bilo ko da je on, odlučiti takode na tu pogibeljnu pustolovinu. Zadovoljan, Katroni uključi propeler svog ispravnog oklopa i energija iz ranca na ramenima ga iznese na površinu, nekih sedam milja, pa i više, do mesta gde ga je čekalo jedno ukotvljeno amfibijsko vozilo za zaranjanje...

Mogli smo još svašta da vidimo. Ali videli smo dosta i do tada; a i prekinuli su nas.

Začuo sam neku nepoznatu tutnjavu i osetio kako me je neko šćepao. Šlem mi je bio strgnut s glave i udaljeni prizori su nestali kao što nestaje svetlost kada se okrene prekidač na lampi.

Ugledao sam iscereno lice majmunolikog batlera, dok je Halam Speri stajao neposredno iza njega.

»U poslu ste, gospodo, zar ne«, zatutnja Halam Speri, trudeći se da ispadne duhovit. »Cunjate i uhodite. Pa, nemam prava da se žalim, sami smo vas ovde ostavili«.

Pokušah da nasrnem na njega, ali me »batler« sasvim lako zadrža svojim neizmerno snažnim rukama. »Speri«, zaurlah, »unajmili ste gangstera da ubije mog strica!«

Speri slegnu ramenima. »Pa, možda i jesam«, složi se on. »Ovde se, mladiću, igra za velike uloge. Ne biraju se sredstva... dogod pobeduješ!«

Osećao sam da se Gideon sprema da zaskoči Speri; ali i batler je to primetio. Ispustio me je i odskočio unazad, izvukavši pištolj iz džepa. »Stani«, upozori ga on opasnim glasom.

Halam Speri se zakikota. »Sedite, gospodo«, naredi on. »Bruksu će ovde biti mnogo udobnije, a i vama«.

Bruks. Zagledah se u zdepastog čoveka ponovo, dok mi je njegovo ime odzvanjalo u umu. »Oh«, rekoh lagano. »Kako sam bio glup. Sada te se sećam. Ti si jedan od onih koji su me napali i bacali u odvodni kanal.«

Speri zadržano klimnu. »Imaš dobro zapažanje«, reče on. »Sasvim tačno; on je taj. Ali to je prošlo, s tim je svršeno i zaboravimo šta je bilo. Postavlja se pitanje, šta ćemo sada s tobom?«

»Pretpostavljam, isto što i sa mojim stricem«, odvratih ogorčeno. »Ubićete me bez zazora«.

»Oh, svakako. Možda ću morati. Ali želeo bih...« Speri se zagleda u mene računčijijski... »Voleo bih da dobijem još neka obaveštenja. Ta budala Katroni, kao što si možda i sam video, malo je požurio. Imao je naređenje da sačeka dok Stjuart Idn ne unese rezultate ekspedicije u dnevnik, pa tek onda da ih potopi. Možda se uplašio da ga površinsko vozilo neće sačekati; u svakom slučaju otišao je malo prerano. A rezultat toga je da nisam saznao ono što me najviše zanima: Ima li ili nema urana na dnu ponora?«

Batler, Bruks, reče nestrpljivo: »Želite li da im ispumpam mozak, gospodine Speri?«

Speri odmahnu glavom. »Strpljenja, Brukse«, zatutnja on. »Mladiću, poznato ti je šta ispumpavanje mozga može da učini. Morao sam da ga primenim na Katroniju jer nisam mogao da poverujem da je bio glup kao što se činilo; smatrao sam, kako se posle pokazalo sasvim nepravedno, da nešto krije od mene. Umro je zbog moje sumnjičavosti. To baš nije ugodno; ispumpavanje mozga nije baš prijatna stvar za one na kojima se primenjuje«. Zagledao se u mene, stisnuvši oči, a zatim je nastavio meditativnim tonom. »U stvari, ne pretpostavljam«, nastavi on, »da ti išta znaš više od mene o poslovima svoga strica. Ali ne mogu sebi dozvoliti da pogrešim. Mogao bih sasvim lako da te priključim na pumpu za mozak i uverim se u to jednom zauvek. Razume se, pošto to učinim, jasno ti je da ćeš biti mrtav.«

Rekoh odlučno: »Mene ne možete izblefirati, Speri!«

»Oh, nikada ne blefiram. Samo razmatram razne mogućnosti. I neću od tebe kriti činjenicu da mi u ovom trenutku ne odgovara da budeš mrtav. Još si vlasnik onih deonica. Želim ih. Ako umreš, deonice će pripasti tvojim nasljednicima, ko god bi oni mogli biti. Ako se pojave, morao bih s njima da se nosim; ako ne budu mogli da budu pronađeni, na scenu će stupiti surogat od suda i potruditi se da zaštiti njihove interese za neka buduća vremena. Jasno ti je da sam veoma uticajan ovde u Mariniji; tako nešto ne bi predstavljalo nikakvu katastrofu. Ali bilo bi nezgodno«

Upitah: »Šta želite?«

On oštro odvrati: »Deonice. Prepiši mi ih.« »I šta onda?« upitah. »Onda ćete nas ubiti?« Speri raširi ruke. Zatim blago reče: »Šta da kažem?« Prišao mi je bliže i čvrsto zagledao u oči. Zatim je progovorio glasom koji je i dalje bio blag i nežan: »Ovoliko ti mogu reći: Ima i gorih stvari od toga da budeš samo ubijen, mladiću.« Netremice smo se gledali jedan dug trenutak. Zatim je trepnuo i ponovo se pretvorio u blagog starca. Reče: »Kazaću ti sve što imam na umu. Otvoreno; to se uvek isplati. Želim da ti moj položaj bude sasvim jasan, gospodine Idn. Imam nešto deonica Marijanskih rudnika; želim da sve bude moje. Imam prva eksperimentalna kola tvoga strica, sa istim onakvim oklopom kakav je Katroni... ah... neutralizovao za mene. Pretpostavljam da će se ponašati isto tako dobro. Ako tamo ima urana, nameravam da ga se dočepam. Svet će opako platiti za njega, gospodine Idn. Možda će platiti novcem. Možda nečim drugim. Jer svetu nedostaje urana; tako da čovek koji bude imao uran moći će da ima i ceo svet.«

Iznenada mu se u očima pojavi neki životinjski sjaj; na trenutak sam ugledao pravog Halama Speriija, vukodlaka koji će uništiti sve da bi se domogao potpuno vlasti; sjaja je potom nestalo.

Halam Speri je teško uzdahnuo i okrenuo se od mene. »Pobrini se za ovu dvojicu, Brukse«, reče on preko ramena. »Uskoro ću ponovo poželeti da popričam s njima.«

Zatim je otišao, zatvorivši vrata za sobom.

Bili smo u nevolji. Nevolje su se gomilale jedna na drugu; činilo se da smo stigli do dna. Ali ono najgore je tek sledilo.

Najgore od svega je bilo ono što je počelo da se dešava sa Gideonom.

Kada je Halam Speri izašao, ostavivši nas pod budnim okom zdepastog gada po imenu Bruks, Gideon je sedeo nepokretno oslonjen o zid. Sedeo je miran i ukočen, tako dugo da sam počeo da brinem, te ga proveravajući pozvah: »Gideone?«

On mi ne odgovori. Sedeo je i zurio pred sebe, ukočenog lica na kome se očitavao strah. Gotovo da sam video kako se trese.

To je za mene predstavljalo najgori šok: činilo, se da je Gideon potpuno pogubio živce. Počeo sam da shvatam koliko sam zavisio od njegove snage, mudrosti i strpljenja. .. i to u trenutku kada se on tresao na ivici kolapsa.

Stvari su počinjale da mi izgledaju veoma mračne.

»Batler« je to primetio i iscerio se. »Svi su oni isti«, reče on prezrivo. »S njim neće biti nikakvih nevolja. A ni s tobom«, dodade on, hladno me promatrajući.

Rekoh: »Sami sebi natovarujete nevolju na vrat. Nećete se izvući.«

On nastavi: »Nećemo?« Zatim počeo da klima glavom, izigravajući zabrinutost. »Ma šta kažeš«, primeti on. »Što nam to ranije nisi kazao...« Nisam se nasmejao, a izgleda da je trebalo; jer odjednom je prestao da izigrava dobro raspoloženu osobu i pre no što sam uspeo da se izmaknem, zakačio me je svojom ogromnom šakom po glavi. Počeo sam da se okrećem.

Jedva sam ga čuo kako kaže: »Ovo je tek onako. Upamti, ne pokušavaj ništa!«

Zatresbuh glavom i podigoh se na šake i kolena. U Akademiji smo, razume se, dosta vežbali pesničenje; da sam samo mogao da se oslonim na Gideona da će mu na trenutak skrenuti pažnju, skočio bih na njega i okušao sreću... iako je bio dvaput teži od mene, a ta težina je sva bila pretvorena u životinjske mišiće. Ali Gideon je i dalje kao sleđen sedeo iza mene, ni ne primećujući šta se dešava. Rekoh odlučno:

»Brukse, za sve ćeš platiti. Nas si uhvatio, ali pre ili kasnije neko će i tebe iznenaditi kada budeš bez pištolja.«

»Pištolja?« upita on prezrivo. »Kome je potreban pištolj?« On se potapša po džepu. »Evo ga ovde i tu će i da ostane; ako nisam u stanju da se pobrinem za dva bedna stvorenja kao što ste vi golim

rukama, vratiću se u Alkatraz da tucam kamenje kako bih očvrsnuo.« Prišao mi je bliže i preteći se nadneo nada mnom. »Diži se, mališa«, naredi on. »Jutros nisam vežbao i rado ću ti izići u susret ako želiš malo da se razgibaš. Speri neće imati ništa protiv... to će te samo omekšati za kasnije ispumpavanje mozga.«

Ispumpavanje mozga! Znači to nas je čekalo...

»Hajde«, reče on preteći, dok su mu oči sijale. Bio je prava životinja od temena do stopala u debelim čizmama, stvorenje nasilja kome se dopadao njegov način života: Činilo se da za mene nastupaju teška vremena; jedina nada mi je bila da ustanem, prihvatim borbu i pomolim se da me brzo nokautira...

Odgurnuh se stopalama i skočih na njega. Kao da sam skočio na kavez sa tigrom... dočekala me je jedna od njegovih džinovskih pesnica. Nasmejao se i krenuo za mnom; odgurnuo sam se o zid i ponovo pošao u...

A onda se Gideon pokrenuo.

Poput kakve tamne munje skočio je sa mesta na kome je sedeo i skočio na čovekova leđa. Ponovo sam se umešao, ali me je zahvatio jedan nasumičan udarac Bruksove pesnice koji me je poslao na pod, gde sam ostao ošamućen; izvesno vreme sam samo mogao da promatram njih dvojicu, pošto me mišići nisu slušali. Borba nije bila ravnopravna... Gideon je bio nešto viši od majmuna, ali bar pedeset funti lakši. Posle prvobitnog iznenađenja, Bruks je jednostavno zarežao i jednim rvačkim potezom ga odbacio; batler je tromo krenuo za njim i uhvatio ga za gušu. Ti strašni mišići stali su da dave Gideona; čučao sam, paralizovan, boreći se s vlastitim telom da se podigne, kako bih pomogao Gideonu...

Ali Gideonu pomoć nije bila potrebna. Za vreme teških dana provedenih u Kelijevom kraljevstvu naučio je više trikova nego što mi ikada naučimo u Akademiji. Nisam čak uspeo ni da vidim šta se zapravo dogodilo; video sam samo kako Gideon pada, podavijajući kolena pod sebe; a zatim strašan izliv snage i zdepasti je poleteo uvis, a Gideon za njim i na njemu; usledilo je kratko i divlje koprcanje, dok je batler posezao za pištoljem...

A onda je Gideon, krvareći i bez daha, stajao nad njim, s pištoljem u ruci.

»Ustani sada, Džime«, zahahta Gideon. »Malo ćemo prošetati.«

ŠESNAESTA GLAVA

OTAC NEPTUN: POLJOPRIVREDNI RADNIK

Nekako smo uspjeli da se izvučemo odatle.

Bio sam jedino svestan toga da nas Gideon vodi, da ga batler namргоđeno prati, otvaranja vrata, budnog motrenja na ostale članove Sperijevog osoblja. Imali smo sreće; niko nas nije presreo. Batler je, razume se, imao još više sreće, pošto je pištolj bio kod Gideona.

Batlera smo povelili radi društva sve do platforme sa ekspresnim liftovima, a zatim smo uleteli u jedan, a njega ostavili napolju, upravo u trenutku kada su vrata lifta počela da se zatvaraju.

Žurili smo. Gideon me upozoravajući ščepa za ruku; u vozilu je bilo i drugih putnika; to nije bilo mesto na kome bi trebalo da raspravljamo o svojim planovima. Spuštali smo se sve niže i niže; do poslednjeg nivoa na kome su bila smeštena skladišta, i tek tada me je Gideon povukao i izveo iz lifta. Nastavili smo jednim dugačkim, vlažnim hodnikom, pa kroz neki bočni prolaz i tu sam začuo huk vode koja protiče.

Vratili smo se u Gideonovo pustinjsko sklonište, na ispustu koji se nadnosio nad odvodni kanal. »U redu, momče«, reče veselo Gideon, »nek' pokušaju ovde da nas pronađu«!

Bili smo u udobnom domu. Čak je i Gideonovo malo skladište sa namirnicama i drvima za potpalu još bilo na svom mestu; on se užurba oko paljenja vatre i pristavljanja lončića sa vodom za svoj omiljeni čaj, dok sam ja pokušavao da se razaberem u novonastaloj situaciji.

Rekoh: »Ne razumem, Gideone. Brend Speri ne bi trebalo da je ovde. Trebalo bi da se nalazi u Akademiji«.

»Mora da ga je stari pozvao da se vrati kući«, odvrati Gideon.

»Ali to je nemoguće! Hoću da kažem, ako je Speri otišao usred školske godine, prokockao je mogućnost da diplomira. I...«

»Možda mu nije stalo do toga, momče«. Gideon mi svečano pruži solju čaja; žurno je spustih i stadoh da duvam u prste. »Možda Sperijevima Akademija sada liči na koještariju u odnosu na stvari kojima se trenutno zanimaju. Sprema se nešto veliko, upamti šta ti kažem«. Zamišljeno me je pogledao preko vrha šolje sa čajem, dok

je pijuckao. .. mora da je imao usne od azbesta! »Razmisli«, poče on. »Pod jedan, pratili su te celim putem od Sjedinjenih Država do Marinije. To su bili sve Sperijski ljudi... misliš li da su to radili radi zabave? Pod dva, jedan od tih istih ljudi pokušao je da te ubije. Zar misliš da je to bila samo šala? Pod tri, neko se dobro pomučio da te ovde liši identiteta. .. i gotovo te pri tom ubio. To je sad već krajnje neumesna šala, Džime«!

»Ali zašto«?

Gideon sgusti čaj i zamišljeno protrlja bradu, posmatrajući me. »Šta je tvoj stric tražio i Idenskom ponoru, Džime?« upita on.

»Pa, ovaj... uran«.

»Uran«. On klimnu, a pogled mu se razneži. Uran. A u čemu sada ceo svet oskudeva? Toliko oskudeva da svuda dolazi do restrikcije električne energije... toliko oskudeva da bi čovek koji raspolaže nekom velikom novom žilom urana bio u mogućnosti da sam ispisuje čekove? Uran! Uranska moć... a moć je ta koju Halam Speri ljubi više od svega na svetu«.

Rekoh: »Ali, Gideone, čovek poput Halama Sperijskog nema potrebe da to čini! On je i bez toga moćan... bogat, uticajan. Glavni je u Mariniji, poseduje brodske linije, podmorske rudnike i svakojaka dobra, više no što je bilo kome čoveku potrebno«.

»Zašto«? Gideon napući usne. »Ne znam bih li mogao to da ti kažem, Džime. Morao bi da zaviriš u um Halama Sperijskog kako bi saznao odgovor, a da ti kažem istinu taj mi se posao baš ne bi dopao... bar ne bez ispumpavanja mozga. Moć je bolest; što si moćniji to si bolesniji; a Halam Speri je veoma bolestan. Marinija. To za njega nije ništa, Džime«!

»Ali...«

»Ali ništa, Džime«. On ustade i stade da pretura po udubljenjima u zidu, tražeći čebad koja je tamo uredno složio i odložio. »Ne znam jesi li primetio, ali veoma je kasno, a i imali smo naporan dan. Možda ćemo ujutro doći do odgovora na pojedina pitanja«.

Spavao sam dobro... ali ne i mirno. Cele noći sam kašljao i prevrtao se, sanjajući Sperijske i strica, te čoveka u belom odelu, a ponajviše od svega onu prostoriju sa pumpom za mozak i Katronijevo telo.

Probudio sam se i video da Gideona nema.

Pretražio sam tunelski ispust celom dužinom, ali ga nisam pronašao; bilo je to ružnih dvadeset minuta. Zatim sam začuo oprezne korake; sklonio sam se u stranu dok se čovek koji mi se približavao nije pojavio... bio je to Gideon.

Osmehnu mi se. »Ustao si tako rano, Džime«? pozdravi me on. »Mislio sam da ćeš još bar sat odspavati«.

»Gde si bio«? upitah. »Mislio sam...«

»Pomislilo si da je stari Halam Speri lično sišao ovamo i ugrabio me, zar ne? Ne, ovog puta nije, Džime. Samo sam imao neka posla i to je sve«. Spustio je ranac i rekao: »Doručak. Pripremićemo ga i pojesti, a zatim ćemo posetiti jednog mog prijatelja. Možda će on znati nešto što bi nas moglo zanimati«. .

Doručak smo brzo pojeli, ali Gideon je zahtevao potom da malo posedimo i odmorimo se, što me je strašno iznenadilo. Ali brzo me je smirio... »Imaj poverenja u Gideona«, rekao je. »Moj prijatelj prikuplja obaveštenja; moramo mu dati vremena da to obavi. Ovde smo sigurniji nego što ćemo to biti tamo napolju, u svakom slučaju. A i udobnije nam je«.

»Udobnije« nam je odista bilo. Kada je Gideon konačno odlučio da je vreme za pokret, poveo me je kroz usputne prolaze i hodnike o kojima nisam ni sanjao da postoje, u delove Tetisa koje pre nisam video. Izbili smo u jednu prostranu odaju sa visokom tavanicom, čiji je pod bio klizav zbog neke zelenkaste tečnosti, a vazduh je mirisao na ukiseljenu morsku travu i jod. Gideon zastade na ulazu i promrmlja: »Da li si se ikada upitao čemu služi mesto poput Tetisa, Džime? Evo ti odgovora, pravo ispred tebe«!

Preko celog poda bili su poredani stogovi raskvašenih algi i drugog morskog rastinja. Nalazili su se na izdignutim platformama, nekoliko inča iznad poda odaje; iz njih se cedilo i kapalo tako da je to samo još više povećavalo vlagu poda. »Ovo je sušara«, prošaputa Gideon. »Ono što poberu na spoljašnjim farmama dospeva ovamo; slaže se u stogove, cedi se i pakuje u bale koje se šalju u odaje za preradu«.

»Grozno smrdi«, rekoah.

Gideon se zakikota. »Pokušaj da izdržiš nekoliko minuta«, posavetova me on. »Odmah se vraćam«.

Ostavio me je da stojim, dok je on oprezno prešao preko široke odaje i nestao s vidika. Nikog nije bilo u blizini; čuo sam neke

udaljene glasove, ali bilo je očigledno da radnici u sušari nisu imali mnogo posla.

Nisam morao dugo da čekam. Čuo sam kako neko dolazi... i to žurno. Bio je to Gideon. Čim se približio, zadahtao je »Hajde, Džime, Moramo brzo odavde! Speri je digao čitav grad na noge da nas pronađe... moramo brzo otići«!

Pratio sam ga ne razmišljajući ni o čemu, istim putem kojim smo i došli, kroz stražnje prolaze i tajnim putevima koje je Gideon tako dobro poznao. Dok smo tako žurili, on me je obavestavao o onome što je saznao: »Zamolio sam prijatelja da izvidi šta se događa«, dahtao je on. »Nevolja, Džime! Speri jeve policijske snage... njih je poslao za nama. Naređenje glasi: pucati odmah«!

»Ali on to ne može«!

»Džime, može on šta god hoće! On je glavni... on je u Tetisu zakon. Ti i ja, mi smo niko i ništa. Smesta moramo da se izvučemo iz Tetisa«.

»Ali kuda možemo da odemo?«

»U okean, momče! Gde drugde? Kuda bi tvoj stric pošao da je u nevolji? U ponor«!

Rekoh nesigurno: »Ali, Gideone, siguran sam da bismo mogli da odemo do nekog zvaničnog lica i da sve razjasnimo. Speri ne može da krši zakon«!

»Ali sasvim sigurno može da pokuša«, nastavi da dahće Gideon. »Dečaće, zar još nisi shvatio? Speri je zakon u Tetisu. Pre ili kasnije moraćemo da se uhvatimo s njim ukoštac, ali ne na taj način. Naša reč protiv njegove... ismejali bi nas na sudu. Ne zaboravi da ti čak nemaš ni pasoš! Pokupili bi te istog časa kada bi stupio u policijsku stanicu... ako bi poživio dovoljno dugo da stigneš tamo!«

Zavrteh glavom i tvrdoglavo ostah pri svome: »Kakva korist od bežanja? Stići ćemo otprilike do mosta koji vodi na neki od Sperijevih putničkih brodova i...«

Gideon se nasmeši. »Ko je pomenuo putnički brod?« zapita on. »Hajdemo!«

On je vodio. Sledio sam ga, dok me je morila sumnja. .. ali šta sam drugo mogao da učinim? Dvaput smo se sklanjali u bočne aleje kada

smo ugledali grimizne uniforme morske policije. Malo je bilo verovatno da su nas tražili... ali nismo smeli da rizikujemo.

Konačno smo stigli do poharanog spleta mračnih tunela u kojima je odzvanjalo od rada subsoničnih snažnih postrojenja. Bila je to glavna tetiška stanica za ispumpavanje vode u odvodne kanale... možda bih i ja dospeo u usisnik i bio izbačen u duboki ponor da me Gideon nije izvukao iz bujice. On reče:

»Sada samo tiho. Prekršićemo nekoliko zakona.«

Poveo me je kroz jedan uzak tunel do odaje osvetljene jednom jedinom treperavom trojnskom cevi. U njoj se nalazio jedan postariji čovek, napola zaspao, sa glavom oslonjenom o prsa; duž cele prostorije bila je poređana oprema za ronjenje. Zastali smo na ulazu; Gideon je bio tih poput kakvog zabrinutog duha, dok je zamišljeno zurio u starca. A onda, i dalje bez reči, odmahnuo je glavom i povukao me nazad niz prolaz.

»Ne smemo da rizikujemo«, prošaputa on. »Stražar bi u roku od dva minuta mogao da nam natovari policiju na vrat; moraćemo da probamo negde drugde.«

»Šta da probamo?« upitah.

»Da ukrademo gnjuračko odelo, Džime«, reče on. »A šta si ti mislio? Idemo napolje, u okean.«

Rekoh: »Gideone, to je prava ludost. Kuda možemo da pođemo? Ne možemo stići u neki drugi grad u gnjuračkom odelu... i tamo bi nas lako pokupili kao i ovde, ako pokušamo. Vratimo se na više nivoe i...«

»I predajmo se pravo Speriju u ruke, je l' to misliš? Džime, ponekad se pitam čemu vas to uče u podmorskoj Akademiji! Molim te, prepusti sve meni, Džime. Nabavićemo par gnjuračkih odela i išunjaćemo se do pojasa farmi. Tamo ćemo verovatno moći da pozajmimo neka morska kola; ako nam to pođe za rukom, idemo u Sedam kupola. Nemoj brinuti o tome da će nas pokupiti u Sedam kupola... rizikovaćemo. Jasno? A sada, hajdemo po ta odela. Ovde ih ne možemo dobiti, zbog stražara; moraćemo da pokušamo na nekom drugom izlazu.«

Napregnuto sam razmišljao. »Pa«, rekoh, predajući se, »ti valjda najbolje znaš šta radiš. Ali zašto ne bismo jednostavno vezali stražara? On je sam, a nas smo dvojica; možemo...«

»Džime!« Gideonovo lice poprimilo je očajnički izraz. »Ovo je glavna stanica za ispumpavanje. Pretpostavi da dođe do nekog kratkog spoja po našem odlasku, a stražar bude vezan? Tetis bi bio potopljen, momče! Slušaj, učini mi uslugu. Prestani da razmišljaš. Samo me prati!«

Pošao sam za njim. Neraspoloženo.

Ali morao sam da priznam da je Gideonov plan bio dobar. Drugi izlaz je na trenutak ostao bez nadzora... stražar je verovatno bio na obilasku. Pronašli smo par idinitnih gnjuračkih odela koja su nam odgovarala, na brzinu napunili kola u oklopu, skliznuli u izlaznu komoru i za sobom je zatvorili.

Voda je počela da nadolazi svuda oko nas, udarajući o čelik poput deset milimetarskih granata iz mašinki koje pogađaju oklopnu ploču. Čak su i pojedinačne kapi bile dovoljne da me obore; ali to je potrajalo svega nekoliko trenutaka dok se odaja nije napunila, a unutrašnji pritisak se izjednačio sa onim napolju.

Otvorili smo spoljašnja vrata i spustili se niz metalne prečage do morskog dna.

Upali smo u blato koje nam je dosezalo gotovo do kolena. Gideon stade da mi daje neke znake rukama, pošto smo se nalazili suviše blizu Tetisa da bismo upotreбили pri-mopredajnike u šlemovima... uspeo sam da razumem da od mene traži da podesim nosivost rezervoara u odelu prema njegovoj. Žonglirajući njima, smanjili smo svoju težinu na svega nekoliko funti... što nam je bilo dovoljno da ne otplutamo ka vodenom prostranstvu iznad naših glava i omogućavalo nam da hodamo po površini blata umesto da uranjamo svakim korakom u njega.

Kretali smo se na vrhovima prstiju po površini blata poput usporenih baletana. To me je mnogo podsetilo na razdoblja vežbi na dnu plitkih karipskih voda. Zaštićeni oklopom koji je moj stric izmislio i podario svetu, nismo uopšte osećali razornu snagu spoljašnjeg pritiska, kao ni nepregledne milje vode iznad nas. Ovde je blato bilo potpuno ogoljeno, ogoljeno i tamno. Svetla Tetisa koji je ostao za nama omogućavala su nam da ostanemo međusobno u vezi... svetiljke na šlemovima, razume se, nismo mogli da upotrebimo iz straha da nas ne primete sa nekog od izlaza. Jednom ili dvaput iznad nas nemo

promakoše svetlucava svetla nekog podmorskog putničkog broda; inače je vladao apsolutni mrak.

Dobrih pola sata lepršali smo preko pustoši, pre no što smo naleteli na mali podmorski greben. Ispred nas ugledali smo talasave niti algi, svetla i konstrukcije podmorskih farmi koje su okruživale Tetjs.

Ove »alge« bile su, razume se, tek u dalekoj vezi sa morskim rastinjem starog površinskog Sargasa. Bila je to vegetacija debelih stabljika koje su pomamno rasle hraneći se otpacima iz Tetisa i svetlošću lebdećih baterija trojonskih cevi, na mestu gde nikakva druga vegetacije nije uspevala od početka vremena. Bilo je mnogo vrsta morskog rastinja, u svim bojama spektra, u svim veličinama, od sićušnog rastinja nalik na lišajeve do ogromnih, debelih stabala koja su se pružala po nekoliko jardi u ledenu vodu. Neko je služilo za hranu, neko za gorivo; mnoge vrste ni za jedno ni za drugo, već su predstavljale žive osmotske rudarske mašine, sposobne da izvuku čiste elemente iz morske vode koja ih je okruživala. Te su vrste bile najčudovišnije od svih... jer one su omogućavale da se požnje so koju je zadržavalo more, da se izvuče magnezijum, gvožđe, zlato, srebro... svi oni nebrojeni minerali koji se nalaze na velikim morskim dubinama. One su bile isto onako efikasne kao i prirodne alge u izdvajanju joda, što je oduševljavalo hemičare iz davnina; ali, razume se, ni one nisu bile svemoćne. A nekoliko metala... od kojih je uran najvažniji... nema u morskoj vodi u dovoljnim količinama, tako da smo bili primorani da se oslanjamo na rudnike...

Odjednom sam počeo da razmišljam o stricu Stjuartu i to pod planinom vode na dnu Idenskog ponora, zbog Halama Sperija. Vizir na mom gnjuračkom odelu se zamaglio...

Gideon me potapšao po leđima, primakavši svoje slušalice blizu mojih i uključivši predajnik u šlemu na malu jačinu. »Vidiš onu zgradu?« On upre prst prema gomili svetala, napola skrivenih talasavim algama. »Tamo drže morska kola. Jer ovo je takode i podmorska baza flote, a ne samo jedna od Sperijevih farmi, te će stoga biti i stražara. Ali ti se, Džime, samo drži mene i uspećemo.«

On krenu prvi; ja za njim. Rastinje je bilo gusto, povremeno smo morali da se zaustavljamo i oslobađamo noževima od stabljika koje su se obavijale oko nas. Daleko s desne strane žetelice su lebdele kroz vodu, hvatajući zamršene alge i pakujući ih u bale koje će biti

transportovane u grad radi eventualne daljnje obrade. Na ovim farmama, koje sunce nije ni sanjalo da dodirne, žetva nije bila sezonska, već se obavljala tokom cele godine; posle žetelica, na red su dolazili kultivatori i sejači, tako da su novi usevi počinjali da rastu pre no što su se stari našli u Tetisu.

Imali smo sreće... niko nas nije primetio, iako su morska kola lebdela na nekoliko jardi od nas, a desetak pa i više ljudi u gnjuračkim odelima kretalo se oko nas kroz prašume algi. Ako nas je neko i primetio, bez sumnje je pomislio da smo još jedan par radnika; ali Gideon me je tako pažljivo vodio kroz rastinje koje nas je skrivalo, tako da mislim da nas niko uopšte nije ugledao.

U svakom slučaju, stigli smo do ulaza u zgradu oko koje su bila poređana morska kola.

Sada, razume se, nije dolazilo u obzir da razgovaramo; ravnao sam se samo prema mahanju Gideonovih ruku. Došunjali smo se do ulaza i stali. On je zavirio unaokolo, a zatim počeo da barata oko kontrola na vratima. Voda oko nas se uskomešala kada su snažne male pumpe izjednačile unutrašnji i spoljašnji pritisak; vrata su se zatim otvorila, mi smo zakoračili u komoru i zatvorili spoljašnja vrata.

Nivo vode počeo je istog časa da opada.

Da smo prispeli morskim kolima sigurno bi nas zaustavili i uočili. Ali teško da se podmorski radnici mogu optužiti da nisu budno motrili na ulaz. Morska kola bi otkrio mikrosonar i desetinu alarmnih uređaja bi na njih skrenuli pažnju; ali mi smo se, šunjajući se kroz alge, nalazili u sonarnoj slepoj tački, a takođe nije postojao razlog koji bi nekog naveo da posumnja da će neko biti toliko glup da pešice stigne po morskom dnu. Istinu govoreći, za to i nije bilo mnogo razloga. Na farmama nije bilo ničeg vrednog, sem samih morskih kola i složene farmerske mašinerije... a to su bili prilično glomazni komadi za krađu.

No, to je upravo bilo ono na šta je Gideon računao.

Čim je voda iscurela iz ulazne komore i unutrašnja vrata se otvorila, on je samouvereno iskoračio i poveo me preko ulazne odaje. Unaokolo su se videli neki ljudi koji su poslovali oko komunikacijske opreme, kretali se hodnicima, njih desetak, a možda i više; ali oni jedva da su nas i pogledali. Kao da je dobro poznavao svaki inč prostora pred nama (u stvari i jeste... jer Gideon je radio na mnogim sličnim mestima, kako sa mojim stricem, tako i sa drugima... za

vreme svog dugačkog podmorskog života), Gideon se uputio ka svlačionici. Tamo smo sakrili naša odela; srećom u prostoriji nije bilo nikog.

Zatim smo ukrali kola.

Bilo je zapanjujuće lako... do izvesne mere. Sa Gideonom koji je vodio, ne krijući smo se kretali krivudavim hodnicima administrativne zgrade farme do ulaznih luka gde su se ljuljuškala morska kola. Tu smo počeli malo više da pazimo šta radimo. Gideon je ugledao jednu malu kancelariju; dok niko nije gledao, uvukli smo se unutra i stali da čekamo i osluškujemo. Pripremna odaja nalazila se neposredno ispred naših vrata i tamo su vozači morskih kola popunjavali svoje izveštaje i dobijali naređenja. Saobraćaj je bio strašan; povremeno bi se u prostoriji našlo i po desetak ljudi, a nekoliko trenutaka kasnije ne bi ostao nijedan.

Slušali smo njihov razgovor, pokušavajući da procenimo u koja morska kola ćemo moći najlakše da se uvučemo, koja su imala dovoljno goriva za put do Sedam kupola. Čule su se i primedbe koje su me zbunjivale; izgleda da su jedna od morskih kola bila naročita, na neki način različita od drugih.

U umu je počela da mi se rada jedna fantastična ideja. Uzbuđeno munuh Gideona, ali on me ućutka. »Čekaj « prošaputa on. »Svi odlaze...«

Skupina vozača, koji su međusobno razgovarali, napusti prostoriju nekim nepoznatim poslom. Mislili smo da nam se ukazala prilika; Gideon mi dade znak i nas dvojica na vrhovima prstiju krenusmo iz male kancelarije, u pripremnju odaju iza koje su čekala morska kola...

»*Džejms Idn!*« Zaškripa iza nas poznati glas.

Okrenuh se kao da me je grom pogodio. Naspram drugih vrata koja su vodila u malu kancelariju stajao je visok mladić u civilnom odelu. Izgledao mi je poznat, pa ipak nekako drugačiji. Dok sam zurio u njega, učinilo mi se da vidim ravnu grimiznu kapu podmorske Akademije na njegovoj glavi, da čujem odjek njegovog prezrivo glasa na stepeništu Flečer hola.

Brend Speri!

Gideon je bio brži od mene. Još je kod sebe imao pištolj koji smo oduzeli Speriјevom »batleru«; držao ga je u šaci i mladi Speri je već

zurio u cev pre no što sam ja uopšte shvatio ko je on. »Umukni, Speri«, prošaputa Gideon, nežno i opasno. »Ako želiš da ostaneš živ, ćuti.«

Brend Speri koraknu kao da je želeo da se okrene. Pogledao nas je veoma hladno. »Šta želite?« upita on.

Duboko udahnuh. Imao sam neku ideju, prisenak misli, dok sam slušao razgovor vozača morskih kola; učinilo mi se da postoji izvesna mogućnost da su pomenuta »naročita« kola odista naročita. Konačno, Halam Speri je tvrdio da ima neka naročita morska kola, tamo u onoj prostoriji u kojoj je Katroni ležao mrtav...

Rekoh: »Želimo eksperimentalnu napravu mog strica, Speri. Znamo da je ovde. Gde je?«

Gideon je bio prvoklasan: uputio mi je jedan munjevit pogled, a zatim me podržao: »Tako je, Speri! Požuri!« Ali ipak mora da je na trenutak pomislio da sam skrenuo s uma.

Ali nisam. Prodorne oči Brenda Sperija zaplamteše i on odbrusi: »Eskou! On vam je to otkucao! Taj mali...«

»Zaveži, Speri!« reče oštro Gideon. »Ne ide ti u prilog da privučeš bilo čiju pažnju ovde... ti ćeš biti prvi koji će da strada!«

»Samo čas, Gideone«, rekoh. »Kakva je to priča o Es-kouu?«

»Znaš ti već«, frknu Brend Speri. »Rekao sam ocu. Znao sam da ga nije trebalo dovlačiti ovamo. Prvi put mu nismo preneli tvoju poruku, ali znao sam da ćeš pre ili kasnije nekako stići do njega... i znao sam da će ti on preneti sve što zna!«

Rekoh: »Speri, Eskoua sam video samo kroz panoramski prozor u dokovima. Ali to ništa ne menja. Gde je on?«

Speri slegnu ramenima. »Poslednji put kada sam ga video pre nekoliko sati, bio je u pripreмноj odaji. Otac ga je premestio sa putničkog broda, jer je smatrao da bismo preko njega mogli doći do nekih obaveštenja o tebi. Upozorio sam ga!«

Molećivo sam se zagledao u Gideona i on mi je pročitao misli. »Ne, Džime«, reče on. »Nemamo vremena da tražimo stare prijatelje. Svakog časa neko može naleteti na nas i šta onda? Ti, Speri... želimo ta morska kola. Odvedi nas do njih!«

»To nipošto neću učiniti«, odvrati ledeno Speri... i jedan čas sam mu se gotovo divio; možda je iza njega stajao čitav vod morske

policije kada nam se suprotstavio, »Spusti taj pištolj. Narediću stražarima da se pobrinu za vas dvojicu...«

Gideon se i dalje smešio. On blago reče: »Gospodine Speri, ne savetujem ti da nam stvaraš nikakve nevolje. Stvarno ti to ne savetujem.« Iznenada njegov glas se pretvori u škrgutanje: »Ti mladi idiote!« siktao je on. »Džim Idn i ja smo umalo završili ispod aparata za ispumpavanje mozga koji pripada tvom ocu. Poznato nam je da je potopio Džimovog strica... pokušao desetak puta da ubije Džima... znamo da svi prljavi poslovi i podmitljivi službenici u Mariniji njemu pripadaju. Misliš li da bih oklevao da te upucam ako bi mi pružio bar pola prilike za to? Hajde, miči se, čoveče! Povedi nas do Idnovog morskog auta... smesta!! zahvali svojoj srećnoj zvezdi što te nisam odmah ubio!«

Brend Speri se opametio.

Odveo nas je do morskih kola, sve vreme svestan pištolja u Gideonovom džepu. Oštro je naredio dispečeru da gleda svoja posla kada se ovaj pojavio i počeo da postavlja razna pitanja. Ko zna šta je dispečer pomislio... ali bez sumnje je naučio, radeći za Speriija, da se ne isplati naći na putu nikome ko se preziva Speri.

Speri je ukočeno koračao ispred nas, stupio kroz ulazni otvor morskih kola, nijednom se ne osvrnuvši. Sledili smo ga.

I tako smo se nas trojica našli unutra; vozilo je bilo zatvoreno i oslobođeno iz male kupole.

Bili smo slobodni!

»Pametan potez, Džime«, priznade Gideon. »Čuo sam šta su vozači govorili, ali nije mi palo na pamet da je reč o prvim morskim kolima koja je tvoj stric napravio. To onda znači da ona pripadaju tebi, pretpostavljam... što opet znači da ih nismo čak ni ukrali!«

»Videćemo šta će zakon imati da kaže o tome!« odseče Brend Speri, podižući glas. »Vi ste obični lopovi!«

Gideon ga je samo pogledao i lagano mu dao znak pištoljem; Brend Speri je ućutao... ali se sav pušio.

Gideon je upravljanje prepustio meni i ja sam podesio kurs prema Sedam kupola. Stajao je iznad mene i zamišljeno gledao, dok mi nije postalo neprijatno, te rekoh:

»Zar nisi želeo da tamo pođemo, Gideone? Sedam kupola? Rekao si...«

»Znam šta sam rekao, Džime«, složi se on oklevajući. »Samo...«
»Samo šta?«

On se osvrnu oko sebe po unutrašnjosti morskih kola. Nisu se uopšte razlikovala od bilo kojih drugih... možda samo po nešto jačem sjaju idinitnog oklopa, što je dokazivalo da su bila jača, sa jačim punjenjem od većine ostalih. Gideon reče:

»Ova kola imaju istu vrstu oklopa kao ona u kojima se izgubio tvoj stric Stjuart, je li tako?«

»Pretpostavljam«, složih se.

»Znači, trebalo bi da su u stanju da podnesu priličan pritisak, tačno?«

Ali sada sam već bio navikao na Gideonov dug i složen način oblikovanja misli; samo sam klimnuo, ne pokušavši da ga požurujem.

On nastavi, krenuvši u drugom pravcu: »Sećaš se šta smo videli na kolutu na kome je bilo zabeleženo sve što je aparat ispumpao iz Katronijevog mozga?« Klimnuh i on nastavi: »Svakako da se sećaš. Pošto se Katroni izvukao, jedan čovek je krenuo za njim. Samo oklop tog drugog čoveka je bio uništen; nije izdržao pritisak i bio je ubijen.«

»Tako je, Gideone. To je bio moj stric.«

»Da li je?« upita oštro Gideon. »Mislili smo da jeste... ali kako smo mogli da znamo zasigurno? Konačno, na brodu je bio još jedan čovek... Vestervelt, inženjer.«

Rekoh lagano: »Hoćeš da kažeš da čovek koji je poginuo možda nije bio moj stric?«

»Tako je, Džime.« Gideonovo tamno lice bilo je smrknuto kada me je pogledao. »To je samo pretpostavka. .. nemoj previše da gajiš nadu! Čak iako je taj prvi bio Vestervelt, možda je tvoj stric nešto kasnije isto to pokušao u drugom odelu, ako je uspeo da ga zakrpi... ili je oklop morskih kola tokom nedelja koje je dole proveo mogao popustiti; A možda mu je i ponestalo vazduha... Oh, to je samo jedna vrlo mršava mogućnost. Ali šta ako je još živ tamo na dnu Idenskog ponora, Džime?«

Posmatrao sam ga dosta dugo. Zatim sam se vratio za kontrole i naterao mala morska kola da se iskrenu na bok dok sam ih okretao u drugom pravcu.

»Idemo da proverimo!« rekoh. »Ili ćemo se udaviti pri pokušaju!«

SEDAMNAESTA GLAVA U PONORU

Nas trojica smo sačinjavali neobičnu posadu dok smo se probijali kroz hladnu, gustu vodu prema Idenskom ponoru.

Posle prvih nekoliko minuta Brend Speri se smestio na mesto predviđeno za navigatora i praznim pogledom počeo da zuri napolje u tamu. Nije pokušao da otpočne razgovor; što se mene tiče, bilo mi je drago što ćuti.

Srećom, bio nam je poznat stričev položaj u trenutku kada je Katrohi onesposobio brod. Još pred sobom vidim, Katronijevim očima, celu tablu sa instrumentima; ako sam išta naučio u Akademiji, onda je to bilo da očitavam manometre i ostale merne uređaje na kontrolnoj tabli bilo kog podmorskog vozila jednim jednim pogledom. Ništa mi neće biti teže da nas dovedem iznad trupa stričevih morskih kola, nego što bi mi bilo da pređem u mrku preko svoje spavaće sobe u Akademiji.

Cenio sam da će nam biti potrebno još otprilike sat i po da prevalimo taj put. Podesio sam kontrole na automatsko upravljanje; žudeo sam da ustanem sa pilotskog sedišta i pustim morską kola da sama stignu do zadatog im mesta. Ali, ostao sam da sedim i promatram udaljeni manometar, brzinometar i ostale aparate, i jednostavno nisam mogao da pomerim šake sa kormila za ronjenje i stabilizatora, mada sam savršeno dobro znao da bi auto-pilot mnogo uspešnije održavao mala kola na kursu od bilo kog ljudskog bića.

Gideon primeti: »Jesi li umoran, Džime? Hoćeš li da odremaš?«

Odmahnuh glavom. »Ne bih mogao da spavam«, odvratih. »Ali ako ti želiš...«

»Ni ja ne bih mogao.« Nastupila je pauza: Brend Speri je i dalje ukočeno zurio u prazninu. Gideon reče: »Jesi li siguran da nas možeš odvesti do Stujarta?«

Slegnuh ramenima. »Mogu nas dovesti tačno iznad njega, to ti jemčim. Ali spuštanje... e pa to je već nešto drugo. Jedino mogu da upravljam kolima; da li će ona izdržati pritisak ili ne, to ne znam. Ne zaboravi, Gideone, da su ovo prva eksperimentalna morską kola koja je moj stric napravio. Možda su snažna kao i onda druga... a možda i nisu.«

Gideon lagano klimnu. »Pa«, reče on, »saznaćemo...«

To je, znači, bilo rešeno.

Nastavili smo da zaranjamo kroz tamnu vodu. Mali motori morskih kola zavijali su gotovo nečujno, šušteći naleti vode klizili su preko idinitnog oklopa, šaputali nam u ušima, a lagano i neravnomerno škljocanje autopilota i ostalih instrumenata me je uljuljkivalo. Čuli su se i drugi šumovi...

Iznenada sam shvatio da neki od šumova ne pristaju ovom mestu.

Uspravio sam se na sedištu i stao da osluškujem. Negde iz morskih kola doprlo je jedva čujno, zatomljeno grebanje. Zatim je prestalo; sledećeg trenutka sam ga ponovo začuo.

Čuo je i Gideon. Primetio sam u njegovim očima iznenadnu napetost u trenutku kada nam je obojici ista stvar pala na pamet...

Još se neko nalazio u morskim kolima!

Gideon je pogledom pripretilo Brendu Speriju da ostane gde je... međutim, ovaj uopšte nije obratio pažnju na njega... i tiho, ša zarobljenim pištoljem u šaci krenuo ka vratima koja su vodila u stražnji odeljak. Baš smo bili budale; zaboravili smo da pretražimo malo vozilo! Bio sam ljut na samog sebe.

Gideon širom otvori vrata, zaviri unutra, zatim navali kroz otvor i začuh neko gušenje.

Trenutak kasnije Gideon se ponovo pojavio, mršteći se. »Džime«, progundā on, »moraćemo da skrenemo. Pogledaj ko je ovde, za stražnjim komunikatorom... ko zna kakvu je poruku poslao!«

On pokaza pištoljem prema prilici koja je nesigurnim korakom ušla kroz vrata...

Bob Eskou!

Zaustih: »Bobe«!

Zurio je u mene. »M-mislio sam da si to ti, Džime«, reče on. »Nisam mogao da poverujem! Džim ldn... lopov«!

Bilo je nemoguće pročitati mu sa lica šta misli. Gideon oštro reče: »Mladiću, Džim ldn je isto tako lopov kao i...«

Prekinuh ga. Rekoh: »Bobe, čuj me. Moraš mi verovati«.

Ispričao sam mu što sam brže mogao sve što se dogodilo od mog dolaska u Mariniju... govorio sam mu o našim nadama da pronađemo brod mog strica, dvoličnosti Sperijevih, pretnjama koje su nam ugrožavale živote. Bila je to dugačka priča, ali sam je ja

skratio što sam više mogao, i nisam bio siguran da li mi je poverovao dok sam govorio. Kada sam završio on je uzdahnuo i oborio pogled.

»Ne... ne znam, Džime«, reče on zabrinuto. »Veoma je teško sve to prihvatiti. Priznajem... znao sam da nešto nije u redu. Kada sam te ugledao na platformi za pristajanje, a ti pobegao...«.

»Bobe! Nisam pobegao! Pokušao sam da dođem do tebe... poslao sam poruku... rekli su mi da ne želiš da razgovaraš sa mnom«.

On me je namršteno posmatrao. »Nisam primio nikakvu poruku«, reče on. »Shvataš? Sve to mogu da posmatram iz dva ugla... ili si pobegao ili govoriš istinu, a Sperijska banda me je sprečila da te vidim«. On zatrese glavom. »Kako da znam šta je tačno? Kada si se ukrcao na ovaj brod, ja sam upravo vršio inspekciju pre putovanja. Pomislio sam da si to ti, Džime, i nisam mogao da odlučim šta da činim. Jedino ispravno rešenje mi je izgledalo da pošaljem poruku u Tetis, da im saopštim šta se dogodilo kako bi poslali patrolna kola za nama i vratili vas. Smatrao sam da je u nadležnosti suda da odluči, Džime...«

»Sud, to ti je Halam Speri«, reče Gideon.

Bob lagano klimnu. »To ti kažeš«, reče on. »Ali...«

Zazvonilo je jedno malo zvono i prekinulo razgovor. Smesta sam se vratio za kontrole. »Nalazimo se tačno iznad predviđenog mesta«! povikah. »Ako su naši proračuni tačni... morska kola mog strica nalaze se tačno ispod nas«!

Isključih auto-pilota laganim dodirrom ključa i pređoh na ručno upravljanje. Oklevao sam posmatrajući preko ramena Boba Eskoua.

On nevoljno klimnu: »Kad smo već dovede stigli«, reče on. »Samo napred, Džime. Ako je brod tvog strica tamo dole... e, pa to će odgovoriti na mnoga pitanja. Ali Džime... nemoj zaboraviti da sam poslao poruku u Tetis. Kola morske patrolne već su krenula za nama!«

Gideon se blago zakikota. Lepo će se zabavljati dok nas budu pratili tamo gde smo krenuli, momče«, reče on. »Ovo je Idenski ponor... sedam i po milja dubok. Spusti ih, Džime«!

Klimnuh i dodirnuh kontrole. Rezervoari za plutanje počеше da se pune dok su male pumpe ubacivale u njih vodu. Podesio sam kurs na kruženje u širokom luku i pripremio propelere za zaranjanje na malu brzinu. Klinometar je pokazivao nagibe od tri stepena, zatim od

pet; zatim sam pažljivo podesio propelere na punih petnaest stepeni, položaj potpunog zaranjanja, i uključio motore propelera...

I tako su naša mala morska kola krenula ka dnu Idenskog ponora.

Već smo bili blizu granica zaranjanja većine morskih kola, čak i onih koja su posedovala standardni idinitni oklop.

Iznad nas se nalazilo gotovo četiri milje vode; taj pritisak je bio dovoljan da zdrobi gvožde, i rasprši kvarc kao da je prah. Dok smo se sve više spuštali, na četiri milje i četvrt, pa četiri i po milje, ugledao sam nešto što nikada ranije nisam video. U prvi mah sam pomislio da je to zbog pritiska u očima... to što sam video slabašno svetlucanje na zidovima kabine. Ali ugledao sam ga ponovo, podsetilo me je na veštićje vatre i postajalo je sve jače, tako da sam konačno shvatio da je to iskričavi sjaj idinitnog oklopa, koji se vidi na unutrašnjim zidovima trupa, stavljajući do znanja da ga spolja pritiskaju ogromne sile, pritisak koji bi mogao da uništi svaki metal i probije čak i veliku snagu običnog idinita...

A mi smo i dalje ponirali.

Malom brzinom smo se u širokoj spirali spuštali, hiljadu stopa u minuti. Nalazili smo se na pet milja, pa na šest, a veštićje vatre na unutrašnjosti trupa sada su jasno svetlucale.

Brend Speri je zurio u njih ukočenog lica. Gideon je pogledao prvo njega, a zatim mene ošinuo upozoravajućim pogledom; Speri je bio krajnje užasnut.

Što se toga tiče i sam sam osećao čudne trnce duž kičme. Nikada ranije nisam bio ovako duboko... samo tri čoveka su bili, ili su bar trojica živa stigla dotle. Dvojica su neosporno bili mrtvi... jedan, odmah, u deliću sekunde pošto ga je odelo izneverilo; drugi sporije, ispod aparata za ispumpavanje mozga Halama Speriya. Treći je bio moj stric, izumitelj svetlucavog oklopa sile koji je jedini potiskivao vodu... i on je to uspeo, podsetih se, u brodu koji je napravio, pošto je projektovao ovaj prvi pilotski model...

Kakva poboljšanja je smatrao da treba uneti? Nije bilo načina da saznam... kao što nisam mogao pretpostaviti ni to da li će ovaj oklop izdržati ili ne.

Gak ni idinitni oklop ne može podneti džinovski pritisak od šest milja vode, a da ne pokaže izvesne znake napetosti. Čulo se samo jedno tiho ping, zvuk koji prati napinjanje metala pod bilo kakvim

okolnostima, ali tako tih da pod normalnim uslovima niko od nas ga čak ne bi ni čuo... no, svi smo se sada kada smo ga začuli, ispravili, širom otvorili oči, lica su nam postala napeta i stali smo da iščekujemo prvi udar bujice.

Do njega nije došlo; bio je to samo jedan zvuk i ništa više. Ali i on je bio dovoljan da slomi Brenda Speriya. On očajnički kriknu: »Stani! Idne... prekini ovo! Vrati nas gore... vodiš nas u smrt«! Divlje je zurio u mene; zaustih da mu odgovorim... ali on je već skočio na mene. Uspeh da mu delimično izmaknem.

Ali Gideon je bio brži od mene. Dok je Brend Speri prolazio pored njega, Gideon je podigao pesnicu i zakačio ga njome iza uveta; Speri nije ispustio ni glasa, bez svesti tresnuvši na pod.

Nas trojica smo bez reči zurili u njega.

Konačno, Gideon pročisti grlo. »Taj mladi gusar me je podstakao da se nešto zapitam. Ti i ja, Džime, znamo šta činimo; svesno smo se upustili u ovaj rizik i ne tražim načina da se izvučem. Ali šta je sa Sperijem i tvojim prijateljem Bobom? Oni nisu dužni da rizikuju, Džime«.

Progutah knedlu... nije mi baš bilo lako. Gotovo sam podlegao izazovu da poletno izjavim: »Svakako, Gideone!« i počnem da podižem morska kola najbrže što propeleri mogu da podnesu. Jer svetlucanje sa unutrašnje strane idinitnog oklopa sada se pretvorilo u ošamućujuću mešavinu boja; mogao sam da čujem simfoniju tihog metalnog pucketanja i zavijanja usled tereta koji je pritiskao oklop. U umu mi je bila živa slika idinitnog naboja, koji curi iz oklopa pod užasnim pritiskom, i mora koje uz tutnjavu prodire da nas uništi.

Pogledah Boba Eskoua. On je bio najmirniji od svih nas. Lice kao da mu je bilo isklesano od morskog bazalta on reče:

»Nastavi dalje, Džime«.

Šest i po milja.

Sedam. Bio sam napola omamljen, ali sam se osvestio, odvratio pogled od manometra brzine koji je zujao, uključio skenirajući pogon mikrosonara. Na ekranu su počele da se pojavljuju slabašne tačke boje, ali ništa se još nije moglo razaznati.

Gideonov glas bio je veoma tih: »Džime«, reče on meko, ali s prizvukom koji me je naterao da odvojim pogled od ekrana.

»Pogledaj na dno«.

Iz stražnjeg odeljka, kroz vrata, dopro je tanak, spor mlaz vode.

OSAMNAESTA GLAVA DNO SVETA

Trening je veoma važna stvar.

Mislim da nism prošao kroz dvogodišnju obuku i disciplinu u Akademiji... Panika je neprijatelj!... u tom trenutku, bi mi živci popustili; verovatno bih, prihvativši se ručnog upravljanja malim morskim kolima, krenuo pravo naviše, uz tresak izbacio balast iz rezervoara, izgubio kontrolu i po svoj prilici nas sve ubio.

Ali zaustavio me je neki mali unutrašnji glas, nešto što je imalo više petlje od mene i stalo da mi govori da stvari ne sagledavam u pravoj svetlosti. Uzdržao sam se da ne zgrabim kontrole i u deliću sekunde krenem pravo ka površini.

I u tom deliću sekunde sam shvatio, šta nije bilo u redu. Na sedam milja dubine morska voda ne mili. Šta je stvaralo taj sićušni trag vode nisam znao... ali on sigurno nije dopirao kroz neku pukotinu.

Odskočio sam od kontrola, ostavivši ih u položaju u kome su se nalazile, i pojurio ka stražnjem odeljku. Tamošnji zidovi bili su ledeno hladni, pošto unutra nikog nije bilo, te ih niko nije ni zagrevao; vlaga koja se cedila sa njih lagano je domilela do nas.

Mnogo sporije sam se vratio na svoje sedište. Saopštio sam Bobu i Gideonu šta je posredi. Nijedan od njih nije rekao ni reči.

Brend Speri je počeo da se vrpolji. Gideon stade blizu njega, i dalje motreći na Boba, ali spreman da sredi Speriya ako se pokaže da mu je i dalje stalo do borbe. Ali to mu nije bilo ni nakraj pameti; otvorio je oči, pogledao me i stao da leži zureći u tavanicu.

Vratio sam se za kontrolne uređaje.

A na mikrosonarskom ekranu video se neki predmet u obliku torpeda, čiji su obrisi bili nejasni, i napola zaronjen u tle, ali i pored toga bilo ga je lako prepoznati. To je mogla biti samo jedna stvar; to je morao biti brod mog strica.

Oklop je izdržao.

Lagano smo se spustili povrhu drugih morskih kola; došlo je do blagog udara i našli smo se spojeni trupovima.

I to je bio kraj svih naših planova... ako je »planiranje« prava reč koju treba upotrebiti za putovanje koje smo Gideon i ja navrat-nanos

preduzeli iz Tetisa do Idenskog ponora. Sada smo, u stvari, dodirivali brod mog strica Stjuarta... ili njegovu grobnicu.

A šta sad?

Gideon i ja se zagledasmo upitnim pogledima.

Nismo mogli da sa jednog broda pređemo na drugi... jer nismo imali oklop sposoban da izdrži toliki pritisak. Oklop u morskim kolima bio je standardni idinitni, poput svakog drugog oklopljenog odela za dubine na svim ostalim morskim kolima u okeanima; bio je savršeno bezbedan na četiri milje, čak i na pet... ali ne i na sedam i po!

Gideon reče: »Džime, kuke«.

Prekrstiti prste, ali klimnuh. To je bio jedini način. Navođenjem sam izravnao naše malo pomorsko vozilo tako da se do sitnica poklapalo sa ustrojstvom onog drugog na mikrosonaru; zatim sam lagano otvorio reostate za magnetske kuke. Bio je to za njih popriličan teret; ali moralo je uspeti. Drugog načina nije bilo.

Pokrenuo sam pumpe za balast, ispumpavši deo vode iz rezervoara... ne previše jer bi prevelika napetost koja bi se u protivnom svalila na magnetne kuke sasvim sigurno raskinula vezu. A zatim sam polagano stao da ljuljam dvoje povezanih morskih kola napred-nazad pomoću pogonskih propelera..

Čudno je bilo to što u plitkim vodama to ne bih mogao da izvedem. Ovde je bilo... gotovo... ali ne i sasvim nemoguće.

U plitkoj vodi ima struja i voda je nemirna; protok vode bi nagomilao mulj oko morskih kola moga strica i napola ih zatrpao. Nikada mi ne bi uspelo da razbijem usisivačku snagu stotina tona blata.

Ali na dnu Idenskog ponora, voda je bila nepomična i hladna. Nije bilo struja... struje u vodi stvara toplota, isto onako kao što Sunčeva toplota stvara vetrove u vazduhu, a ovde, na dubini od gotovo četrdeset hiljada stopa, sunčeva toplota nikada nije doprla. Do nekog malog pomeranja je došlo usled pojave samih morskih kola; ali usisivanje je bilo neznatno; tako da je prošlo svega nekoliko trenutaka dok se nismo oslobodili.

Bili smo slobodni!

Podesio sam kurs na strmo, zavojito penjanje do vrha grebenja koje je okruživalo Idenski ponor, a zatim pravac Tetis.

Naše odredište bio je Tetis... ali Tetis je bio van domašaja.

Mnogo pre no što smo se naši na vrhu grebena, dok smo još bili stotinama fotama ispod dubine uobičajene za krstarenja, naleteli smo na prve znake nevolje.

Bila je to samo treperava senka na samom rubu mikrosonara... senka koja se rastakla i talasala, a onda ponovo spajala u jedno, da bi se na kraju razdelila i pretvorila u tri senke.

Morska patrola!

Bob Eskou reče pokunjeno: »Za to sam kriv ja, Džime. Pozvao sam ih«.

Odmahnuh glavom. »Učinio si samo ono što si smatrao da je ispravno, Bobe. Pitanje je šta ćemo sada?«

»Predajte se«, zasikta Brend Speri. Pošto smo izišli iz samog ponora on je izgleda uspeo da uspostavi kontrolu nad sobom. »I vama je jasno da ste poraženi. Baš me briga šta ćete pronaći u kolima tvog strica... jer mom ocu se ne možete suprotstaviti!«

Uopšte nismo obraćali pažnju na njega Gideon zamišljeno reče: »Primetio sam nešto, razgledajući karte. Nalazimo se na svega pedeset milja od Fišermenovog ostrva, Džime. Tvoj stric je nekada tamo imao postaju... koristio ju je za vazdušne transportne veze, u danima kada je u celoj ovoj oblasti vršio iskopavanje rude. Verujem da je ostrvo sada napušteno... veoma je sićušno i oko njega se nalazi koralni greben; na njemu nikada nije bilo domorodaca«.

Bob reče: »Pa šta s tim? Kako nam to može pomoći?«

Gideon slegnu ramenima. »Možda bismo mogli tamo da se pritajimo za izvesno vreme«, predloži on. »I... pa, ne znam kako je sa vama, gospodine Eskou, ali ubeđen sam da je i Džim kao i ja nestrpljiv da uđe u morska kola Stjuarta Idna što je moguće pre«. Nije pomenuo zašto... ali i bez toga sam znao šta mu je na umu. Nijedan od nas nije želeo to da pominje, nijedan od nas se nije usuđivao da glasno izgovori čemu se nadao...

Ali nismo imali nikakvih dokaza ni da je stric Stjuart bio mrtav.

Gideon je naveo prednosti njegovog plana: put do Fišermanovog ostrva savršeno je odgovarao našim potrebama. Mogli smo da prionemo uz padinu grebena i sledimo je do polovine što bi još bilo dosta ispod dubine na kojoj se obično krstari morskim kolima, a gotovo sigurno van dometa sonara (mikrosonarna oprema ima svoja ograničenja, od kojih se jedno sastoji u tome da je skeniranje naniže

teže od skeniranja naviše, zahvaljujući odrazu koji se odbija o morsko dno). Čak i kada smo plegli po grebenu, dno je na tom mestu bilo prekriveno vrhovima i zaravnjenim planinama; mogli smo da se provučemo kroz doline između njih, a morska patrola je samo uz ludu sreću mogla da nas opazi.

Za to putovanje nam je bilo potrebno manje od dva sata, uprkos krivudanju između podmorskih vrhova. Kola morske patrola koja su lutala unaokolo sve vreme su se nalazila na našem sonarnom ekranu; ali uvek na najvećoj mogućoj udaljenosti. Bio sam ubeđen da nas nisu otkrili.

Kružili smo oko podvodnih padina koje su se na površini nazivale Fišermanovim ostrvom, a onda sam se uputio ka površini. Na dubini od svega nekoliko jardi, rukujući sonarnom pločom, pronašao sam kanal koji je vodio do lagune unutar koralnog grebena, vukući se kroz prolaz, držeći hvataljkama zarobljena morska kola ispod sebe i raščišćavajući povremeno dno nedovoljnim jednim stopalom, izronili smo na površinu nekoliko stotina stopa od obale.

Posle nekoliko nedelja našao sam se po prvi put ponovo na površini. Da li su prošle samo nedelje? Meni je izgledalo da se radi o godinama!

Otvorih poklopac na vrhu i promolih glavu, spremno iščekujući da me sunce zaslepi.

Nije bilo sunca. Nebo iznad moje glave bilo je posuto belim prahom. Bila je noć; bilo je nebrojeno zvezda i sve su snažno blistale; voda je treperila od svetlosti kao da je živa; obala je bila u mrklom mraku. Gotovo da sam zaboravio da postoji nešto kao što je noć ili dan!

Na brzinu sam proverio hronometar: još otprilike jedan sat do izlaska sunca. Zagledavši se pomno prema obzorju, učinilo mi se da vidim začetak slabog ljubičastog sjaja.

»Na posao«, reče Gideon.

Čitav sat nam je bio potreban da dovedemo kola mog strica u povoljan položaj. Uz pomoć svih mogućih kombinacija u postavljanju kuka i hidrauličnih dodataka, uspeli smo da ga izvučemo ispod nas i potisnemo napred na koralni pesak. Plima je bila visoka... kao što je to uvek slučaj sa plimama na Pacifiku... tako da je samo vrh trupa

bio vidljiv kroz vodu. Čekali samo. Pola sata, zatim još pola sata, dok linija vode nije opala ispod ulaznih vrata.

Sva četvorica smo stajali na trupu malih morskih kola, čekajući da talasi prestanu da prelaze preko linije vrata. Brend Speri je bio nabusit i miran; Na Bobu Eskouu se videlo da ga boli svaka koščica. Ali Gideon i ja smo bili napeti i nestrpljivi, a jedino sam mogao da nastavim da se obuzdam da prerano ne otvorim poklopac.

A onda više nismo mogli da čekamo. Ostavili smo Boba da pazi na Brenda Sperija; Gideon i ja smo otvorili vrata i ubacili se unutra. Gideon je bio preduzimljiviji od mene; dok sam ošamućeno zurio unaokolo, pokušavajući da nešto razaberem u tami, začulo se škljocanje i u Gideonovoj šaci je zasvetlela baterijska lampa.

Nalazili smo u stražnjem odeljku. Svuda oko nas mogli su se videti znaci Katronijeve izdaje... uništena oprema, smrskani instrumenti, mašine na kojima je izvršena sabotaza. Proći će mnogo, mnogo vremena dok se ovaj brod ponovo ne dovede u red.

Ali mi nismo tragali za oštećenjima; pretražili smo svaki ugao stražnjeg odeljka Gideonovom baterijskom lampom, tragajući za nečim što bi nas odvelo do mog strica... ili onog drugog čoveka. Ali nijednog od njih nigde nije bilo, ni mrtvog ni živog.

Niti se čuo bilo kakav zvuk.

Čini mi se da je to za mene bio najgori od svih trenutaka. I samo spašavanje morskih kola, u postojećim uslovima, predstavljalo je takav trijumf da sam gotovo bio ubeđen da ćemo unutra pronaći strica živog... ne znam kako, ali činilo mi se da vidim strica kako živ i bodar, kikoćući se, izlazi pošto smo otvorili vrata... Gideon mi bez reći dodirnu rame. Nas dvojica bez ikakve nade krenusmo ka prednjoj kabini.

Ovde bar nije bilo nikakvog razaranja... tu su se moj stric i njegov prijatelj nalazili, ne sumnjajući ništa, dok je Katroni uništavao brod. Tama je bila još gušća. Gideon ju je probijao svojom lampom...

Ugledali smo ga u istom trenutku: gomila dronjaka, nagomilana ispred kontrolne table; bar je na to ličilo. Skočismo napred. Gideon je prednjačio za pola koraka ispred mene.

To bledo i nepomično lice pripadalo je mom stricu Stjuartu. Oči su mu bile zatvorene; uopšte se nije micao. Gideon se nagnuo nad njim uz napola prigušen uzvik.

Vreme je prestalo da promiče. Gideon konačno podiže svoje ogromne oči prema meni.

»Hvala Bogu, Džime Idne«, reče on. »Živ je!«

DEVETNAESTA GLAVA POVRATAK IZ MRTVIH

Tako nam se vratio stric Stjuart.

Pozvali smo Boba Eskoua da nam pomogne; nas trojica smo uspeli da ga izvučemo kroz mali otvor i prebacimo u naš morski auto, na svetlost. Stjuart je otvorio oči, pogledao me je i nasmešio se. Ali nije imao snage da progovori.

Akademija mi je ponovo tada bila od pomoći. Isrpljenost, izgladnelost i znaci trovanja usled zagušljivog vazduha nisu bili nepoznati ljudima iz podmorske flote; svakog semestra su nas uvežbavali kako se pruža prva pomoć unesrećenima. Iz ormanića sa lekovima za prvu pomoć izvadili smo stimulatore, eliksire i hemijske mešavine koje su stvarale čuda i za koje sam znao da su u stanju da čoveka vrate u život. Stjuartu su svi ti lekovi bili potrebni. Dok sam pripravljaio rastvor šećera za intravenozno hranjenje, Gideon mu je brzo dao čitav niz stimulaturnih injekcija, a Bob je pripremio kalemove električnog stimulatora za srce, tako da ga možemo smesta upotrebiti... ako se ukaže potreba. Strica Stjuarta smo pronašli živog... i nismo imali nameru da ga sada pustimo da umre!

Ne znam koliko dugo smo se bavili njime. Mora da je prošlo otprilike svega pola sata... nismo imali nikakvu složenu opremu koja bi nam oduzela više vremena... ali za nas vreme kao da je bilo stalo. Mogle su u pitanju biti sekunde ili godine, nama je bilo svejedno.

Vreme je ponovo počelo da se zgušnjava i protiče kada smo mu dali poslednju injekciju; hranjivi rastvor potekao je u njegove vene i moj stric Stjuart ponovo je otvorio oči.

Bile su to one iste pametne, prodorne oči kojih sam se sećao. Trezvene, raspoložene, tople oči čoveka kakvim sam ih pamtio još iz detinjstva sa obale Novog Londona.

Stjuart prošaputa, dobro poznatim, kikatavim glasom:

»Zdravo, Džime.«

Može li nas iko kriviti što smo usled neobuzdanog uzbuđenja koje nas je tog časa obuzelo zaboravili na nekoliko u poredenju s tim događajem nevažnih sitnica?

Poduprli smo Stjuarta i smestili ga što smo udobnije mogli u skućenom prostoru morskih kola. Zamotali smo ga u toplu ćebad i pokušali smo da mu obezbedimo najveći mogući mir, a onda, gotovo u isti čas, nas trojica smo se zgledali budalasto iznenađeni. Nečeg smo se setili.

Šta se dogodilo sa Brendom Sperijem?

Ostavili smo Gideona da pazi na strica, a Bob i ja smo pohitali ka drugim morskim kolima. Ležala su i nežno se ljuljuškala na poslednjim ostacima plime; izgledala su bezopasno i napušteno.

A i bila su. Brenda Sperija nije bilo.

Bob i ja se zagledasmo preko mirne lagune ka Fišermanovom ostrvu. Miran izgled vode bio je varka. Znali smo da more u ovom predelu uopšte nije bilo miroljubivo; primetili smo trouglasta peraja ajkula, a znali smo da ima i skrovišta hobotnica, kao i nebrojeno drugih opasnosti koje vrebaju čoveka u plitkim vodama, a koje se kriju ispod te svetlucave površine.

»Ako je želeo da ode, to gore po njega«, reče Bob Eskou, »Ja sam za to da ga pustimo.«

Klimnuh, saglasivši se s njim. »Svakako, pošto i inače ne možemo ništa da preduzmemo u vezi s tim! Ne možemo ovde ostati zauvek. Sigurno je već na sigurnom, pustimo ga.«

Vratili smo se u naša morska kola, osećajući olakšanje i opuštenost po prvi put posle, kako se činilo, mnogo meseci.

Stjuart Idn je sedeo i oči su mu se svetlele. Gideon je izjavio da je dovoljno jak da može da govori, ako obećamo da ga nećemo mnogo uzbuđivati. Stjuart se zakikota: »Posle... nazovimo to odmaranjem... koje se upravo završilo, sumnjam da me možete uzbuditi, Gideone. Veruj mi, da se tako dobro nisam već odavno odmorio. Mnogo sam spavao, mnogo dokoličio. Ne bih mogao da se požalim...«

Navalismo na njega da nam sve ispriča, ali malo šta novo je imao da nam kaže. Priča se uglavnom sastojala od onoga što smo saznali iz Katronijevog uma i od onoga što smo pretpostavili, videvši uništenu unutrašnjost morskih kola. I to je bilo sve. Sem...

»Uran!« prošaputa stric, užarenih očiju usredsređenih na nešto daleko od svih nas. »Hiljade i hiljade tona najčišće rude, Džime! Treba samo zagrebat i on je odmah ispod. Idenski ponor je

najbogatije nalazište rude pogodne za fisiju koje je svet ikada video i uz pomoć mog novog idinita, čeka da ga iskoristimo. Dokazali smo to!« Oslonio se o zid, teško dišući. »To znači da će svet imati energije; energije da pokrene sve mašine koje je čovek u stanju da izgradi u narednim stolicima. Jeftina energija, energija u tako ogromnim količinama kakve svet nikada nije video.« On se osmehnu i onako uzgred reče: »Znaš li, Džime, da ćeš biti veoma, veoma bogat?«

Pobunih se: »To ne pripada meni, striče Stjuarte! Sve je to tvoje. Ti polažeš pravo na Idenski ponor; ti si izmislio oklop.«

»I kakvu sam korist imao od toga, dok sam bio zarobljen tamo dole, posmatrajući kako se spušta nivo kiseonika? Ne, Džime... nije to moje, to pripada svima nama. Deo za tebe i deo za mene, da... kao i delovi za Gideona, Boba. Ne treba biti pohlepan! Ima dovoljno za sve nas. Jer hodaćemo po novčanicama od po hiljadu dolara, Džime; bićemo bogatiji nego što je stari Halam Speri ikada bio, mi ćemo...«

»Halam Speri«, ponovi zamišljeno Gideon. »Gospodine Idn, podsetili ste me na nešto. Izvinite.« On nestade u pravcu kontrolne odaje; trenutak kasnije začuli smo uzvik kao da ga je neko dobro udario.

On se ponovo pojavi, namrštenog tamnog lica. »Možda bi trebalo da čestitanja ostavimo za kasnije«, reče on. »Može se pokazati da su bila preuranjena. Dok smo mi ovde sedeli, brojeći novac i rešavajući kako da ga potrošimo, nevolja nam je za petama. I brzo se približava!«

Skočih ka mikrosonaru i uverih se da je Gideon bio u pravu. Na plavom, sjajnom ekranu instrumenta video se tanak trag. Bila su to morska kola, ali ne na maksimalnoj udaljenosti od nas, već sasvim blizu i nisu patrolirala blago krivudajući, već su išla pravo prema Fišermanovom ostrvu. Postojalo je samo jedno objašnjenje: Brend Speri je nekako uspeo da iskoristi trenutak naše nepažnje i preko komunikatora uputi poruku. I tako je brod njegova oca krenuo za nama!

»Osiguraj sva vrata!« doviknuh Bobu Eskou koji naviknut da u Akademiji smesta ispuni naređenje, poskoči i dade se na posao.

Gideon u skoku stiže do instrumenata, a ja pokrenuh motore. Počesmo da se udaljavamo od grebena ispod površine vode, stalno zaranjajući sve dublje.

Ovog puta nije bilo nade da ćemo se izvući tako lako. Primetili su nas i krenuli za nama. Mogli smo da pobeg-nemo; i to je bilo sve.

Onoliko brzo koliko su nas do maksimuma opterećene mašine mogle poneti, probijali smo se kroz vodu koja je prianjala, pravo prema pacifičkim ponorima.

Klizili smo kroz vodu sve dublje i dublje dosta dugo i na ekranima pratili trag progonitelja. Nisu nam se značajno približili od trenutka kada smo ih primetili, ali bilo mi je jasno da će nas sreća u jednom trenutku napustiti. Naša mala morska kola već su pošla kroz veliko iskušenje; primitivna i nedovoljno obrađena, bila su na samoj ivici izdržljivosti dok smo spašavali strica; terali smo ih suviše dugo i suviše daleko.

Kada bismo samo mogli da ostanemo dovoljno dugo ispred njih dok ne stignemo do Tetisa ili kog drugog podvodnog grada! Tamo smo bar mogli da se nadamo da ćemo uspeti da dovoljno dugo izbegavamo Sperijeve ubice dok ne dopremo do nekog na visokom položaju, suviše visokom da bi bio potkupljen Sperijevim milionima...

Ali to nije dolazilo u obzir. Do najbližeg grada morali bismo da putujemo mnogo časova. A pri ovako velikoj brzini kojom smo se sada kretali, nismo se mogli nadati da nećemo pretrpeti raspad svih sistema na tako dugom putu.

»Pođi u dubinu«, reče stric. »Možda bismo mogli time da ih zavaramo.«

Pristupih izvođenju plana zaranjanja i namignuh mu, jer mi se učinilo da sada za nas ima nade. »Zatvaramo?« upitah. »Ali to nije nikakvo zavaravanje, striče Stjuarte! Ti si u pravu! Na taj način možemo da ih izbegavamo do u beskonačnost! Ovaj brod će se glatko spustiti na dno Idenskog ponora... i oni neće nikada moći ni da nas dodirnu. Možemo...«

On poče da odmahuje glavom. »Ne, Džime«, reče on. »Ako se spustimo na dno Idenskog ponora, oni će jednostavno nastaviti da kruže iznad naših glava čekajući da se pojavimo. A mi ćemo jednom morati da se pojavimo i njih ćemo naći tamo. Ali stvari stoje još gore no što nam se u prvi mah učinilo. Pogledaj!«

Pokazao je prema ispupčenoj glavi broda gde je jedna tanka, nemirna igla treperavo prodirala u prostoriju. Zagledao sam se u nju, ali nisam razabrao o čemu je reč.

Ali Gideon jeste. »Procureli smo«, reče on, glasom koji je odzvanjao poput kakve naricaljke.

Stjuart Ind klimnu. On reče svojim suviše šaputavim glasom: »Da, curimo, a nalazimo se na dubini od samo hiljadu fatoma. Da smo u mojim morskim kolima umesto u ovim ovde... Ali nismo. Nikada nećemo ugledati dno Idenskog ponora, momče. Ali naša jedina nada je da ube-dimo Speri u suprotno...«

Bio je to potez očajnika, ali nam ništa drugo nije preostalo.

Halam Speri je imao u rukama sve adute. Posmatrali smo treperavi snop kapljica koji je prodirao kroz sićušnu pukotinu između ploča trupa, a zatim smo se okrenuli prema ekranu mikrosonara, na kome se mala svetla tačka, koja se oglašavala pištavim zvukom, a predstavljala progonitelje, iz časa u čas sve više približavala, tako da, kud god da smo pogledali, nigde nismo nazirali mogućnost za spas.

Na trenutak sam pomislio da nam se pruža šansa. Pištava tačka je odjednom pojurila uvis prema Fišermanovom ostrvu. »Izgubili su nas, pomislih. Misle da smo još na ostrvu.

Ali još dok sam razmišljao o tome, znao sam da grešim. Pištava tačka je oklevala svega nekoliko trenutaka; zatim je skliznula nadole nazad niz podmorsku planinu i uputila se za nama.

Halam Speri se zaustavio tek toliko da pokupi svog sina; to mu je oduzelo jedva nekoliko minuta i sada više nije bilo nikakvog odlaganja.

Po isteku jednog sata, kraj nam je bio veoma blizu.

Stric Stjuart je bio na nogama, špartajući po maloj kabini morskih kola, dok se hrapavim i besnim glasom obraćao mikrosonaru. »Vi lignje, vi morski ježevi«, šaputao je on, »Vi neblagoslovena deco šugavih hobotnica! Ah, tužan sam što vidim da će opet biti po tvome, Halame Speri! Ne bojim se da pogledam smrti u oči, ali ne mogu da se pomirim s tim da ćeš ti upravljati svetom uz pomoć energije koju sam ja pronašao... to boli, Speri, strašno boli!«

Umirujući ga reče: Gideon »Sedite i odmorite se, gospodine Ind. Iscrpšćete se ovako.«

»Iskrpsti«? začu se uzbuđeni šapat Stjuarta Idna. »Iskrpšću ja Sperija, samo ako ga se ikada dočepam! Džime.«

Odvratih automatski: »Da, ser!«

»Džime, obećao sam ti da ćeš koračati po novčanicama od po hiljadu dolara, ali neću biti u stanju da ispunim to obećanje. Izvini, momče. U ovom trenutku jedino mogu da ti obećam grob u moru što pripada svakom mornaru.«

»I to mi je dovoljno, striče Stjuarte«, odvratih. »Ali ne dopada mi se što će Halam Speri imati svu vlast nad Idenskim ponorom!«

Usne Stjuarta Idna razvukoše se u njegov borbeni osmeh. »Ako te samo to muči, momče« reče on, saputavo se zakikotavši, »smesta ću se za to pobrinuti. Eskou, možeš li dozvati Tetis preko komunikatora«?

»Ovaj.., da, ser. Ali oni ne mogu da nam priteknu u pomoć na vreme...«

»Razume se da ne mogu. Od tebe samo tražim da uspostaviš vezu.« Dok je Bob baratao oko kontrola dubinskog TBS-a, stric je pažljivo ispisao dugačku poruku na poledini karte Idenskog ponora.

Prošlo je nekoliko dugih minuta tokom kojih su progonitelji smanjili razdaljinu između sebe i naših morskih kola, čiji su motori već bili preopterećeni; ali Bob je konačno podigao glavu i podneo izveštaj: »Veza sa Tetisom uspostavljena, ser«, odrecitova on.

»Odlično«, zakikota se moj stric. »Evo poruke.«

Bob je prihvati i počeo da čita. »Nema adrese, ser«, reče on. »Kome da je uputim?«

»Uputi je svima zainteresovanima momče! Ne oklevaj... moraš je emitovati pre no što se uhvatimo ukoštac sa Halamom Sperijem! Ako samo jednom opali iz svojih morskih kola na nas, rastvorićemo se kao ostriga u dubokoj vodi!«

Bob je izgledao zbunjen, ali nastavivši da pogledom preleće preko teksta poruke prvo je u nju zurio s nevericom, a zatim se osmehnuo, čitajući krvoločne izraze koje je stric upotrebio. »Ajaj, ser!« reče on veselo i nagnu se nad komunikator.

Zavirih preko njegovog ramena, dok je prstima hitro otkucavao poruku. Počinjala je ovako:

»Onima koji bi mogli biti zainteresovani. Ovde Stjuart Idn. Progone nas i uskoro će nas pogoditi i potopiti morska kola kojima upravlja ili su pod upravom Halama Speriya; on je odgovoran za sabotažu mojih eksperimentalnih morskih kola za velike dubine potopljenih u Idenskom ponoru. Speri je sada u posedu jednog od dva postojeća modela morskih kola konstruisanih na bazi novog idinitnog oklopa koji omogućava da se savlada bilo koja dubina što postoji bilo gde na svetu. Pomoću tog oklopa moći će da se pristupi vađenju rude iz Idenskog ponora, na čijem se dnu nalazi neizmerna količina rude urana. Ja, Stjuart Idn, ovde prisutni dajem i prenosim sva svoja prava, titule i interese vezane za proces proizvodnje ovog novog oklopa na svet u celini, nepovratno i zauvek. Formula za proizvodnju glasi: Generator sposoban da održava K-87 magnetostriktno polje u nizu se povezuje sa...«

Ostalo su bile tehničke pojedinosti. Ali efekat je bio očigledan.

Stric Stjuart je lišio Halama Speriya svog super idinita, podarivši ga svetu! Nepovratno su otišle milijarde koje bi njegov proces doneo njemu i meni... možda su i naši životi već bili nepovratno izgubljeni... ali Halam Speri neće biti u stanju da sam eksploatiše ponor!

DVADESETA GLAVA DVOBOJ U PONORU

U središtu mikrosonarskog ekrana lebdela je tačka koja je predstavljala naša morska kola; progonitelj je bio tako blizu da su se dve tačke na ekranu već dodirivale.

Vozila za velike dubine opremljena su oružjem, ali pri brzinama kojima smo se mi kretali oružje je bilo beskorisno. Imali smo torpeda, podmorske rakete i mine; ali ništa od toga nije moglo da se kreće brže od morskih kola u punoj brzini, a na ovim dubinama i na ovako maloj razdaljini, svaka eksplozija koja bi nama nanela štetu uništila bi i Halama Sperija. I sam potres bi probušio trupove oba vozila.

Trebalo je stoga da se plašimo samo namernih neposrednih udaraca, a do njih će doći već za nekoliko sekundi.

Stric Stjuart, koji se već toliko oporavio da se činilo da je proveo mesec dana sunčajući se pod trojanskim lampama u Tetisu, preuzeo je kontrole. On je sagradio ova morska kola; samo je on bio u stanju da izvuče maksimum iz preopterećenih mašina. Ali ni to nam nije pomoglo da se makar jedan fatom odvojimo od Sperija koji je lebdeo sasvim blizu iza nas. Svakog trenutka Speri se neumoljivo približavao; svake sekunde bili smo bliži tom blagom udaru koji će načeti naše oklopne ploče i naterati nas da u vrtoglavoj spirali nestanemo ka muljevitom dnu.

Već smo bili suviše duboko da mislimo na bezbednost: Gideon i Bob Eskou su gurali kudelj u desetak pukotina na mestima gde su se spajale ploče trupa... ali usled pritiska koji je i napravio te pukotine kudelja je izletala napolje čim bi je oni ugurali unutra. Nalazili smo se na dubini od hiljadu pet stotina fatoma... dublje nego što su mogla da se spuste normalna morska kola i dvaputa dublje nego što bismo smeli da se spuštamo u ovom klimavom, procurelom trupu kojim smo upravljali.

Nismo imali kuda da pobegnemo. Ništa nismo mogli da preduzmemo. Nismo čak mogli ni da se okrenemo i započnemo borbu. Mogli smo samo da nastavimo da bežimo... bez ikakve nade da ćemo uspeti da umaknemo.

»Do đavola!« progunda stric Stjuart. »Gideone, Bobe... izvinjavam vam se sto sam vas uvalio u sve ovo. Tebi, Džime, ne moram da se izvinjavam... mi smo rod; ali ti, Bobe, nemaš razloga da se boriš. Kao ni ti, Gideone«.

Gideon se osmehnu, prijateljski otkrivši bele zube. »Sada imam, kapetane«, reče on. »A pretpostavljam da to važi i za Boba Eskoua; sumnjam da bi nam Halam Speri dozvolio da se predamo čak i kada bismo to želeli«.

Stjuart Idn udari pesnicom u kompas za određivanje dubine, nateravši iglu da se luđački zavrti. »To sam želeo da čujem!« povika on. »U redu, momci; nazovimo to jedan za sve i svi za jednoga, važi? Ne tvrdim da ima nade... jer je uopšte nema. Ali ako već treba da se udavimo, nameravam da za sobom povučem i dvojicu Speriija! Pripremite se za akciju!«

Začuvši naređenje, skočismo svaki na svoje mesto... što je predstavljalo potpuno besmislen čin, imajući u vidu s čime smo morali da se borimo; ali obuka u Akademiji je usadila taj instinkt Bobu i meni, a stari Gideon je proveo suviše godina pod vodom da ne bi bez razmišljanja reagovao na izrečeno naređenje.

Mala morska kola se propeše i zabrunđase kada je moj stric naglo okrenuo kormilo nadesno; od ove nagle kretnje zaškripaše svi zavrtnji na vozilu. Napravili smo zaokret da bismo stupili u borbu! Ako su želeli da izazovu sudar, mogli smo to i da im priuštimo.. i to ne nežno gurkanje otpozadi koje bi razorilo naše prenapregnute ploče i nateralo ih da se razjedine, već snažan udar spreda koji će probiti i jedna i druga morska kola poput opni od jajeta i omogućiti ponoru da nas sve odjednom proguta!

Progonitelj je zaokrenuo poput plašljive pastrmke kada joj mamac iznenada poskoči. Sklonili su se van naše linije zaokreta, što je uslovalo da rezervno kormilo ode u drugom pravcu. Na kakvoj vojnoj karti kursevi dvaju morskih kola nalikovali bi na režnjeve fleur-de-lis; mi smo, naime, stali da se udaljujemo kružnim putanjama sve dok nismo stigli do dvesta sedamdeset stepeni; a onda smo se ponovo našli čeomice jedan spram drugog, na nevelikoj udaljenosti, hitajući ka neumitnom zajedničkom uništenju.

Oni su izbegli sudar. Stjuart je znao da će se to dogoditi; budno je motrio na makar i najmanji trzaj u mikrosonarskom tragu koji će mu

ukazati na trenutak skretanja, trenutak u kome će Halam Speri izgubiti hrabrost i povući kontrole u pokušaju da izbegne sudar koji bi uništio oba vozila. Uočio ga je i okrenuo volan u istom trenutku, očajnički odlučivši da se ponovo nađu okrenuti jedan prema drugome pramcima. Ali naše mašine su bile dotrajale, a u njihovima je bilo dovoljno energije za beskrajne morske milje podmorskog krstarenja. Iako smo se napregli u tako velikoj meri, nismo ipak mogli da ih uhvatimo dok ne završe zaokret.

A onda smo ponovo zaplovili pravo napred kroz neizmerne dubine, progonitelj i progonjeni. Ali uloge su se izmenile, jer sada smo mi njih progonili, a oni su bežali izvlačeći iz svojih mašina maksimum!

Stjuart se borbeno osmehnu. A zatim reče svojim promuklim, kikitavim šapatom: »Vredi, momče, вреди skončati na ovaj način, samo da vidim Halama Speriya kako podvija rep i beži. Ah, neka je blagosloven, gotovo bih mogao da mu oprostim zbog ovog trenutka!«

»Ali na ovaj način ne možemo da mu probijemo oklop!« pobunih se. »Razlika u brzini nije dovoljna za tako nešto... nać ćemo i naše ploče, a njega jedva da ćemo i dodirnuti!«

»Što se toga tiče«, zakikota se Stjuart Idn, »znam i ja neke trikove. Promatraj njegov trag, momče! On beži krivudajući... ne ide pravo napred, već povremeno skreće s pravca. Ako izgubi dva čvora u odnosu na nas, ako samo jednom malo više skrene s kursa... veruj mi! Prikovaću ga!«

To je bilo tačno. Kurs Sperijevog broda bio je daleko od kretanja pravog kao strela. Neodlučno je skretao čas na jednu čas na drugu stranu, peo se i spuštao... to nije ličilo ni na jednu taktiku izbegavanja koju smo učili u Akademiji, već je pre podsećalo na krajnju neodlučnost, kao da se onaj ko je bio za kontrolama, bez obzira na to ko bio, kolebao usled napetosti, nesposoban da povuče pravilan potez, a plašeći se da ne napravi pogrešan.

Teško je to bilo razumeti...

Kucnuo je čas. Morska kola koja su bežala skrenuše za dva stepena na kompasu udesno, trenutak oklevaše, vratiše se, ponovo skrenuše. Nisu mnogo izgubili u brzini, ali dovoljno! Jer moj je stric konstruisao toliko morskih kola, pa je znao trikove koji nisu bili navedeni u priručnicima; jednu šaku spustio je uz tresak na ploču za

vanredno isključivanje, a mi smo se istog časa našli u mraku. Ugasila su se sva svetla u morskim kolima, sve postojeće mašine su zamrle. Pumpe za balast su se zaustavile; umirili su se i ventilatori za obnavljanje vazduha, spirale za zagrevanje potamneše, čak se pogasiše i svetiljke na instrumentima. U našim malim kolima niti se videlo kakvo svetlo, niti se čuo bilo kakav zvuk.

A svaki vat energije koji smo tako uštedeli prebačen je pravo u bučne mašine.

Tako smo uspeli da povećamo brzinu za približno dva čvora; a Stjuart je, bez mikrosonarskog zelenkastog sjaja, navigirao naslepo. Jurili smo pravo napred.

I nismo promašili.

Odozgo se začu užasno škripavo grebanje... naše ploče na pramcu zakačiše se za neprijateljske propelere. Naša morska kola se zatresoše i propeše, a zatim, oslobođena, zaroniše.

Čim smo se oslobodili, Stjuart ponovo lupi po tabli i vrati u život sva kola unutar broda, a potom se pomno zagleda u mikrosonar.

»Ovog puta smo ih dobro uzdrмали!« stade on da likuje. »Pogledaj kako se okreću!«

Odista su se okretali. Bledi, zeleni trag pokazivao je da Sperijev brod plovi u ludoj spirali. Uzdrмали smo jedan od njihovih propelera, možda smo pogodili u njihove krmene ploče za zaranjanje. Najverovatnije im nismo naneli neku nepopravljivu štetu; ali naterali smo ih da bar za izvesno vreme izgube kontrolu nad vozilom.

Ali kada su svetla ponovo obasjala unutrašnjost našeg broda, jasno smo videli da smo u priličnoj nevolji! Na mestima gde je ranije voda prodirala u obliku tankih mlazeva i odmah se pretvarala u maglu, sada je kroz jednu od prednjih raspuklina prodirala u obliku hučućeg potoka. Gideon poskoči da utvrdi kolika je šteta.

»Dosta je loše«, dojadi nam on, nemrštena lica. »Kada bismo odmah mogli da se vratimo na površinu, možda bismo uspeli da odhramamo do kuće...«

Stjuart Idn odmahnu glavom. »Žao mi je, Gideone«, prošaputa on. »Pogledaj mikrosonar.«

Svi pogledasmo u tom pravcu i svi u isti mah shvatismo da je došao kraj. Luda spirala kojom su se kretala Sperijeva morska kola se

ispravila; nalazili su se na našem kursu, četvrt milje ispod nas i daleko na zapadu, ali peli su se i vraćali gotovo punom brzinom. Ma kakvu štetu da smo im pričinili, jedva da smo im za četvrtinu umanjili maksimalnu brzinu.

A mi smo se punili vodom. Na površini bismo mogli da ispumpavamo vodu i plutamo; ali na bilo kojoj dubini bili smo osuđeni na propast, čak da nas oni i ne stignu u želji da nas udare... a onda i udare, što im uopšte ne bi bilo teško. Jer naše vozilo je usled dodatnog tereta vode bilo poput klade i sporo.

Mogli su da nas udare. Ali nisu.

Dok smo posmatrali, trag drugih morskih kola krenu naviše do našeg nivoa; krenu naviše i stade da kruži poput kakvog drvenog aviona koji izvodi lupinge. I poput tog istog aviona, ona su se pela naviše, pravila polukrug i ponovo vraćala nadole. Punom brzinom su jurnula u ponor. Sve dublje, dublje i dublje dok ih mikrosonar nije izgubio.

»Šta je to, za ime sveta...« zausti Bob Eskou. Niko od nas nije znao odgovor.

»Možda... možda smo ih oštetili jače no što smo mislili«, stadoh da nagađam. Stric odmahnu glavom.

»Nismo«, reče on, »ali...«

Nismo mogli znati šta se kod njih dešava. Nastavili smo da zurimo i nismo mogli da poverujemo u ono što smo videli...

Mislim da možda znam šta se dogodilo u tim morskim kolima. Sećam se Brenda Sperija i njegovog ponašanja prvog dana kada sam stupio u Akademiju. Bio je strog i zajedljiv, tipično kadetsko zakeralo. Ali nije bio ni lopov ni kriminalac. A kada je otkrio da je njegov otac oličenje svih onih stvari koje ga je Akademija učila da mrzi, kada je saznao da se uprava njegove porodice u Mariniji zasniva na krvi, užasu i zakulisnim rabotama, mislim da je nešto u njemu u tom trenutku konačno i odlučno reklo: »Ne! Dosta s tim!« Takođe mislim da za skretanje morskih kola dok su bežala od nas nije bila kriva neodlučnost kormilara, već možda borba između oca i sina, nema i smrtonosna u dubinama Pacifika, oko preuzimanja komande.

A kada su morska kola povratila kontrolu te krenula naviše, preko i ponovo dole... mislim da je u tom trenutku sin pobedio...

I izgubio.

Jedna treperava tačka krivudavo se pojavi na ekranu mikrosonara. »To su oni!« zavika Bob Eskou. »Vraćaju se!«

Ali moj stric Stjuart je bio mudriji od njega. Pažljivo se zagledao u bled sjajni ekran i odmahnuo glavom.

Bez imalo žurbe podesio je morska kola da se lagano uzdižu, štedeći pogonsku energiju za pumpe koje su se očajnički borile sa vodom.

»Morska kola?« upita on. »Ne, nisu to baš ona, Bobe. Dobro osmotri ekran.«

Svi smo se zagledali u njega.

Ta bezoblična, krivudava masa nije predstavljala nikakva morska kola. To mi je ličilo... to je predstavljalo... mehur vazduha, drhtav i teturav, koji se bezglavo kretao ka površini.

Mehur vazduha. Nijedan deo uništenog broda neće isplivati na površinu da označi smrt oca i sina, već samo jedan mehur vazduha.

Izronili smo na površinu i uputili se prvo prema Fišermanovom ostrvu, gde smo mogli da sačekamo da nas neko pokupi i vrati u Tetis.

DVADESET PRVA GLAVA DUGO PUTOVANJE

Fišermanovo ostrvo se nije izmenilo. Usidrili smo se gotovo na istom mestu na koralnom grebenu kao i prošli put; Bob je stao da barata oko komunikatora dok smo podesili pumpe da izbace i poslednje kapi koje su prodrle u vozilo.

Bob podiže zabrinut pogled prema meni. »Iz Tetisa su mi jedino odgovorili na poruku 'Sačekajte na ukrcavanje'. Čini mi se da tu nešto nije u redu, Džime.«

Stric Stjuart se počeo po dugačkoj vilici. »I nije«, reče on blago. »Hobotnici smo otkinuli glavu, momci, ali pipci su nešto sasvim drugo. Sperijski su uklonjeni s puta, ali ljudi koje su oni postavili na vladajuće položaje još su u Tetisu.«

»Hoćeš da kažeš kako smatraš da će nam Sperijska morska policija stvarati probleme?« upitah.

»Razmisli, momče!« Stric mahnu prema ekranu mikrosonara. »Na šta ti ovo liči?«

Tamo se odista nešto videlo, veliko i udaljeno, ali brzo se primicalo. »Ne mogu da razaberem«, reko. »Ne liči na vozilo marinijanske policije, a suviše je brzo za kakav trgovački brod.«

Stjuart Idu se zagledao u ekran i stao da odmahuje glavom. »Ne znam, momče«, reče on svojim blagim glasom. »Ne nije marinijanske... sem ako nisu porinuli neke nove modele dok sam bio zarobljen na dnu ponora. Šta god da je, uskoro ćemo saznati.«

Taj brod se u pravom smislu reći valjao kroz vodu prema nama; možda bi *Špansko ostrvo* ili neki drugi prvorazredan putnički brod mogao da postigne brzinu od toliko čvorova, ali mi smo se nalazili van puteva kojima se kreću putnički brodovi.

Gideon se nakašlja i reče: »Šta će biti ako ovo ipak jeste morska policija?«

»Naći ćemo se možda u nevolji«, odvrati smrknuto stric. »Zavisi.« On me pogleda pomalo obešenjački. »Nisi pomišljao da možeš da uletiš u nešto slično, zar ne Džime? Nisam nameravao da te uvučem. Imao sam drugačije planove s tobom... da ti obezbedim puno novca, od tantijema za novi idinit i rudnika na dnu ponora. Ali ne možemo uvek znati na koji način će se stvari razvijati.«

»Ali vi i dalje sve to posedujete, gospodine Idn!« reče Bob.

Stjuart Idn odmahnu glavom, dok mu je na usnama i dalje lebdeo pomalo izobličen osmeh. »Naša zakupnina ponora ističe... za to se pobrinuo Halam Speri kada me je za izvesno vreme uklonio. A novi idinit... njega sam se odrekao. Ne mogu ga tražiti nazad:« On me potapša po ramenu i namignu mi. »Ne bih i da mogu«, reče on. »Do novca se može doći, a i štošta još moramo učiniti. Ako nam novac bude potreban, zaradićemo ga. Ako nam ne bude potreban... kakva bi bila korist da ga imamo?«

Rekoh krajnje iskreno: »Striče Stjuarte, nikada nisam želeo novac, niti ga želim sada. Ono što sam najviše na svetu želeo to sam i dobio.«.

Stjuart Idn me je trenutak promatrao, a onda je sklonio pogled. Mi Idnovi ne pokazujemo javno ono što osećamo; ništa nije kazao; nije ni morao.

Gideon primeti: »Šta god da je, to što nam se približava. Sada se nalazi u radijusu od hiljadu jardi.«

Okrenusmo se da pogledamo prema mikrosonaru, Gideon, Bob i ja sa strepnjom, a stric Stjuart s poluosmehom na usnama. Trenutak nisam mogao da shvatim šta se to dešava sa mojim stricem... nije nalikovalo na njega da mirno sedi dok nam se približava neka nepoznata opasnost. Zurio sam zbunjeno...

Bob Eskou napeto upita: »Mislite li da je to morska policija?«

Na moje zaprepaštenje stric se široko osmehivao. Mora da je primetio koliko sam zbunjen, pošto se nasmejao i rekao: »Ne, Bobe, nije morska policija. Za ime sedam mora, čemu vas uče u Akademiji?«

Bob i ja smo se trenutak posmatrali, a onda smo istovremeno ponovo skrenuli pogled prema ekranu... u prvi mah s nevericom, a onda sasvim sigurni.

»Pa, naravno!« reče Bob; čak se i Gideon zavalio i s olakšanjem odahnuo.

Izvukli smo se kroz otvor i popeli na palubu upravo na vreme da pozdravimo uzdignuti nos dugačke sive siluete Naresa, zapovedničkog broda marinijanske patrolne komande podmorske flote.

Naresom je zapovedao kapetan flote Bogardus oficir odlučnog lica sa četiri trake, sa grudima načičkanim odlikovanjima i prodornim crnim očima. Otpratili su nas do zapovedničke kabine uz sve vojne počasti, uključujući tu i stražu naoružanih mornara pod punom opremom.

Nisu nam saopštili da li je to počasna straža ili pratnja namenjena zatvorenicima, a ja baš nisam bio raspoložen da ih upitam.

Bob i ja smo salutirali kapetanu tačno i odsečno kako su nas učili u Akademiji. Gideon i stric nisu bili u toj meri formalni. Stric reče: »Hvala vam što ste nas pokupili, kapetane. Učinili ste nam uslugu.«

»To ćemo«, reče kapetan ledeno, »još videti. Možda će vas zanimati da znate da je guverner Marinije naredio našoj komandi da vas pokupi.«

»Cenim njegovu brigu«, reče stric smrknuto.

»Zaista.« Kapetan odsečno klimnu. »Izvolite sestiti, gospodo. Ne treba da vam spominjem da ste u proteklih nekoliko časova gadno uskovitlali vodu. Optužbe na račun glavnog čoveka u Tetisu...«

»*Bivšeg* glavnog čoveka u Tetisu«, prekide ga učtivo stric.

»Dobro, *bivšeg* glavnog čoveka. U redu. Ali on je ipak bio odgovoran javni radnik, tako da, ako je mrtav, to znači da su okolnosti koje su do toga dovele zadirale vrlo duboko, gospodine Idn. Kao, razume se, i vaše pozivanje na činjenicu da su on i njegov sin pokušali da vam probiju trup i unište vas.«

»Razume se«, odvrati kratko stric. Možda je želeo još nešto da doda ali kapetan flote Bogardus je podigao šaku i u tom času je njegov izraz lica malo smekšao.

»S druge, pak, strane«, nastavi on, »ne moram ni da napominjem, gospodine Idne, da se i vaša reč dosta sluša. Kako bi bilo da sada krenete od početka i objasnite mi kako je došlo do cele ove gužve...«

Zadržali smo se u njegovoj kancelariji oko jedan sat, a možda i više; kapetan je postavljao pitanja i slušao, a jedan uredan mornar snimio je ceo naš razgovor. Zatim se kapetan flote učtivo, ali bezizražajnog lica, izvinio i ostavio nas još malo same.

To nije dugo potrajalo. Bob nije imao ni toliko vremena da postane nervozan kada smo začuli oštro odzvanjanje potpetica u hodniku ispred kancelarije i na vratima se pojavio kapetan flote Bogardus.

»Stupio sam u vezu sa guvernerom Marinije«, reče on odrešito.
»Dobio sam naređenje, gospodo. Već smo na kursu prema Tetisu!«

Brza krstarica podmorske flote savlađuje milje kao nijedan drugi brod ispod površine mora. Imali smo tek dovoljno vremena da jedemo i malo se očistimo pre no što smo stigli.

Stric i ja zatim krenusmo da posvršavamo neke preostale poslove.

Otišli smo do izvesnog mesta i otvorili izvesna vrata, a čovek koji je sedeo iza tih vrata je poskočio i zagledao se u nas kao da pred njim stoje duhovi.

»Stjuart Idn!« promuca on.

»Lično«, odvrati moj stric. »Šta je, Fokneru« Mislio si da ste me zauvek uklonili?«

Advokat odjednom sede i poče teško da diše. »Moje... moje srce«, zadahta on. »Ovaj šok...«

»Neprijatno«, reče oštro stric. »I mi smo doživeli nekoliko šokova. Prepoznaješ li mog nećaka, čoveka koga si pokušao da ubiješ?«

Fokner je počeo da dolazi k sebi. »Da ubijem?« ponovi on. »Glupost. Ovaj mladić se pojavio i pokušao da mi stvara neprilike, ali sigurno... Pored toga, on nije vaš nećak. On je varalica! Video sam pravog Džejmisa Idna i...«

»Dosta, Fokneru!« miran glas Stjuarta Idna ošinuo ga je poput biča. Nadneo se nad pobledelog čoveka poput kakvog osvetoljubivog morskog boga koji se sprema da udari na nevernika »Dosta smo se laži naslušali od tebe, Fokneru«, odbrusi stric. »Sada želimo da čujemo istinu celu istinu!«

Čovek se obliznu. »Šta... šta želite?« upita on.

»Istinu«, ponovi moj stric, poput eha kakvog morskog zvona. »Istinu, Fokneru, istinu! Istinu o tebi i Halemu Speriju za početak. Bio si moj advokat, Fokneru, uzimao si novac od mene. A sve vreme si tajno bio u dosluhu sa Sperijem, prodavao si me njemu, sudelovao s njim u svakom sumnjivom poslu u Tetisu. Je li tako bilo, Fokneru?«

Čovek malaksalo poče: »Ja... ja..«

»Je li to istina?«

Fokner proguta knedlu. »Jeste.«

»U stvari«, nastavi sjric bez milosti, »pomogao si Speriju da postane moćan u Tetisu, zar ne? Prodao si mu moje idinitne patente,

tako si sastavio ugovor da sam izgubio kontrolu i tantijeme. Tačno? I sa novcem i moći koju je tako prigrabio, pomogao si mu da izgradi carstvo ovde pod vodom.«

Fokner samo klimnu. Potpuno opčinjen zurio je u strica, kao što ptica zuri u kobru, bespomoćan i nesposoban da se pokrene.

»A onda me je Speri uklonio«, reče Stjuart Idn, »ali pojavio se Džim. Pokušao si da ga uplašiš i oteraš ludim lažima o morskim čudovištima. Kada ti to nije uspelo, pokušao si da ga isplatiš. Pošto nije želeo da proda, pokušao si da ga ubiješ. Kada ti je i to propalo, unajmio si neke jeftine secikese iz Kelijevog kraljevstva da mu oduzmu ispravu. Jesam li u pravu Fokneru?«

U Foknerovim očima je nešto zasvetlucalo, nešto čega u njima ranije nije bilo. I dalje je gladao u mog strica, ali je s vremena na vreme skretao pogled pored strica ka vratima... vratima koja su se neprimetno pomerala kao da je s njihove druge strane neko čekao.

Fokner pakosno reče: »Tačno, Idne? Svakako, ti si u pravu! Ti i tvoj nećak ste dve obične budale... i nijedan od vas ne zaslužuje moć i novac; vama ga dati predstavljalo bi čisto razbacivanje!« On ustade i sagnu se napred preko stola, prodorno zureći u mog strica »Sumnjaš u to, Idne?« upita on. »Dopusti da ti dokažem! Ušao si ovamo, ali može se pokazati da odavde nije baš lako izići živ. Pogledaj prema vratima, Idne! Ovde postoje neka ustaljena pravila: Kada se kod mene u kancelariji nađe neko nepoželjan, moj čovek Bišop čeka napolju da ga izbací kada za to kucne čas. A čas je upravo kucnuo! Bišope, ubij ih!«

Poslednje reči je pobedonosno izgovorio. Ali nije mu se pružila prilika da dugo likuje. Brz poput munje stric skoči ka vratima i širom ih otvori. »Tvoj čovek ima druga posla, Foknere«, povika on. »Uveri se sam!«

Zureći užasnuto i s nevericom u svog vratara-neandertalca koga su čvrsto držala dvojica stamenih pripadnika podmorske flote, dok je naoružan vod stajao pripravan pred njim. Fokner stade lagano i konačno da klizi ka stolu...

Reći su mi igrale pred očima dok sam zurio u list hartije preda mnom. »U svetlosti novih obaveštenja«, pisalo je, dalje u tekstu »ostavka se ne usvaja«, i što je bilo najvažnije iako u to nisam mogao da poverujem, poslednja rečenica je glasila:

»Kadeti Idn, Dž. i Eskou, R će stoga najbržim raspoloživim prevoznim sredstvima biti prebačeni u Akademiju na dalju obuku. Prema naređenju zapovednika, U.S.S.«

Ponovo smo primljeni!

Bob i ja smo se napola ošamućeni našli u prolazu ispred zapovednikove kabine. S nevericom smo pogledali jedan drugoga.

»Pa«, počeh, pokušavajući da zvučim što ležernije, »Izgleda da za izvesno vreme nećemo morati da brinemo zbog posla.«

»Svakako«, odvrati on sa istom maskom na licu kao i ja... a zatim se njegovo široko lice razvuče u osmeh. »Koga hoćeš da zavaraš?« upita on živo. »Džime, uspele smo, uspele smo! Hajdemo, novajlijo... moramo se spakovati. Plima ne čeka!«

Sadržaj

- PRVA GLAVA - PISMO SA GRBOM
- DRUGA GLAVA - KADET IDN SE JAVLJA NA DUŽNOST
- TREĆA GLAVA - SINOVI PODMORSKE FLOTE
- ČETVRTA GLAVA - NEDOSTAJE ČOVEK
- PETA GLAVA - POTRAGA POD MOREM
- ŠESTA GLAVA - KRSTARENJE POKATELA
- SEDMA GLAVA - PISMO IZ DUBINA
- OSMA GLAVA - ČOVEK U BELOM ODELU
- DEVETA GLAVA - NA ŠPANSKOM OSTRVU
- DESETA GLAVA - DUGAČAK SAN
- JEDANAESTA GLAVA - MOJ PARTNER, MOJ NEPRIJATELJ
- DVANAESTA GLAVA - U KUPOLI TETISA
- TRINAESTA GLAVA - PUSTINJAK IZ KELIJEVOG
KRALJEVSTVA
- ČETRANAESTA GLAVA - IZGNANICI IZ MARINIJE
- PETNAESTA GLAVA - NA DNU PONORA
- ŠESNAESTA GLAVA - OTAC NEPTUN: POLJOPRIVREDNI
RADNIK
- SEDAMNAESTA - GLAVA U PONORU
- OSAMNAESTA GLAVA - DNO SVETA
- DEVETNAESTA GLAVA - POVRATAK IZ MRTVIH
- DVADESETA GLAVA - DVOBOJ U PONORU
- DVADESET PRVA GLAVA - DUGO PUTOVANJE